

Een kijk onder de mantel van exhibitionisme

Het ervaren van exhibitionistisch gedrag in een Nederlandstalige steekproef

Annelien Willems, R0761241

Emma Frateur, R0806752

Fredérique Welleman, R0856131

Marie Declerck, R0805369

Robin Reynders, R0781864

Sanne Klein, R0782250

Academiejaar 2021-2022

Naam promotor: Cédric Vanneste

Naam externe organisatie: Helena Verhelle

Uit Expertisecel

Forensische Toegepaste Psychologie

binnen Thomas More

Abstract

Wegens het gebrek aan wetenschappelijke literatuur en empirisch onderzoek omtrent het fenomeen exhibitionisme, werd een meetinstrument ontwikkeld om de frequentie van exhibitionistisch gedrag in kaart te brengen. Dit werd ontwikkeld om de uiteindelijke onderzoeksvraag: 'Wat is de zelfgerapporteerde frequentie van het ervaren van exhibitionistisch gedrag binnen de Nederlandstalige bevolking?' te onderzoeken. Naast de onderzoeksvraag werd ook de aangiftebereidheid en impact op slachtoffers onderzocht.

Binnen huidig onderzoek werd gebruik gemaakt van kwantitatief survey-onderzoek, gericht op de volwassen Nederlandstalige bevolking. De steekproef bestaat uit 608 respondenten, waarvan 45.9% reeds slachtoffer werd.

Uit deze studie bleek dat slechts 14.1% van de slachtoffers het incident bij de politie heeft gemeld. Degenen die het incident meldden, waren over het algemeen tevreden over het contact met de politie. Daarentegen meldde 78.5% van de slachtoffers het incident aan iemand anders (d.w.z. een vriend, familie, ...). Deze cijfers wezen op een kloof tussen het aantal slachtoffers en het aantal aangiften. Aangezien maar een klein aantal van de slachtoffers en getuigen het voorval bij de politie heeft gemeld, is er dus sprake van een duidelijk verschil tussen het aantal slachtoffers en het aantal aangiften. Ondanks dat ze aangifte doen belangrijk achten, wordt dit in het merendeel van de gevallen uitgelaten. Bijna een kwart van de slachtoffers rapporteerde bovendien een blijvende impact van het exhibitionistisch incident. Hierbij bleken de gevolgen op korte en lange termijn over het algemeen redelijk overeen te komen, met uitzondering van vermijdingsgedrag. Deze kwam vaker voor op korte termijn. De studie bood zodus een eerlijke kijk onder de mantel van exhibitionisme en kan mogelijks een eerste aanzet zijn voor toekomstig onderzoek.

Kernwoorden: Exhibitionisme, Slachtofferschap, Impact, Aangiftebereidheid, Nederlandstalige steekproef

Inhoud

1. Inleiding	6
1.1. Het onderwerp	6
1.2. De begrippen	7
1.3. Probleemstelling	8
1.4. Literatuurstudie	11
1.4.1. Het begrip exhibitionisme	11
1.4.2. Frequentie	13
1.4.3. Daderperspectief	16
1.4.3.1. Daderprofiel	16
1.4.3.2. Drijfveren en motieven	17
1.4.3.3. Etiologie van exhibitionisme	18
1.4.3.4. Risicofactoren	20
1.4.3.5. Comorbiditeit	22
1.4.3.6. Recidive	23
1.4.3.7. Assessment	23
1.4.3.8. Behandeling	25
1.4.3.9. Preventie	26
1.4.4. Impact op slachtoffers	27
1.4.4.1. Kortetermijngevolgen	27
1.4.4.2. Langetermijngevolgen	27
1.4.4.3. Gevolgen van seksueel slachtofferschap	28
1.4.4.4. Aangiftebereidheid	29
2. Methode	30
2.1. Deelnemers	30
2.2. Instrumenten	31
2.3. Procedure	32
2.4. Analyse	33
3. Resultaten	34
3.1. Omschrijving steekproef	34
3.1.1. Data-opschoning	34
3.1.2. Socio-demografische gegevens	34
3.2. Vertrouwdheid met het fenomeen	35
3.3. Frequentie en hoedanigheid	36
3.4. Slachtofferschap	38

3.3.3. Bijkomende analyses	47
3.4. Geen slachtofferschap	48
3.5. Vergelijking eerder onderzoek	53
4. Conclusie	55
4.1. Antwoord op de onderzoeksvraag	55
4.2. Beperkingen	56
4.3. Aanbevelingen voor vervolgonderzoek	57
5. Vertaling naar de praktijk	59
5.1. Betekenis huidig onderzoek voor de praktijk	59
5.2. Beschrijving product	60
5.2.1. Vragenlijst	60
5.2.2. Poster ter werving van respondenten	61
5.2.3. Infographic met samenvatting belangrijkste resultaten	62
5.2.4. Poster met resultaten	62
5.2.5. PowerPoint	62
Bijlage A: Voorbereiding intakegesprek	71
Bijlage B: Intakeverslag	74
Bijlage C: Schema deontologie en implicaties hiervan voor jouw onderzoek	79
Bijlage D: Persbericht	80
Bijlage E: Poster (verspreiding vragenlijst)	82
Bijlage F: Infographic	83
Bijlage G: Poster	84
Bijlage H: PowerPoint	85
Bijlage I: Geïnformeerde toestemming	89
Bijlage J: Blanco (print-vriendelijke) vragenlijst	91
Bijlage K: Overeenkomst externe partner	106

1. Inleiding

1.1. Het onderwerp

Stelt u zich voor dat u onderweg bent naar een vriend of vriendin. Het is middag. U overweegt om op weg naar uw afspraak langs het park te gaan omdat het mooi weer is. Even later bent u aan het wandelen door het park. Plots hoort u geluid tussen de struiken waar u langsloopt. U kijkt opzij en ziet in het struikgewas een man met zijn broek op zijn enkels. Zijn intieme delen zijn volledig zichtbaar en hij is aan het masturberen terwijl hij naar u kijkt.

Dit is slechts één van de vele voorbeeldsituaties waarin exhibitionistisch gedrag wordt gesteld. De laatste jaren wordt er meer en meer aandacht besteed aan slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Ondanks de verhoogde aandacht voor deze problematiek is het fenomeen exhibitionisme nog sterk onderbelicht.

Exhibitionisme, wat de blootstelling van de genitaliën aan niet instemmende onbekende individuen inhoudt (Clark, Jeglic, Calkins & Tatar, 2016), is tot op heden een relatief onbekend fenomeen binnen de Nederlandstalige populatie. Tot op de dag van vandaag krijgt het fenomeen weinig empirische aandacht, waardoor voorgaand onderzoek beperkt blijft. Dit maakt het interessant om het gegeven verder te exploreren en te onderzoeken wat het fenomeen binnen de Nederlandstalige samenleving juist betekent. Het fenomeen manifesteert zich al enige tijd binnen de samenleving, doch werd het pas in 1980 opgenomen in de DSM-III (American Psychiatric Association [APA], 1980, geciteerd in Kaylor & Jeglic, 2019). Later werd het in de DSM-5 anders omschreven en gecategoriseerd onder parafiele stoornissen als ‘exhibitionistische stoornis’ (APA, 2013). De DSM-5 spreekt van een exhibitionistische stoornis wanneer er sprake is van aanhoudende en intense seksuele opwinding bekomen door het blootstellen van de genitaliën aan een niet-instemmend individu, meestal een onbekende, zoals zich manifesteert in fantasieën, driften of gedragingen (APA, 2013).

In huidig onderzoek zal de nadruk komen te liggen op het in kaart brengen van het slachtofferschap van exhibitionistisch gedrag. Hierdoor zal een diepgaander inzicht worden verkregen omtrent de frequentie, ook wel omschreven als hoe vaak het fenomeen voorkomt, alsook de gevolgen en de aangiftebereidheid bij slachtoffers. In Clark et al., (2016) wordt gesteld dat vijftien procent van de slachtoffers van exhibitionisme een vorm van negatieve gevolgen op lange termijn ervaart. Aangezien eender wie geconfronteerd kan worden met een situatie waarin ze blootgesteld worden aan exhibitionistisch gedrag, zal de onderzoekspopulatie zowel Nederlandstalige volwassen mannen als vrouwen omvatten.

Voortkomend uit de leemte in voorgaande onderzoeken, tracht het huidig onderzoek een vernieuwende bijdrage te leveren binnen de bestaande expertise en idealiter ook nieuwe inzichten aan de wetenschappelijk kennis. Door middel van de onderzoeksresultaten, wordt er meer kennis verworven

over de frequentie bij Nederlandstalige volwassenen en zullen mogelijke misvattingen verworpen worden.

1.2. De begrippen

In het onderzoek wordt er gebruik gemaakt van enkele belangrijke begrippen. Het begrip ‘exhibitionisme’ is een breed gegeven waardoor het veelvuldig gedefinieerd is. Hierdoor is het belangrijk dit begrip goed af te bakenen. Exhibitionisme wordt gedefinieerd als het blootstellen van de genitaliën aan niet instemmende onbekende individuen (Clark et al., 2016). Meer specifiek gaat het om een psychische stoornis gekenmerkt door het verkrijgen van seksuele opwinding ten gevolge van het vertonen van de geslachtsdelen aan onbekenden. Ruimer bekeken wordt het gekoppeld aan een soort seksueel genot dat de pleger haalt uit het bekeken worden. Echter wordt er een onderscheid binnen de DSM-5 gemaakt in exhibitionistisch gedrag en een exhibitionistische stoornis. Een individu kan exhibitionistische gedragingen stellen zonder te lijden aan een exhibitionistische stoornis. Volgens de DSM-5 is er bij een exhibitionistische stoornis sprake van aanhoudende en intense seksuele opwinding door het blootstellen van iemands genitaliën aan een niet-instemmend persoon, meestal een onbekende, zoals zich manifesteert in fantasieën, driften of gedragingen (APA, 2013). Indien er niet voldaan wordt aan de DSM-5 criteria kan er enkel gesproken worden van exhibitionistisch gedrag en niet van een exhibitionistische stoornis.

Zoals eerder vermeld is het voorkomen van exhibitionisme relatief onbekend. Het onderdeel ‘frequentie’ zal dan ook een veelvuldig besproken aspect vormen binnen dit onderzoek. Hierdoor is een verdere toelichting omtrent het begrip van belang. Met de frequentie wordt er verwezen naar het voorkomen van exhibitionisme binnen de Nederlandstalige populatie. Met andere woorden duidt dit op hoe vaak het fenomeen plaatsvindt of voorkomt over een bepaalde periode. Huidig onderzoek tracht dus de frequentie van exhibitionisme bij Nederlandstalige volwassen mannen en vrouwen in kaart te brengen. Hoewel in Kaylor en Jeglic (2019) de schatting van het daderschap op twee tot vier procent ligt, wordt er een hoger cijfer verwacht aangezien het om een onderbelicht fenomeen gaat. Wanneer iemand lijdt aan een exhibitionistische stoornis en effectief de exhibitionistische gedragingen stelt, gaat het meestal niet om een eenmalig gebeuren. Dit resulteert in meerdere slachtoffers per pleger. In de studie van Abel et al., (1987); Choi; Bader, Schoeneman-Morris, Scalora, & Casady, (2008); Bhugra, Popelyuk & McMullen, (2010) wordt gesuggereerd dat de resultaten door zelfrapportage van plegers mogelijks een onderschatting zijn van de werkelijke frequentie van exhibitionistische gedragingen. Dit doordat plegers gemotiveerd zijn om gedrag in klinische of strafrechtelijke setting te onder rapporteren. Ondanks deze problemen wordt er op basis van officiële rapporteringen gesteld dat exhibitionistisch gedrag niet alleen vaak wordt gepleegd, maar dat elke pleger ook een groot aantal slachtoffers heeft (Abel & Rouleau, 1990; APA, 2013; Kafka & Hennen, 1999; Långström & Seto, 2006). Dit wordt bevestigd in een studie van Abel et al. (1987) waarbij 142 exhibitionisten aangeven

elk 500 parafiele daden gepleegd te hebben in hun leven. Tevens kan dit ook in groep voorvallen, waardoor de frequentie van het slachtofferschap of het aantal getuigen van het exhibitionistisch gedrag stijgt.

Naast de frequentie van het fenomeen is ook 'slachtofferschap' een belangrijk gegeven binnen dit onderzoek. Ook uitgebreide kennis omtrent de impact op slachtoffers is vandaag de dag niet voorhanden. Zodoende is er nood aan een beter inzicht in dit gegeven. Concreet wordt met het begrip 'slachtofferschap' verwezen naar een individu die als rechtstreeks gevolg van een strafbaar feit, materiële of immateriële schade heeft geleden (Boom, Kuipers & Moene, 2008). Het begrip 'impact' omvat de korte- en/of lange termijn gevolgen ondervonden door het slachtoffer of de directe omgeving. Met gebeurtenis wordt er verwezen naar een situatie waarin exhibitionistisch gedrag wordt gesteld.

Het begrip 'aangiftebereidheid' wordt dan weer gedefinieerd als elk voornemen uitgaande van het slachtoffer om een melding van de gebeurtenis te maken bij een ander persoon. In Zinzow en Thompson (2011) wordt er gesteld dat desondanks de verhoogde bewustwording omtrent slachtoffers van seksueel geweld, de aangiftebereidheid relatief laag blijft. Zo zou het kunnen dat plegers van exhibitionistisch gedrag in het algemeen beschouwd worden als ongevaarlijk. In dit onderzoek zal gepoogd worden om mogelijke beïnvloedende factoren op aangiftebereidheid na te gaan.

1.3. Probleemstelling

Voortkomende uit de leemte in wetenschappelijk onderzoek ontstond de hulpvraag vanuit de expertisecel Toegepaste Forensische Psychologie, waar externe aanvrager Helena Verhelle deel van uitmaakt, om het fenomeen in kaart te brengen. De Expertisecel verricht onderzoek naar geweld tegen kinderen en verscheidene andere thema's zoals bijvoorbeeld grensoverschrijdend gedrag in de sport. Ze streven naar de bevordering en verspreiding van kennis over thema's op het raakvlak tussen justitie en hulpverlening (Thomas More, z.d.).

Concreet luidt de hoofdonderzoeksvraag als volgt: 'Wat is de zelf-gerapporteerde frequentie van het ervaren van exhibitionistisch gedrag binnen de Nederlandstalige bevolking?'. Bijkomend wordt ook de impact op het slachtofferschap en de aangiftebereidheid mee onder de loep genomen. Vanuit de hulpvraag wordt er gesteld dat het onderzoeken van de zelf-gerapporteerde frequentie een belangrijk gegeven is binnen het huidig onderzoek. Er wordt verondersteld dat er een onderschatting heerst omtrent de frequentiecijfers van het fenomeen. Vanuit dit perspectief wordt er in huidig onderzoek een hoger frequentiecijfer van exhibitionisme verwacht. Binnen dit onderzoek wordt vertrokken van de aanname dat voornamelijk vrouwen slachtoffers zijn van exhibitionisme. In eerder onderzoek vonden onderzoekers namelijk frequentiecijfers tussen 33 en 52 procent voor vrouwelijk slachtofferschap (Cox, 1988; Rhoads & Borjes, 1981). In Clark et al. (2016) werd er onderzoek uitgevoerd op 459

respondenten waaruit bleek dat er 141 deelnemers minstens 1 keer in aanraking kwamen met exhibitionistisch gedrag. 45.2% van de vrouwelijke slachtoffers gaven aan dat ze alleen waren tijdens het incident. Deze cijfers liggen in lijn met de bevindingen van eerder onderzoek.

Aangezien iedereen geconfronteerd kan worden met exhibitionistisch gedrag, zal de onderzoekspopulatie zowel volwassen Nederlandstalige mannen als vrouwen omvatten. Desalniettemin toont eerder onderzoek aan dat de meerderheid van de slachtoffers op jonge leeftijd in aanraking kwamen met exhibitionisme. In Clark et al. (2016) werd geconcludeerd dat de gerapporteerde leeftijd van de slachtoffers op het moment van hun eerste blootstelling tussen de 10 en 16 jaar lag. Het is aannemelijk dat plegers denken dat meisjes en jonge vrouwen schuwer en angstiger zijn en bijgevolg minder snel om hulp zullen roepen en minder meldgedrag zullen vertonen. Hierdoor neemt de waarschijnlijkheid dat de plegger wordt gevat af (Clark et al., 2016). De onderzoekers Szumski en Kasperek (2019) ondersteunen de voorgaande bevindingen. Uit hun onderzoek bleek dat bijna de helft van de slachtoffers 15 jaar of jonger waren op het moment van het incident. Ook het onderzoek van Cox (1988) geeft gelijklopende resultaten weer. Hier werd gesteld dat 72.0% van de vrouwelijke slachtoffers van exhibitionisme tussen 10 en 19 jaar oud was op het moment van het voorval. Dergelijke bevindingen werden wederom bevestigd in het onderzoek van Riordan (1999) waarbij 88.5 procent van de vrouwelijke slachtoffers een leeftijd jonger dan 21 had.

Bovendien heerst er binnen de samenleving een algemene veronderstelling dat plegers van exhibitionistisch gedrag voornamelijk van het mannelijk geslacht zijn. Voortkomend uit deze speculaties wordt er in vraag gesteld of exhibitionistisch gedrag gesteld door vrouwen wel degelijk als exhibitionisme wordt beschouwd. Er wordt verwacht dat dit verband houdt met de biologische machtsverhouding tussen het mannelijk en het vrouwelijk geslacht, waarbij dergelijk gedrag van een vrouw als minder bedreigend wordt geïnterpreteerd. In Carnes (2001) werd een bevraging uitgevoerd bij vrouwelijke plegers van exhibitionistisch gedrag. Hierbij gaven ettelijke pleegsters aan weinig tot geen juridische gevolgen te ondervinden voor dergelijk onzedelijk gedrag. Ze werden vaak zelfs beloond met seksuele aandacht van anderen. Er wordt zelfs gesteld dat vrouwen het gedrag vaker stellen, maar dat mannen vaker worden gearresteerd. Doordat mannelijke slachtoffers minder frequent melding maken van dergelijk voorval aangezien dit meer als aangenaam gedrag wordt beschouwd en/of dat het mannelijke geslacht als gevaarlijker wordt aanzien.

De aangiftebereidheid is een belangrijke factor voor de frequentiecijfers. Eerder onderzoek toont aan dat de meerderheid van de slachtoffers niet tot aangifte komt. In Ullman en Filipas (2001) wordt gesteld dat de belangrijkste reden dat slachtoffers van seksuele misdrijven het melden uitstellen of kiezen om hun slachtofferschap niet aan te geven bij autoriteiten, te wijten is aan gevreesde negatieve reacties. Het is daarentegen onduidelijk of de bevindingen eveneens betrekking hebben op slachtoffers van seksueel geweld zonder enige vorm van fysiek contact. Divers onderzoek toont aan dat

slachtoffers van ongewenst seksueel contact, formele bronnen zoals een wetsdienaar als minder steunend ervaren en meer geneigd zijn tot victim blaming. Victim blaming wil zeggen dat er een neiging bestaat om de schuld bij het slachtoffer te leggen en het slachtofferschap in vraag te stellen (Ullman, 1999; Ullman & Filipas, 2001; Clark et al., 2016). In het huidige onderzoek zal er gefocust worden op de aangiftebereidheid met betrekking tot seksueel geweld zonder dat er sprake is van enige vorm van fysiek contact. Over de gevolgen van exhibitionistisch gedrag bij slachtoffers is weinig informatie voorhanden. In huidige onderzoek zal een onderscheid worden gemaakt tussen korte- en/of lange termijn gevolgen voor het slachtoffer. Uit onderzoek van Clark et al., (2016) werd alleszins al geconcludeerd dat 15 procent van de slachtoffers een vorm van negatieve gevolgen op lange termijn ervaart. Daarnaast wordt verondersteld dat exhibitionistisch gedrag op een drukke plaats het vaakst voorkomt. In Clark et al., (2016) werd geconcludeerd dat ongeveer de helft van de exhibitionistische incidenten naar verluidt plaatsvond in een metro/trein, op een perron of op een drukke plaats.

Om de zelf-gerapporteerde frequentie van Nederlandstalige volwassenen rond de ervaringen met exhibitionistisch gedrag in kaart te brengen, wordt er een kwantitatief vragenlijstonderzoek uitgevoerd. De respondenten worden verworven aan de hand van een selecte steekproeftrekking. In huidige onderzoek wordt de nadruk gelegd op het slachtofferschap, waarbij de gevolgen op korte- en/of lange termijn in kaart worden gebracht. Daarnaast zal de frequentie van het voorkomen en de aangiftebereidheid van slachtoffers voorwerp uitmaken van dit onderzoek, alsook zal de mening van niet-slachtoffers omtrent dit fenomeen in kaart worden gebracht. Met behulp hiervan kan een breder beeld worden verkregen omtrent de algemene kennis vanuit de onderzoekspopulatie. Vanwege de minimale literatuur over dit onderwerp en de daardoor mogelijks beperkte kennis in de maatschappij, wordt verwacht dat er een onderschatting heerst omtrent de ernst en de impact van het fenomeen op slachtoffers.

1.4. Literatuurstudie

1.4.1. Het begrip exhibitionisme

Allereerst is het belangrijk om het begrip ‘exhibitionisme’ te concretiseren. Daarom werd er in de literatuur gekeken naar een passende afbakening van wat het begrip al dan niet omvat. Vanuit verschillende bronnen wordt er op verscheidene manieren naar het begrip gekeken.

Tot nu toe werd weinig onderzoek verricht naar het begrip ‘exhibitionisme’ aangezien velen ervan uitgaan dat het gedrag eerder hinderlijk dan gevaarlijk is voor de slachtoffers, in tegenstelling tot andere seksuele daden (Morin & Levenson, 2008; Murphy & Page, 2008, geciteerd in Långström, 2009). Wanneer er wordt gekeken naar de historie achter het begrip, vindt de oorsprong zich in het Latijnse woord ‘exhibere’ wat letterlijk ‘laten zien of presenteren’ betekent (Hanafy, Clervoy & Brenot, 2016). In 1877 werd het begrip uitgedrukt als ‘een individu dat delen van zijn lichaam onthult, maar niet verder gaat dan dat’, door de Franse arts Ernest-Charles Lasègue (Lasègue, 1877, geciteerd in Hanafy et al., 2016). Het begrip werd tot 1980 niet opgenomen in de Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders [DSM] (APA, 1980; Grant, 2005, geciteerd in Kaylor & Jeglic, 2019). Toen het begrip in de DSM-III werd ingevoerd, werd het gedefinieerd als ‘het herhaaldelijk blootstellen van de genitaliën aan een nietsvermoedende vreemdeling met het doel seksuele opwinding te bereiken, zonder poging tot verdere seksuele activiteit met de vreemdeling’ (APA, 1980, geciteerd in Kaylor & Jeglic, 2019). Deze definitie blijft tot nu toe bijna ongewijzigd.

In de meest recente versie (DSM-5) wordt het begrip omschreven als een ‘exhibitionistische stoornis’. De stoornis valt, samen met zeven andere stoornissen, onder de parafiele stoornissen. Parafiele stoornissen verwijzen naar een aanhoudende en hevige afwijkende seksuele opwinding. Deze seksuele opwinding veroorzaakt daardoor leed of ergernis (APA, 2013). Er is bij een exhibitionistische stoornis ook sprake van een aanhoudende en hevige afwijkende seksuele opwinding. Dit door het tonen van de genitaliën aan een individu die hier niet mee heeft ingestemd. Dit is meestal een onbekende. Het gedrag uit zich ook in driften en fantasieën (gedachten) van de persoon (APA, 2013). Iemand met deze stoornis moet aan twee criteria voldoen:

Over een periode van ten minste 6 maanden, terugkerende en hevige seksuele opwinding ervaren door blootstelling van de eigen genitaliën aan een nietsvermoedend persoon. Dit komt tot uiting in fantasieën, driften of gedragingen.

Om aan dit diagnostisch criteria te voldoen, wordt genitale blootstelling gezien als zich blootstellen aan drie of meer slachtoffers op verschillende momenten of als er meermaals sprake was van blootstelling aan dezelfde persoon.

Het individu handelt naar de seksuele driften met de nietsvermoedende persoon, of de seksuele driften of fantasieën veroorzaken een klinisch betekenisvolle nood of vermindering van waarde in professionele, sociale of andere belangrijke gebieden van het functioneren.

Ook de internationale Classificatie van Ziekten 1^e herziening [ICD-10] geeft een soortgelijke definitie als die van de DSM-5 weer. Zij definiëren exhibitionisme als ‘een terugkerende of blijvende neiging om iemands genitaliën te tonen, zonder verlangen naar deze persoon of nauw contact met deze persoon te hebben’ (Wereldgezondheidsorganisatie [WHO], 1992, geciteerd in Kaylor & Jeglic, 2019).

Onder een exhibitionistische stoornis vallen verschillende subtypen. Deze zijn afhankelijk van de leeftijd van het slachtoffer. Zo kunnen mensen met een exhibitionistische stoornis een voorkeur hebben voor kinderen (dan valt het ook onder pedofilie), voor volwassenen of beiden (APA, 2013). Volgens Murphy en Page (2008) (geciteerd in Långström, 2009) kunnen deze twee voorkeuren nog eens worden onderverdeeld in twee verschillende stoornissen. Hier werd verder geen evidentie voor gevonden. Daarnaast onderscheidt de DSM-5 een exhibitionistische stoornis van exhibitionistisch gedrag. Het percentage van de bevolking dat exhibitionistisch gedrag vertoont ligt veel hoger dan het percentage dat aan een exhibitionistische stoornis lijdt. Voor dit laatste moet het leed dat veroorzaakt wordt door bepaalde gedragingen, meermaals voorkomen bij anderen of bij de persoon zelf. Mensen met deze stoornis worden verondersteld geen ernstige seksuele misdrijven te plegen maar zijn hier wel toe in staat (APA, 2013). Uit een studie van Sugarman, Dumughn, Saad, Hinder, en Bluglass (1994) bleek dat van de 210 psychiatrische dossiers van exhibitionisten, die werden samengelegd met gegevens uit het strafregister van 8 tot 25 jaar terug, 26.0% van de exhibitionisten ten minste één keer veroordeeld was voor een seksueel delict met fysiek contact. Volgens een andere studie is 25.0% van de 142 bevraagde exhibitionisten zeker éénmalig veroordeeld voor verkrachting (Abel, Becker, Cunningham-Rathner, Mittelman & Rouleau, 1988).

Aangezien het blootstellen van de genitaliën wordt beschouwd als een seksueel delict (Kaylor & Jeglic, 2019) werd er ook gekeken naar de definitie die het strafwetboek hieraan geeft. In het strafwetboek staat exhibitionisme beschreven onder Hoofdstuk V artikel 371/1 als: ‘Een persoon observeert of doet observeren of van hem een beeld- of geluidsopname maakt of doet maken:

1. Rechtstreeks of door middel van een technisch of ander hulpmiddel
2. Zonder de toestemming van die persoon of buiten zijn medeweten
3. Terwijl hij ontbloot is of een expliciete seksuele daad stelt, en;
4. Terwijl hij zich in omstandigheden bevindt, waar hij in redelijkheid kan verwachten dat zijn persoonlijke levenssfeer niet zal worden geschonden.’

Op dit misdrijf staat een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar. Indien dit misdrijf tegenover een minderjarige onder de leeftijd van 16 jaar wordt gepleegd, wordt de gevangenisstraf verhoogd naar tien tot vijftien jaar. Ditzelfde misdrijf tegenover een minderjarige boven de leeftijd van zestien jaar (16-17 jaar) is strafbaar met opsluiting van vijf tot tien jaar.

Ook kan exhibitionisme beschreven worden onder Hoofdstuk VII artikel 385 van het strafwetboek als ‘Openbare schennis van goede zeden.’ Hiermee wordt bedoeld het openbaar schenden van de moraal door gedrag of een handeling die de eer van iemand anders kwetst. Op dit misdrijf staat een gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar met een geldboete van zesentwintig tot vijfhonderd euro. Wanneer de eerbaarheid van een minderjarige onder de 16 jaar wordt geschonden, staat hier een gevangenisstraf van een maand tot drie jaar op en een geldboete van honderd tot duizend euro. Het woord exhibitionisme komt niet voor in het strafwetboek, maar wordt omschreven aan de hand van dit artikel (Belgisch staatsblad, 1867).

Naast de DSM-5 verklaart ook Freund’s verkeringsstoornis theorie (Courtship disorder) de term exhibitionisme. Deze term bestaat uit vier fasen, zijnde: vindfase, affiliatieve fase, tactiele fase en copulatoire fase. Volgens Freund wordt de affiliatieve fase verstoord waardoor exhibitionistisch gedrag kan ontstaan (Freund & Blanchard, 1986; Freund, Seto & Kuban, 1997, geciteerd in Långström, 2009; Freund, 1988). Dit zal nog verder toegelicht worden in het onderdeel ‘Ontwikkeling van exhibitionisme’.

Kafka (1997) stelt een ander model voor. In zijn theorie wordt een onderscheidt gemaakt tussen parafilie en parafilie-gerelateerde stoornissen. Parafilie-gerelateerde stoornissen zijn stoornissen zoals pornografische verslaving, hyperseksualiteit, compulsief masturberen, etc. Het belangrijkste verschil is dat parafilieën, in tegenstelling tot parafilie-gerelateerde stoornissen, als afwijkend en illegaal worden beschouwd. Met dit model vond Kafka een comorbiditeitspatroon tussen parafilieën en hyperseksuele stoornissen. Ook dit deel zal verder toegelicht worden bij het onderdeel ‘ontwikkeling van exhibitionisme’.

1.4.2. Frequentie

Vooraleer de frequentie van het slachtofferschap en daderschap van exhibitionisme bij Nederlandstalige individuen in kaart wordt gebracht, wordt eerst gekeken naar de frequentie vanuit de literatuur. Op deze manier kan er, voorafgaand aan het empirisch onderzoek, zicht verkregen worden op hoe vaak exhibitionistisch gedrag voorkomt. Ook kan er op basis hiervan een eerste beeld worden gevormd van wie er doorgaans slachtoffer wordt van exhibitionisme. Aan de hand van deze gegevens kan later een vergelijking gemaakt worden met het empirisch onderzoek uitgevoerd op de Nederlandstalige populatie. Aangezien de meeste bronnen enkele jaren geleden geschreven zijn kan er op deze manier ook gekeken worden of de frequentie al dan niet is toegenomen.

Eerst en vooral werd gekeken naar de frequentie van het daderschap. Verschillende onderzoekers schatten dat de frequentie van plegers tussen de 2.0% en 4.0% ligt voor mannen (APA, 2013). Nog minder onderzoek werd gedaan naar exhibitionisme bij vrouwen. Echter wordt deze frequentie geschat veel lager te liggen (Murphy & Page, 2008, geciteerd in Långström, 2009). Ander onderzoek gevoerd door Långström en Seto (2006) bevestigt deze cijfers. Zij rapporteren een frequentie van 4.3% voor mannen en 2.1% voor vrouwen. Deze cijfers zijn slechts een schatting en waarschijnlijk te laag aangezien het gedrag vaak niet wordt gemeld en exhibitionisten zelden vrijwillig behandeling zoeken (Seeman, 2020). Hopkins, Green, Carnes en Campling (2016) gaven in hun onderzoek aan dat vrouwelijke exhibitionisten vaker illegaal gedrag vertonen maar dat mannen vaker gearresteerd worden voor hun gedrag. Dit kan verklaard worden vanuit de verschillende normen die per gender gehanteerd worden (bijvoorbeeld: het vertonen van borsten wordt soms als legaal gezien). Een andere verklaring zou kunnen zijn dat mannen hun slachtofferschap door vrouwen minder vaak rapporteren. Dit omdat dit vaker aanzien wordt als aangenaam seksueel gedrag of de bias op het mannelijk geslacht, omdat mannen vaker als gevaarlijk beschouwd worden. Daarnaast blijkt uit de literatuur dat elke exhibitionist een groot aantal slachtoffers maakt. Het gebeurt dus meerdere malen bij verschillende mensen (Clark et al., 2016). Vergelijkbare gegevens werden gevonden in een studie uitgevoerd door Abel et al. (1987). Hier gaven 142 exhibitionisten aan dat ze elk ongeveer 500 parafiele daden gepleegd zouden hebben doorheen hun leven. Ook kwam uit ditzelfde onderzoek naar voor dat dit voor ongeveer 500 slachtoffers zorgt per exhibitionist, aangezien er meestal maar één daad per slachtoffer wordt gepleegd.

Door middel van zelfrapportage vragenlijsten en online enquêtes zijn er enkele cijfers beschikbaar over het slachtofferschap. Toch moet hier kritisch mee worden omgegaan, aangezien deze cijfers geen representatie zijn van het aantal exhibitionisten zoals hierboven reeds werd aangegeven. Volgens een studie die Rhoads en Borjes (1981), Riordan (1999) en Cox (1988) deden, ligt het slachtofferschap bij vrouwen tussen 33.0% en 52.0%. Cox (1988) voegde hier nog aan toe dat er geen correlatie is tussen het slachtofferschap en de economische status, religie of leeftijd van de vrouwen. Wel werd er een correlatie vastgesteld tussen het slachtofferschap en de mate waarin vrouwen andere vrouwen kennen die hetzelfde hadden meegemaakt. Riordan (1999) vond in zijn onderzoek dat de frequentie van het slachtofferschap op 48.6% lag, wat eveneens aansluit bij de cijfers van Cox (1988) en Rhoads en Borjes (1981). Deze cijfers komen ook overeen met een andere studie gedaan door Clark et al. (2016). Zij namen een zelfrapportage vragenlijst af bij 459 mannelijke en vrouwelijke studenten uit Amerika om de frequentie van exhibitionisme en frotteurisme in kaart te brengen. 141 deelnemers bleken hieruit minstens eenmalig slachtoffer geweest te zijn van exhibitionisme. Van deze deelnemers waren er 40.0% vrouwelijke en 12.0% mannelijke slachtoffers. 45.2% van de vrouwelijke en 23.1% van de

mannelijke slachtoffers gaven hierbij aan alleen te zijn tijdens het incident. Hieruit kan dus worden afgeleid dat de meeste slachtoffers zich in groep bevonden op het moment van het incident.

De cijfers uit een studie met vrouwelijke studenten uit Hong Kong en Amerika lagen in dezelfde trend. 36.0% van de studenten uit Hong Kong en 33.0% van de studenten uit Amerika kwamen in contact met een exhibitionist (Cox, 1982, geciteerd in Choi et al., 2020). Exhibitionisten richten zich meestal op jonge, onbekende vrouwen. Dit werd onderzocht aan de hand van politierapporten over exhibitionisten, waarvan de daad als misdrijf werd opgegeven. Hieruit kwam naar voor dat 56.0% van de slachtoffers vrouwen waren en 20.0% mannen (Bader et al., 2008; Freund, Watson en Rienzo, 1988). Uit eerder onderzoek kwamen hogere cijfers naar voor. De studie werd uitgevoerd bij vrouwen die tewerkgesteld waren in grote medische centra in Amerika en Guatemala. Het onderzoek resulteerde in 52.0% Amerikaanse vrouwen en 45.0% vrouwen uit Guatemala die melding maakten ooit slachtoffer te zijn geweest van exhibitionisme (Rhoads & Borjes, 1981; Clark et al., 2016). Opvallend is de studie van European Union Agency for Fundamental Rights (2014). Deze studie werd gedaan op grote schaal (42.000 vrouwen over 28 landen die deel uitmaken van de Europese Unie [EU]). Uitgaande van de algemene trend van bovenstaande onderzoeken, zou de frequentie hier dus vrij hoog moeten liggen. Het tegenovergestelde is echter waar. Uit het onderzoek blijkt dat slechts 16.0% van de deelnemende vrouwen in contact kwam met een exhibitionist. Dit kan echter verklaard worden door de vraagstelling. Deze bevroeg namelijk uitsluitend slachtofferschap van het afgelopen jaar.

Uit een online-enquête van 1075 vrouwelijke slachtoffers uit Polen, komt naar voor dat 58.7% hiervan ooit in contact is gekomen met een exhibitionist. 13.1% had het incident het afgelopen jaar meegemaakt. Dit sluit aan bij de bevindingen van European Union Agency for Fundamental Rights (2014). 21.1% was één keer slachtoffer geweest, 17.2% twee keer en 21.7% drie keer of meer. Wanneer er wordt ingezoomd op de leeftijd van het slachtoffer blijkt dat 46.5% van deze slachtoffers 15 jaar of jonger was op het moment van het incident. Opvallend is dat 24.8% van de deelnemers, op het moment van het incident, jonger dan 12 jaar was (Szumski & Kasparek, 2019). Deze cijfers komen overeen met het onderzoek van Cox (1988). Zij vonden dat 72.0% van de vrouwelijke slachtoffers van exhibitionisme tussen 10 en 19 jaar waren op het moment van hun eerste incident. Ook het onderzoek van Riordan (1999) sluit hier mooi bij aan. Hieruit bleek dat 57.1% van de deelnemende slachtoffers onder de 16 jaar was. 31.4% van hen was tussen 16 en 21 jaar en 8.5% had een leeftijd tussen de 22 en 30 jaar.

Uit een zelfrapportage vragenlijst die werd afgenomen door Choi et al., (2020) kwam naar voor dat 20.0% van de deelnemers slachtoffer was van exhibitionisme. 25.1% van de slachtoffers was alleen tijdens het incident en 56.2% was in groep. 92.8% van de deelnemers was vrouwelijk en 7.2% was mannelijk. De leeftijd van de vrouwelijke slachtoffers lag tussen de 21 en 23 jaar. Ook dit onderzoek

loopt dus grotendeels in dezelfde trend als de hierboven vermelde onderzoeken. Hieruit blijkt dat exhibitionisme vaker voorkomt bij vrouwen dan bij mannen en vaker gebeurt in groep dan wanneer het slachtoffer alleen is. Toch ligt de leeftijd hier significant hoger, wat niet overeenstemt met de bevindingen van Szumski en Kasparek (2019), Cox (1988) en Riordan (1999). Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat het onderzoek werd afgenomen in Korea en het hierboven vermelde onderzoek in Amerika.

1.4.3. Daderperspectief

In wat volgt zal worden stilgestaan bij het perspectief van de pleger. Meer specifiek zal het profiel van exhibitionisten worden belicht door enkele veel voorkomende kenmerken, die over verscheidene exhibitionisten heen worden gevonden, te bespreken. Nadien zullen de motieven achter het exhibitionistische gedrag evenals de etiologie en de risicofactoren ervan worden toegelicht. Vervolgens zal ook aandacht worden gegeven aan de comorbiditeit (gelijktijdig optreden van verschillende aandoeningen) en het recidiveren van deze individuen. Tot slot zal ook assessment, behandeling en preventie een plaats krijgen binnen dit hoofdstuk rond het daderperspectief.

1.4.3.1. Daderprofiel

In een poging om 'de exhibitionist' beter te kunnen begrijpen, is het opportuun om het profiel van dergelijke individuen te bestuderen. Dit wordt echter bemoeilijkt doordat de populatie aan dergelijke plegers grotendeels onbekend blijft ten gevolge van een lage meldingsgraad. Hierdoor blijft de bestraffing van dergelijke individuen vaak uit. Daarenboven zijn zij weinig voorwerp van onderzoek (Kaylor & Jeglic, 2019). Desalniettemin wees onderzoek van Seeman (2020) uit dat exhibitionisten zeer diverse profielen vertonen. Ze verschillen namelijk sterk onderling wat betreft hun houding tegenover vrouwen, hun erotische bevrediging van de exhibitionistische daad, hun persoonlijke geschiedenis evenals persoonlijkheidsstructuur. Toch kunnen er volgens Hanafy et al. (2016) enkele typerende zaken worden aangehaald die dit type plegers, althans degene die in de forensische setting terechtkwamen, vaak gemeenschappelijk hebben. Zo zijn ze doorgaans relationeel immatuur met als gevolg dat ze vrijwel incapabel zijn om stabiele relaties op te bouwen. Bovendien vertonen ze vaak psycho-emotionele gebreken die voortkomen uit een voorgeschiedenis van misbruik of verwaarlozing (lichamelijk en/of psychisch). Dit zou opvoedings- en leerfouten met betrekking tot de seksuele sfeer, zoals bijvoorbeeld seksuele fantasieën en flirtgedrag, tot gevolg kunnen hebben (Hanafy et al., 2016). Evenmin zou de pleger als gevolg van dergelijke onveilige hechting over adequate sociale vaardigheden beschikken (Kaylor & Jeglic, 2019). Daarnaast zouden deze individuen volgens verscheidene auteurs gekenmerkt worden door een bepaalde mate van impulsiviteit. Dit laatste zou

er voor zorgen dat de geringste trigger exhibitionistisch gedrag zou kunnen uitlokken van zodra het verlangen naar zichzelf tentoonstellen als dwingend wordt ervaren. Hiermee in lijn zijn er over exhibitionisten heen problemen waarneembaar op gebied van inhibitie. Met andere woorden ondervinden zij moeilijkheden op vlak van remming. Dergelijke individuen zouden namelijk ontremming vertonen in onder andere hun verleidingsgedrag en interpersoonlijke relaties (Hanafy et al., 2016), alsook zouden ze moeite hebben met het beheersen van hun vijandigheid (Kaylor & Jeglic, 2019). Toch wijst Seeman (2020) er op dat geen enkel kenmerk het gedrag van alle exhibitionisten verklaart.

Verscheidene auteurs trachten binnen deze diversiteit aan exhibitionisten, categorieën te maken op basis van onder andere persoonlijkheid. Enerzijds werd er een onderscheid gemaakt tussen twee types exhibitionisten. Het eerste type, waarvan de auteurs beweren dat het doorgaans een eerste overtreder is, zou zich tentoonstellen naar aanleiding van een stressor die veelal gepaard gaat met een bedreiging van de mannelijkheid en een onbevredigend seksueel functioneren. Dit type zou doorgaans geen emotionele stoornissen vertonen en zou beschikken over een relatief normale persoonlijkheidsstructuur. Het tweede type wordt daarentegen beschreven als iemand met een lange voorgeschiedenis aan exhibitionistische gedragingen waarbij de blootstelling een onderdeel zou zijn van een dwangmatig actiepatroon (Hackett, 1971; Rosen, 1965, geciteerd in McCreary, 1975). In verlenging hiervan vond McCreary (1975) in zijn onderzoek evidentie voor de samenhang tussen het aantal overtredingen voor onzedelijk gedrag en de ernst van de aanwezige persoonlijkheidsstoornissen. Zo zouden eerste overtredders relatief normale profielen hebben in tegenstelling tot de meer chronische overtredders. Deze laatsten vertoonden verhoogde scores op prikkelbaarheid, impulsiviteit, wantrouwen, vervreemding en seksuele aanpassingsproblemen. Anderzijds beoogden ook Hanafy et al. (2016) een indeling in type exhibitionisten door te voeren. Zij onderscheidden grofweg zes types exhibitionisten op basis van persoonlijkheid. Een eerste door bovenstaande auteurs geïdentificeerde persoonlijkheid omvat de geremde exhibitionist die gekenmerkt wordt door emotionele instabiliteit en fobische trekken. Een tweede type betreft de vijandige exhibitionist, dewelke als vrouwenhatend en agressief wordt omschreven. Daarnaast worden de dwangmatige en existentiële exhibitionist onderscheiden, waarbij de blootstelling respectievelijk voortkomt uit cognitieve vervormingen en leegte of verveling. Als laatste worden de openbaar masturberende evenals de polymorfe perverselingen aangehaald. Bij de 'openbare masturbators' zouden de slachtoffers willekeurig worden gekozen naar aanleiding van een stresssituatie, daar waar de polymorfe perverselingen zouden kampen met een ongeorganiseerde seksualiteit en een geschiedenis van borderlinepersoonlijkheid.

1.4.3.2. Drijfveren en motieven

De drijfveren en motivatie rondom exhibitionistische gedragingen zijn niet eenduidig. Deze kunnen seksueel of niet-seksueel van aard zijn. Zoals eerder aangehaald zouden exhibitionisten handelen vanuit een soort leegte. In het artikel van Piemont (2007) komt dit eveneens terug. Hier wordt aangegeven dat de dwang om zichzelf bloot te geven voortkomt uit een angst voor psychische leegte en interpersoonlijke machteloosheid. Daarnaast komt naar voren dat het exhibitionistisch gedrag in bepaalde gevallen verklaard kan worden door verwaarlozing door de moeder in de kindertijd, de behoefte aan het ontladen van haatgevoelens die voortkomen uit de kindertijd en zou er een tekort zijn in het onderdrukken van driften die veroorzaakt worden door het libido. Deze zullen dan sneller aan externe objecten gekoppeld worden. Daarentegen wordt er door Kaylor en Jeglic (2019) bevonden dat exhibitionisten die een behandeling zoeken, melden dat zij niet weten waarom ze deze exhibitionistische gedragingen stellen. Ze geven wel aan dat ze gedreven worden door een kracht die buiten hun eigen controle zou liggen en die aanvoelt als obsessief-dwangmatig. Tijdens behandelingen van exhibitionisten zou ook een verleden van seksueel en emotioneel trauma naar voren komen (Piemont, 2007).

Voor sommige mannelijke exhibitionisten zou het ook een manier zijn om het gevoel van eigenwaarde te doen stijgen. Dit door te pronken met een symbool van mannelijkheid (Shursen, Brock & Jennings, 2008). Silverstein (1996) geciteerd in Seeman, (2020) geeft aan dat dit gedrag gevoelens zoals trots en macht bij de exhibitionist zou kunnen opwekken. Deze gevoelens zouden dan indirect leiden tot een seksuele opwinding. In het artikel van Hanafy et al. (2016) wordt er gesuggereerd dat het een bepaalde kick zou geven en dat het gedrag dus niet zozeer voort zou komen vanuit een seksuele motivatie. Eveneens zou de pleger weinig bevredigd zijn na de daad, los van de opwinding die eraan voorafgaat. Het zou dus niet de drang naar het seksuele zijn, maar eerder iets narcistisch. Deze hypothese kan worden ondersteund door de functionele relatie die de exhibitionist heeft met het slachtoffer. Het slachtoffer wordt hierbij gebruikt als een tool voor de narcistische geruststelling.

1.4.3.3. Etiologie van exhibitionisme

In de literatuur wordt aangegeven dat er weinig bekend is en dat er geen eenduidige reden is over het ontstaan van een exhibitionistische stoornis. In dit onderzoek wordt daarom vertrokken vanuit de meest gangbare en bestaande theorieën over de etiologie van een exhibitionistische stoornis.

Volgens Kaylor en Jeglic (2019) werd exhibitionisme alsook andere seksuele afwijkingen voor het eerst verklaard door de psychoanalytische theorie. Deze theorie stelt dat exhibitionistisch gedrag bij mannen een verdediging is tegen castratieangst. Door zich bloot te geven, krijgt de exhibitionist bevestiging via de reactie van het slachtoffer dat zijn penis wel degelijk bestaat. Kaylor en Jeglic

geven aan dat de schrikreactie van het slachtoffer de exhibitionist een gevoel van macht over de andere sekse geeft. Freud beschrijft exhibitionisme bij vrouwen daarentegen als een verdediging tegen een 'narcistische wonde van castratie'. Dit doen ze door middel van delen van het lichaam te accentueren, zoals bijvoorbeeld de borsten. Op deze manier trekken ze de aandacht weg van hun gebrek aan een penis (Kaylor & Jeglic, 2019).

De tweede theorie van de ontwikkeling van een exhibitionistische stoornis, en de meest voorkomende volgens Blair en Lanyon (1981), is de gedragstheorie van de klassieke conditionering. Hierbij wordt het patroon van masturbatie om een erectie te krijgen naar een individu, vaak genoeg herhaald zodat het individu de handelingen met elkaar begint te associëren. Masturberen voor en na elke exhibitionistische episode zal uitdraaien in een klassieke conditionering van het blootstellingsgedrag. Deze gedragstheorie gelooft dat de eerste stap in het ontwikkelen van een exhibitionistische stoornis gebeurt door een toeval op jonge leeftijd, waarbij het individu zijn of haar genitaliën blootstelt en deze ervaring plezierig en seksueel stimulerend vindt. Omwille van de plezierige ervaring is het hoogstwaarschijnlijk dat de daad herhaald zal worden (Kaylor & Jeglic, 2019).

Een derde theorie is volgens Kaylor en Jeglic de fysiologische benadering. Neurowetenschappers stellen dat exhibitionistisch gedrag het resultaat is van buitensporige neuronale ontladingen in de subcorticale gebieden (hersenschorsgebieden) van de hersenen en specifiek van het limbisch systeem. Hierbij gaan ze ervan uit dat de neuronale ontladingen verklaren waarom er impulsief gehandeld wordt naar afwijkende seksuele driften (Kaylor & Jeglic, 2019).

Een vierde theorie is de benadering van Kafka (1997). Hij stelde dat er een verband is tussen parafilieën en hyperseksuele stoornissen. Dit bleek uit een onderzoek met 65 personen met een parafilie. Hier werd bevraagd hoe vaak iemand een orgasme verkreeg per week door een seksuele uiting (zijnde masturbatie, geslachtsgemeenschap, etc.). Dit werd vergeleken met de 'total sexual outlet' (TSO) van een hyperseksueel persoon. De 'total sexual outlet' staat voor het maximum behaalde orgasmes gedurende 6 maanden (zijnde 7 of meer per week). Uit het onderzoek kwam naar voor dat 69.2% van de deelnemers 7 keer of meer per week een orgasme verkreeg (Kafka, 1997). Ook data uit een onderzoek met een Zweedse populatie geeft een duidelijk verband weer tussen hyperseksuele stoornissen en parafiele seksuele gedragingen. Het onderzoek stelt dat het hyperseksuele gedrag bij mannen al op zeer vroege leeftijd begint. Het seksueel gedrag is bovendien zeer uiteenlopend. Zo hebben ze vaker geslachtsgemeenschap met mensen van hetzelfde geslacht, doen ze vaker aan exhibitionisme of voyeurisme en betalen ze vaker voor seks. De odds ratio (verhouding tussen twee variabelen) tussen hyperseksualiteit en parafiele seksuele gedragingen lag tussen 6.3 en 23.8, wat een sterk verband weergeeft (Långström & Hanson, 2006). Er werden ook studies gedaan door middel van penisplethysmografie bij exhibitionisten. Dit is een procedure dat wordt gebruikt om de seksuele voorkeur bij mannen te bepalen. Het gebeurt door het meten van de

erectie tijdens het blootstellen aan verschillende seksuele beelden (Marshall & Fernandez, 2000). De resultaten van deze studies vonden evidentie voor dezelfde comorbiditeit (Marshall & Fernandez, 2003, geciteerd in Långström, 2009). Uit dezelfde studies bleek dat negen van de tien studies suggereerden dat in een klinische setting exhibitionisten zich liever niet blootstellen aan anderen. Het werd niet duidelijk hoe dit kwam, aangezien er nog maar weinig onderzoek naar hun gedrag is gedaan en exhibitionisten een zeer diverse groep vormen. Toch kwam er uit de onderzoekgegevens naar voren dat exhibitionisten hyperseksueel zijn (Marshall & Fernandez, 2003, geciteerd in Långström, 2009). Ook Kafka en Hennen (1999) vonden dat veel verschillende seksuele partners hebben, vaak masturberen, het vaak kijken naar pornografische beelden, etc. uitingvormen zijn van hoge seksuele driften en veel geassocieerd worden met parafilieën. Uit een studie van Långström en Seto (2006) kwam (net zoals bij het onderzoek van Kafka en Hennen, 1999) naar voren dat exhibitionisme positief wordt geassocieerd met een hoog aantal seksuele partners, vaak masturberen en vaak pornografische beelden bekijken. Ook werd het geassocieerd met sneller opgewonden zijn door anderen.

De laatste theorie is de verkeringsstoornis theorie (courtship disorder), dewelke reeds eerder kort werd aangehaald. Het concept van deze theorie is gemaakt om parafilieën te verklaren. Freund en Watson (1990) beschreven verkeringsgedrag als gedrag bestaande uit vier fasen. Een eerste fase betreft de vindfase waarin er op zoek wordt gegaan naar een potentiële partner. Indien een persoon hierin vast komt te zitten, kan dit leiden tot voyeurisme. Een tweede fase is de affiliatieve fase. Hierbij gaat het individu verbale en non-verbale communicatie voeren met een potentiële partner. Wanneer er in deze fase echter iets misloopt, kan dit leiden tot exhibitionisme. In een derde fase, de tactiele fase, zal lichamelijk contact worden gemaakt. Afwijkend gedrag binnen deze fase resulteert in frotteurisme. Tot slot is er de vierde fase, de copulatoire fase, waarin er geslachtsgemeenschap plaatsvindt. Indien er een verstoring optreedt in deze fase kan dit resulteren in verkrachting (Krueger & Kaplan, 2001). Volgens deze theorie is de 'pretactiele interactiefase' bij mensen met een exhibitionistische stoornis bijna altijd verstoord (Freund, Scher, & Hucker, 1983, geciteerd in Clark et al., 2016; Freund et al., 1988). Dit houdt in dat iemand met een exhibitionistische stoornis al zijn seksuele energie fixeert op de affiliatieve fase, waardoor het gedrag dat gesteld moet worden (lachen, oogcontact, praten, tijd doorbrengen) overdreven of vervormd wordt. In plaats van oogcontact zal de persoon op deze manier proberen streven naar 'gezien worden' door de persoon waarvan hij/zij aandacht wenst. De andere fasen verdwijnen of worden sterk afgezwakt omdat alle seksuele energie naar de affiliatieve fase gaat (Freund, Scher, & Hucker, 1983, geciteerd in Lang, Langevin, Checkley, & Pugh, 1987). Een exhibitionistische stoornis is een van de meest voorkomende van de parafiele stoornissen. De theorie van Freund werkt echter niet voor alle parafilieën, maar wel voor een exhibitionistische stoornis (Abel et al., 1987). Ondanks het feit dat deze theorie beloftevol is, is het moeilijk deze empirisch te testen (Långström, 2009).

Een overzicht van de literatuur over exhibitionisme levert voorlopig geen empirische steun op voor een bepaalde etiologische theorie, hoewel volgens Blair en Lanyon (1981) de gedragsmatige benadering potentieel de meest bruikbare is.

1.4.3.4. Risicofactoren

In de literatuur wordt er melding gemaakt van verscheidene factoren die het risico op het plegen van exhibitionistisch gedrag vergroten. Seksueel misbruik in de kindertijd, middelenmisbruik, een onveilige hechting en seksuele disfuncties worden in dit kader aangehaald als erkende risicofactoren (Seeman, 2020). Kaylor en Jeglic (2019) voegen hier de preoccupatie met seks of hyperseksualiteit en de neiging tot het nemen van risico's nog aan toe. Daarnaast wierp onderzoek van Lee, Jackson, Pattinson en Ward (2002) licht op enkele risicofactoren die betrekking hebben op de ontwikkeling voor parafilieën in het algemeen, waaronder gedragsproblemen, het disfunctioneren van het gezin en emotioneel misbruik tijdens de kindertijd. Deze laatste twee bleken bovendien ook specifieke risicofactoren te zijn voor het stellen van exhibitionistisch gedrag op latere leeftijd.

Seksueel misbruik in de kindertijd zou volgens de literatuur dus bijdragen aan een verhoogd risico op het plegen van exhibitionisme op volwassen leeftijd. Seeman (2020) stelt hierbij dat de aard van het misbruik in mindere mate bepalend zou zijn, aangezien dit onder exhibitionisten aanzienlijk verschilt. Wat echter een rol zou spelen, is het universele aspect van seksueel misbruik, namelijk de machteloosheid van het slachtoffer en de relatieve macht van de misbruiker. In de literatuur wordt bovendien verondersteld dat deze dynamiek meer schade berokkent aan jongens. Zij zouden er een groter trauma op nahouden dan meisjes, aangezien het ervaren gevoel van machteloosheid en onderwerping sterk ingaat tegen de heersende mannelijke norm (Seeman, 2020). Onderzoek van Lee et al. (2002) wees daarenboven uit dat niet enkel seksueel misbruik maar ook emotioneel misbruik, dat plaatsvond in de kindertijd, een dergelijk verhoogd risico inhoudt.

Daarnaast brengt Seeman (2020) problemen in de ouderlijke hechting in verband met een verhoogd risico op het plegen van seksuele delicten. Het betreft hier dus een risicofactor voor zedendelicten in het algemeen en niet uitsluitend voor exhibitionisme. Uit eerder onderzoek bleek namelijk dat een meerderheid van de zedendelinquenten een slechte relatie met de ouders rapporteert. Specifiek werden ouders doorgaans als afwijzend of afwezig ervaren, wat een onzekere hechting in de hand werkte. Dit had op zijn beurt een gebrek aan zelfvertrouwen en empathie evenals slechte sociale vaardigheden tot gevolg. Tekortkomingen in de intimiteit en een onvermogen om gezonde relaties aan te gaan, kunnen binnen dit kader worden begrepen (Seeman, 2020). Ook onderzoek van Lee et al. (2002) vond evidentie voor de samenhang tussen verschillende soorten problematische ouder-kind relaties en verscheidene onzekere hechtingsstijlen die bij seksuele delinquenten worden aangetroffen.

Een volgende door de literatuur erkende risicofactor is het misbruik van middelen. Enerzijds wordt verondersteld dat het middelenmisbruik de exhibitionist meer zelfvertrouwen zou geven, wat het overgaan tot de daad van zichzelf blootgeven zou vergemakkelijken. Anderzijds valt er ook iets te zeggen over het ontremmende effect dat een drug heeft op het nuchtere denken. Hierdoor zou de stap richting de onthulling eveneens vergemakkelijkt worden (Seeman, 2020). Kortom zou drug- en alcoholgebruik dus een ontremmende werking hebben.

Daarnaast zouden ook seksuele disfuncties als risicofactor kunnen worden aanzien. Dergelijke seksuele disfunctie of een angst hiervoor, zou de behoefte aan parafiele fantasieën en handelingen in stand houden. De blootstelling aan en de reactie hierop van het slachtoffer, zou hier als functie hebben om de macht en seksuele potentie van de exhibitionist bevestigd te zien. Kanttekening hierbij is echter dat moeilijk kan worden besloten dat seksuele disfuncties meer prevalent aanwezig zijn binnen de populatie van zedendelinquenten dan bij de algehele bevolking (Seeman, 2020).

Tot slot brengen Kaylor en Jeglic (2019) een preoccupatie met seks of hyperseksualiteit en een neiging tot het nemen van risico's in verband met een verhoogd risico op exhibitionisme. Voorbeelden van dergelijke preoccupatie en hyperseksualiteit zijn overmatig pornogebruik en masturberen (Seeman, 2020). De neiging tot het stellen van risicovol gedrag zou net zoals middelenmisbruik de stap richting blootstelling vergemakkelijken. Daarnaast identificeerden Kaylor en Jeglic (2019) enkele risicofactoren die een escalatie van exhibitionisme naar contactdelicten tot gevolg zouden kunnen hebben. Binnen dit kader wordt onder meer hyperseksualiteit en een buitensporig libido alsook het masturberen tijdens de blootstelling of het tonen van de penis in erectie vermeldt. Ook zou het aanraken van of het communiceren met de slachtoffers een voorbode kunnen zijn van escalatie naar contactdelicten. Zichzelf blootstellen op meer dan één plaats en een voorkeur om zich aan kinderen tentoon te stellen, zouden evenzeer in verband kunnen worden gebracht met dergelijke escalatie (Kaylor & Jeglic, 2019). Een bijkomende risicocategorie van individuen die escaleerden tot seksuele contactdelicten, bleken diegene met een voorgeschiedenis aan criminaliteit. Zij onderscheidde zich van degene die bleven hangen in de non-contactuele seksuele delicten (McNally & Fremouw, 2014).

1.4.3.5. Comorbiditeit

Diverse stoornissen kennen een gelijktijdig optreden met twee of meer andere aandoeningen. Exhibitionisme is hier geen uitzondering op. Met andere woorden kan een exhibitionist naast de nood om zichzelf tentoon te stellen aan anderen, evenzeer kampen met een of meerdere andere aandoeningen of stoornissen. Dit is bovendien eerder regel dan uitzondering. De Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM) erkent onder andere een gelijktijdig voorkomen van exhibitionisme met angst, depressie, bipolaire stoornis, middelenmisbruik, antisociale persoonlijkheid en hyperseksualiteit. Echter kan niet worden besloten dat dergelijke comorbiditeit van twee of

meerdere stoornissen geldt voor alle individuen met een exhibitionistische stoornis (Kaylor & Jeglic, 2019). Zoals eerder reeds vermeld betreft het hier een weinig onderzochte alsook moeilijk te onderzoeken populatie, waardoor enkel uitgegaan kan worden dat dit van toepassing is op degene die veroordeeld zijn voor exhibitionisme. Met andere woorden de gekende populatie aan exhibitionisten.

Daarnaast wordt er in de literatuur melding gemaakt van een sterke comorbiditeit met andere seksuele parafilieën (Kaylor & Jeglic, 2019). Voorbeelden hiervan zijn onder andere frotteurisme en voyeurisme, wat respectievelijk seksuele gedragingen of driften die gepaard gaan met het aanraken van of wrijven tegen een niet-instemmend individu (Clark et al., 2016) en het kijken naar nietsvermoedende mensen die naakt zijn, bezig zijn met seks of andere privé-activiteiten omvat (Långström & Seto, 2006). Opvallend is dat exhibitionistische handelingen evenzeer in verband gebracht worden met pedofilie. Dit zowel in het verleden, het heden als de toekomst. Tot slot worden ook pogingen tot en voltooide verkrachting evenals seksuele moord gelinkt aan exhibitionisme (Kaylor & Jeglic, 2019).

1.4.3.6. Recidive

Zoals reeds eerder aangehaald in vorige paragraaf (zie risicofactoren) escaleren sommige exhibitionisten naar seksuele contactdelicten. Echter zijn er ook aanwijzingen dat de recidivegraad bij exhibitionisten in hun tentoonstellingsgedrag, ondanks dat dit geen eenvoudig te meten concept is, niet mag worden onderschat. Er zijn namelijk aanwijzingen dat exhibitionisten in hoge mate recidiveren (Kaylor & Jeglic, 2019). Zo blijkt uit onderzoek van Kaylor en Jeglic (2019) naar schatting 18.6% tot 56.9% van de exhibitionisten te hervallen in hun seksueel verwerpelijke gedragingen. Uit onderzoek van McNally en Fremouw (2014) bleek dit een kwart van de exhibitionisten te zijn die recidiveerden gedurende een follow-up periode van gemiddeld 5.59 jaar.

Daarnaast lijken enkele van de eerder vermelde risicofactoren om blootstellingsgedrag voor een eerste maal te stellen, zoals bijvoorbeeld alcoholmisbruik (Kaylor & Jeglic, 2019) en tekortkomingen in de intimiteit (Shursen, Brock & Jennings, 2008; Marshall & Marshall, 2010, geciteerd in Seeman, 2020), ook hervallen in datzelfde gedrag in de hand te werken. Andere factoren die recidive zouden bevorderen zijn onder andere het hebben van een pedofiele seksuele voorkeur, een antisociale persoonlijkheidsstoornis en een antisociaal verleden. Onderzoeksbevindingen wezen daarnaast uit dat seksuele recidivisten, en niet uitsluitend exhibitionisten, significant meer delicten hadden gepleegd in vergelijking met niet-recidivisten. Dit zowel in de criminele als de seksuele sferen (Kaylor & Jeglic, 2019). Ook leken ze significant lager opgeleid in vergelijking met niet-recidivisten (Rabinowitz Greenberg, Firestone, Bradford & Greenberg, 2002). Tot slot bleken recidivisten die reeds acht jaar geen overtredingen meer pleegden, een zeer laag risico te lopen om opnieuw te recidiveren (Kaylor & Jeglic, 2019). Onderzoek van McNally en Fremouw (2014) vond eveneens een dergelijk laag risico op gewelddadig of seksueel recidive bij exhibitionisten na acht delictvrije jaren.

1.4.3.7. Assessment

Het assessment van plegers van exhibitionistisch gedrag lijkt in het algemeen een moeilijkere opgave te zijn, aangezien er geen gestandaardiseerde reeks risicoanalyses bestaan voor mensen die exhibitionistisch gedrag vertonen. Een reeks aan testen met psychologische testen, gedragstesten, zelfrapportage en neveninformatie wordt echter als beste onderzoeksmethode aanbevolen (Kaylor & Jeglic, 2019).

Daarnaast is ook de beoordeling en behandeling van exhibitionisme een complex gegeven dat het volgende inhoudt; differentiële diagnoses van gerelateerde symptomen, met inbegrip van comorbide psychopathologische aandoeningen, andere parafilieën, criminaliteit en interpersoonlijke tekortkomingen. Om deze reden zal de clinicus voorzichtig te werk moeten gaan en zal hij of zij een verscheidenheid aan beoordelingsmethoden dienen te overwegen (Morin & Levenson, 2008).

Bepaalde belangrijke informatie kan alleen verkregen worden door zelfrapportage van plegers. Bij de evaluatie van deze zelfrapportages is het belangrijk, zich bewust te zijn dat het lijden veroorzaakt door de seksuele gedragingen in kwestie, verschilt van het lijden veroorzaakt door andere psychopathologische aandoeningen die plegers mogelijk kunnen hebben. Volgens Freund et al. (1988) komt de exhibitionist zijn of haar lijden bijna uitsluitend voort uit de vijandige reacties die hun afwijkende seksuele gedrag oproepen bij slachtoffers, het rechtssysteem, evenals bij het publiek in het algemeen. De meeste van deze plegers hebben daarom de neiging om hun seksueel afwijkende activiteiten en fantasieën te verbergen. Sommige exhibitionisten kunnen een tegenstrijdigheid ervaren tussen hun eigen morele normen en hun seksuele gedrag. Dit dilemma kan volgens Freund et al. (1988) ertoe leiden dat ze hun motieven voor deze seksuele activiteiten en fantasieën interpreteren op een manier die hen in staat stelt de tegenstrijdigheid te tolereren. Zelfrapportages zijn daardoor dus ook vaak in tegenspraak met andere gegevens die minder afhankelijk zijn van de pleger. Toch is er weinig reden om zelfrapportages, en daarmee de subjectieve dimensie, uit te sluiten van analyses van aandoeningen als exhibitionisme. Dit met als reden dat zelfrapportages een aanvullende set van gegevens vormen voor systematische analyse (Freund et al., 1988).

Ondanks dat er geen gestandaardiseerde testbatterij bestaat voor de risicotaxatie bij exhibitionisten, wordt er in de praktijk toch gebruik gemaakt van enkele assessmentmethoden. Zo wordt bijvoorbeeld de Psychopathy Checklist-Revised (PCL-R) gebruikt om de recidivegraad voor criminele en gewelddadige delicten in kaart te brengen. Een hogere score op de PCL-R is namelijk gecorreleerd met een hogere recidivegraad. Met andere woorden kan dit voor exhibitionisten bruikbaar zijn om een inschatting te maken van de mate van risico tot escalatie alsook om recidivisten en non-recidivisten te proberen onderscheiden (Kaylor & Jeglic, 2019). Daarnaast wordt er in de praktijk gebruik gemaakt van de fallometrische assessment. Hiermee worden deviante seksuele interesses nagegaan bij mannen door de seksuele opwinding te monitoren. Meer specifiek wordt hierbij de bloedtoevoer in en het volume van de penis nagegaan, wanneer de persoon blootgesteld wordt aan deviante seksuele prikkels (Kaylor & Jeglic, 2019).

Tot slot spelen er volgens Kaylor en Jeglic (2019) ook bepaalde risicofactoren een rol voor escalatie, namelijk middelengebruik en –misbruik. Het verzamelen van informatie over het drugs- en alcoholgebruik van de pleger is dus evenzeer een belangrijk onderdeel van de risicobeoordeling. Indien de evaluatie wordt uitgevoerd voor behandelingsdoeleinden, moet ook informatie worden verzameld over cognitieve vervormingen, ontkenning van gedrag en gevallen van minimalisering, in een poging om het risico te beheersen.

1.4.3.8. Behandeling

Ondanks de beperkte aandacht die exhibitionisme tot nu toe kreeg in de literatuur, werden er reeds inspanningen geleverd rond de behandeling van exhibitionisten. Een behandeling die toegepast wordt op exhibitionisten is bijvoorbeeld de aversietherapie. Een voorbeeld hiervan is de ammoniak aversie behandeling, waarbij de persoon met een exhibitionistische stoornis altijd een klein flesje reukzout met zich meedraagt. Wanneer hij het gevoel krijgt zich te willen blootgeven, inhaleert de exhibitionist het ammoniak mengsel. Het is dan de bedoeling dat hij/zij zijn geest zuivert van alle overtreding-gerelateerde gedachten en die vervangt door gedachten die een pro sociaal beeld oproepen (bijv. plezierige activiteiten) (Marshall, 2006, geciteerd in Kaylor & Jeglic, 2019). De ammoniak aversie behandeling werkt als een positieve straf, waarbij de ammoniakdampen een pijnlijke reactie opwekken in plaats van een olfactorische respons, waardoor iemands exhibitionistische driften onderdrukt worden (Barker, 2001, geciteerd in Kaylor & Jeglic, 2019). Na een tijd wordt ervan uitgegaan dat de combinatie van de opluchting door de ammoniak en de pro sociale gedachten de drang om te exhibitioneren zal verminderen.

Ook de behandeling met serotonerge antidepressiva toont enige steun voor de behandeling van exhibitionisme. Terao en Nakamura (2000) beschreven een case waarin een lage dosis trazodon ervoor zorgde dat de cliënt met een exhibitionistische stoornis een vermindering ervaarde om zijn genitaliën te ontbloten. De cliënt kreeg 50 mg trazodon per dag gedurende 1 jaar. Daarna werd de dosering verlaagd naar 25 mg per dag en verder verlaagd tot het na twee jaar werd gestaakt. Tijdens de follow-up sessies had de cliënt niet langer last van driften of blootstellingen. Hoewel een lage dosering trazodon is voorgesteld als de beste farmacologische behandeling voor exhibitionisme, kan trazodon leiden tot erectiestoornissen en een verminderd libido. Dit kan resulteren in een hoge uitval van exhibitionistische cliënten die worden onderworpen aan deze behandeling (Terao & Nakamura, 2000).

Kortom zorgt medicatie er mee voor dat de cliënt zijn exhibitionistische driften beter onder controle kan krijgen. Echter zal die medicatie geen invloed hebben op de onderliggende psychologische problemen. Daarom dat de combinatie van medicatie en psychotherapie sterk wordt aangeraden. Het succes van psychotherapie is enerzijds afhankelijk van de motivatie van de cliënt om de behandeling aan te gaan en anderzijds van het intelligentieniveau van de cliënt. Veel exhibitionisten die een behandeling zoeken, geven aan het niet te weten waarom ze zich willen blootgeven en dat ze zich geduwd voelen door een kracht die buiten hun controle ligt en die obsessief-compulsief van aard aanvoelt (Chopin-Marcé, 2001).

Een andere behandelingsvorm betreft de beeldbehandeling. Deze behandeling houdt in dat de afwijkende fantasieën worden onderzocht en wordt aangemoedigd om ze te vervangen door passende fantasieën (Dandescu & Wolfe, 2003). Parafiele fantasieën worden gezien als een belangrijk onderdeel

van de oorzaak en instandhouding van exhibitionistisch gedrag (O'Donohue, Letourneau, & Dowling, 1997). Onderzoek heeft aangetoond dat exhibitionistische delinquenten na hun eerste blootstelling een groter aantal afwijkende masturbatieovertredingen begaan, vergeleken met het aantal fantasieën voorafgaand aan deze eerste blootstelling. Deze informatie toont aan dat er een vicieuze cirkel ontstaat, waarbij een blootstelling de fantasie triggert, wat op zijn beurt leidt tot meer exhibitionistische handelingen (Abel & Blanchard, 1974, geciteerd in Kaylor & Jeglic, 2019). Helaas zijn beeld instructies voor exhibitionisme meestal onvolledig of ontbreken ze in onderzoeksrapporten, waardoor replicatie moeilijk is (Blair & Lanyon, 1981). Bovendien hebben eerdere studies tegenstrijdige gegevens gerapporteerd over de effectiviteit van deze behandeling (Dandescu & Wolfe, 2003).

Daarnaast wordt verondersteld dat exhibitionisme wordt uitgelokt door dysforische stemmingstoestanden waarin het individu zichzelf blootstelt om zichzelf te kalmeren, wat ervoor zorgt dat dit een geconditioneerde stimulus wordt. Om de cyclus van dysforische stemming en exhibitionisme te doorbreken, moet het individu gezonde manieren leren om zichzelf te kalmeren die geen blootstelling of ander verslavend gedrag inhoudt. Daarnaast moeten alle cognitieve vervormingen of rationalisaties die met exhibitionisme te maken hebben, worden aangepakt (Swindell et al., 2011).

1.4.3.9. Preventie

In het licht van preventief optreden tegen exhibitionistische handelingen, kunnen onder andere situationele criminaliteitspreventiemethoden en publieke voorlichtingscampagnes worden aangehaald. Aangezien exhibitionistische daden zich vaak in het openbaar voordoen, zou een situationele aanpak effectief kunnen zijn. Voorbeelden die Kaylor en Jeglic (2019) aanhalen zijn een verhoogde politieaanwezigheid, verbeterde straatverlichting en het plaatsen van posters in het openbaar vervoer. Verondersteld wordt dat dergelijke preventieve maatregelen exhibitionisme zou ontmoedigen evenals het naar voren komen van slachtoffers en mobilisatie van omstanders zou bevorderen. Daarnaast veronderstellen Kaylor en Jeglic dat publieke voorlichtingscampagnes tegemoet zouden kunnen komen aan de lage meldingsgraad van exhibitionistische handelingen. Dergelijke campagnes kunnen bijvoorbeeld voorlichting geven omtrent 'victim blaming' en hoe empathisch te reageren op slachtofferschap. Dit met als streefdoel om individuen die geconfronteerd worden met dergelijke daden, zich meer op hun gemak te doen voelen in het contact met onder andere gezagsfiguren zoals politie (Kaylor & Jeglic, 2019).

Vertrekkende vanuit enkele belangrijke risicofactoren op het ontwikkelen van seksueel delinquent gedrag, kunnen er eveneens belangrijke preventieve maatregelen worden geïdentificeerd. Zo wezen Lee et al. (2002) erop dat bepaalde negatieve ontwikkelingsgebeurtenissen, zoals bijvoorbeeld

emotioneel en seksueel misbruik in de kindertijd, belangrijke voorspellers blijken te zijn voor het optreden van seksueel delinquent gedrag op latere leeftijd. Zodoende zou het voorkomen van kindermisbruik alsook het vroegtijdig optreden bij personen die risico lopen hierop, doeltreffende primaire preventiemaatregelen zijn. Concrete voorbeelden van dergelijke primaire preventiemaatregelen die Lee et al. aanhalen, zijn educatieve programma's over opvoedingsvaardigheden gericht op het grote publiek evenals programma's die vroegtijdig interveniëren in risicosituaties. Deze laatste richten zich, in tegenstelling tot de educatieve programma's, op individuen die omwille van tegenslagen in de kindertijd risico lopen op het ontwikkelen van seksueel delinquent gedrag (Lee et al., 2002).

1.4.4. Impact op slachtoffers

Wanneer er wordt gekeken naar de impact op slachtoffers van exhibitionistisch gedrag wordt er in de literatuur gesproken over de lange- en kortetermijnevolgen. In deze paragraaf zal verder ingegaan worden op deze veranderingen op emotioneel en gedragsmatig vlak. Doordat de literatuur op dit vlak echter beperkt is, zal eveneens dieper ingegaan worden op de impact die seksueel grensoverschrijdend gedrag in het algemeen heeft op slachtoffers.

1.4.4.1. Kortetermijnevolgen

Wanneer er wordt gekeken naar de gevoelens die exhibitionistische gedragingen oproepen bij slachtoffers, wordt er in het onderzoek van Clark et al. (2016) geconcludeerd dat een groot deel van de steekproef, die zowel mannen als vrouwen omvat, gevoelens van verontwaardiging over de gebeurtenis ervaren. In dit onderzoek ervoer 61.7% van de vrouwen en 50.0% van de mannen deze gevoelens. Daarnaast voelt een groot deel van de vrouwen zich ook angstig tegenover de pleger. Dit gaat over 37.0% van de vrouwelijke deelnemers in dit onderzoek. Bij mannen ligt dit percentage echter veel lager (7.7%). Binnen dit onderzoek werd er gebruik gemaakt van een steekproef die bestond uit afgestudeerde studenten in New York. De focus lag hier dus op een andere populatie dan waar huidig onderzoek betrekking op zal hebben. Een andere bevinding binnen dit onderzoek was dat bij een groot deel van de slachtoffers onmiddellijk negatieve emoties ontstonden wanneer zij in aanraking kwamen met exhibitionistisch gedrag. De negatieve emoties waar in dit onderzoek over wordt gesproken zijn angst, boosheid en afgunst (Choi et al., 2020).

1.4.4.2. Langetermijnevolgen

Exhibitionisme lijkt vaker weggelachen te worden dan andere vormen van seksuele intimidatie. Desondanks kunnen slachtoffers van exhibitionisme hier langdurig leed van ondervinden, zoals is gebleken uit onderzoek van Choi et al. (2020). Een kleine 10.0% van de ondervraagde steekproef gaf

aan op lange termijn gevolgen te ondervinden. 25.0% van deze 10.0% geeft bijvoorbeeld aan meer voorzichtig te zijn dan voorheen en 4.8% vermijdt drukke plekken. Daarentegen geeft 15.0% aan geen negatieve gevoelens ten gevolge van de blootstelling aan het exhibitionistisch gedrag te ondervinden. Deze gegevens zijn echter afkomstig vanuit een studie in Korea. Om deze reden moeten de resultaten met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden wanneer deze vergeleken zouden worden met de Nederlandstalige populatie. In het onderzoek van Clark et al. (2016) werden eveneens de langetermijneffecten onderzocht. Er werd in deze studie geconstateerd dat 15.3% van de vrouwen lange termijn gevolgen overhielden aan het in aanraking te zijn gekomen met exhibitionistisch gedrag. Bij mannen was dit 7.7%. Deze langetermijngevolgen variëren op vlak van veranderingen in het gedrag. Voorbeelden hiervan zijn het meer voorzichtig zijn, het vermijden van drukke plekken en het vermijden van alleen zijn. Exhibitionistische gedragingen zouden voor sommige vrouwelijke slachtoffers een negatief en blijvend effect kunnen hebben. Zo zou het algehele gevoel van veiligheid verminderen. Meer specifiek gaf 28.0% van de vrouwelijke bevroegde universiteitsstudenten aan dat hun angst voor een toekomstig seksueel misdrijf was vergroot. Volgens Riordan (1999) zouden onder andere de sociale activiteiten van slachtoffers negatief beïnvloed worden door het slachtoffer zijn van een exhibitionistisch incident.

1.4.4.3. Gevolgen van seksueel slachtofferschap

‘Seksueel slachtofferschap is wereldwijd een belangrijk probleem op het gebied van volksgezondheid, justitie en maatschappij’ (Schapansky Depraetere, Keygnaert, & Vandeviver, 2021). Wanneer seksueel slachtofferschap breder wordt bekeken, blijkt dat 64.1% van de Belgische inwoners (16-69 jaar) dit in een of andere vorm en ten minste één keer in hun leven heeft meegemaakt. Ingezoomd op de hands-off incidenten, blijkt 59.3% dit reeds te hebben meegemaakt tijdens hun levensloop (Schapansky et al., 2021). Deze studie heeft eveneens aangetoond dat er nadelige uitkomsten zijn voor de slachtoffers van seksuele intimidatie. Binnen dit onderzoek is echter niet specifiek ingezoomd op exhibitionisme. Wel wordt aangegeven dat aandacht en preventie voor deze problematiek wenselijk is. Daarnaast laat het artikel van Lindquist en McKay (2018) zien dat seksuele intimidatie emotionele reacties kan oproepen zoals boosheid, frustratie, stress en bezorgdheid. Daarnaast kan het ook langdurige gevolgen hebben zoals zelfverwilt en een verminderd zelfvertrouwen. Eerder werd al aangehaald dat er verschillen zijn tussen mannen en vrouwen in de ervaren gevoelens na het incident. Daarenboven is er ook een verschil waar te nemen in de frequentie van het voorkomen van deze delicten bij mannen en vrouwen. In het onderzoek van Victoria, Ferrer-Perez, Delgado-Alvarez, Sánchez-Prada, Bosch-Fiol, en Ferreiro-Basurto (2021), waarbij werd gekeken naar seksuele intimidatie op straat door vreemden, kwam naar voren dat vrouwen vaker slachtoffer zijn van verschillende vormen van seksuele intimidatie op straat in vergelijking met mannen. Zij vonden daarnaast dat de attitude van de

onderzochte steekproef negatief was tegenover dit soort gedragingen. Dit sekseverschil werd ook bevestigd in het onderzoek van Schapansky et al. (2021). Vier of de vijf vrouwen zouden binnen dit onderzoek te maken hebben gehad met hands-off delicten op een gegeven moment in hun levensloop. Dit tegenover twee op de vijf mannen die slachtoffer bleken te zijn. Deze studie toonde eveneens aan dat seksueel slachtofferschap een voorspeller kan zijn voor nadelige uitkomsten en dat er vanuit de samenleving een behoefte lijkt te zijn om seksueel geweld aan te pakken.

1.4.4.4. Aangiftebereidheid

In het algemeen wordt er weinig melding gemaakt van exhibitionistisch gedrag. Het is daarom interessant om na te gaan welke elementen deze lage aangiftebereidheid in de hand werken. Volgens Mason en Lodrick (2013) heeft het tijdstip waarop aangifte gedaan wordt invloed op het percentage van veroordelingen. Eén studie toonde aan dat als een vrouw binnen 24 uur na de verkrachting aangifte deed en de verdachte vervolgens werd aangeklaagd, er 73.0% kans was dat de persoon ook daadwerkelijk werd veroordeeld. Bij vrouwen die tussen 24 uur en 3 maanden na de verkrachting aangifte deden, daalde deze veroordelingskans tot 38.0%. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat bovenstaand onderzoek enkel handelt over de aangiftebereidheid rond verkrachting. Bijgevolg kan deze aangiftebereidheid niet zomaar worden vergeleken met de aangiftebereidheid van exhibitionisme.

Slachtoffers zijn er zich van bewust dat door aangifte te doen van een verkrachting, ze het risico lopen op niet serieus genomen te worden en in sommige gevallen zelfs de schuld te krijgen. Velen geven aan zich te schamen. Voor sommigen zal de schok, het ongeloof en de ontkenning, die vaak kenmerkend zijn voor posttraumatische reacties, hen beletten om te omschrijven wat er is gebeurd, wat een klacht indienen bemoeilijkt. Anderen zullen tijd nodig hebben om over hun ervaring na te denken en deze te omschrijven. Dit aangezien maar weinig verkrachtingen tot de categorie behoren die als ‘stereotiep’ bestempeld kunnen worden, en slachtoffers als dusdanig niet steeds kunnen onderkennen dat hun ervaring een verkrachting was (Mason & Lodrick, 2013).

In de studie van Zinzow en Thompson (2011) werd onderzoek verricht naar de waarschijnlijkheid van de aangiftebereidheid van studenten naar politie en functionarissen van de universiteit toe, wanneer er een desbetreffende gebeurtenis plaatsvond met een seksueel slachtoffer als gevolg. Ondanks de groeiende bewustwording omtrent slachtoffers van seksueel geweld, blijft de aangiftebereidheid relatief laag. (Zinhow & Thompson, 2011). Ook in de studie van Clark et al. (2016) waarin 459 deelnemers een zelfrapportagevragenlijst moesten invullen over exhibitionisme en frotteurisme, wijzen de resultaten op een hoog slachtofferschap. Dit terwijl de meldingsgraad eerder laag is.

Tot slot bleek uit een onderzoek van Tolsma, Blaauw en Grotenhuis (2012) onder andere de mate van geweld en materiële verliezen een determinerende rol te spelen in de aangiftebereidheid van

slachtoffers. De bevindingen in dit onderzoek resulteerde in een lage aangiftebereidheid voor seksuele delicten. Daarnaast zouden individuen met een minder gunstige beoordeling van de politie er een lagere aangiftebereidheid op nahouden en zou de duur van het aangifteproces het meldgedrag negatief beïnvloeden. Wanneer er meer kennis is over de aangiftebereidheid kan er ook meer kennis worden vergaard over de criminaliteitscijfers. Op die manier kan er inzicht worden verkregen in de factoren die een rol spelen bij het al dan niet aangifte doen, wat op zijn beurt het mogelijk maakt om inspanningen te leveren om deze aangiftebereidheid te verhogen.

2. Methode

In wat volgt zal er toelichting worden gegeven rond de deelnemers en de werving ervan, hoe het onderzoek werd afgenomen, de procedure die aan het eigenlijke onderzoek voorafging en de analyse van de resultaten.

2.1. Deelnemers

De te onderzoeken populatie betreft Nederlandstalige volwassen mannen en vrouwen. Een verdere afbakening lijkt niet opportuun aangezien iedereen binnen de samenleving slachtoffer kan worden van een exhibitionistische daad. Zowel slachtoffers als getuigen van exhibitionistisch gedrag, maar ook personen zonder ervaring met dergelijk onzedelijk gedrag, worden betrokken binnen huidig onderzoek.

Binnen de onderzoekspopulatie moet de respondent eveneens voldoen aan twee criteria. Zo moet de persoon zowel Nederlandstalig, als minstens 18 jaar oud zijn. Indien de respondent tegemoetkomt aan beide criteria, kan deze participeren aan het onderzoek.

De respondenten worden voor dit onderzoek in twee afzonderlijke fasen geworven. In een eerste fase wordt gebruik gemaakt van course credit bij studenten Toegepaste Psychologie, waarbij de deelnemers voornamelijk bestaan uit jonge, vrouwelijke studenten. Door het hanteren van ‘course credit’ is er een soort van ‘beloning’ aan verbonden. Studenten krijgen voor het invullen van de vragenlijst namelijk 1 punt op 20 voor het vak ‘methoden voor psychologisch onderzoek’ (MPO1). In een tweede fase worden deelnemers geronseld door middel van sociale media. Er wordt gebruik gemaakt van online tools om respondenten aan te moedigen tot deelname aan het onderzoek. Dit gebeurt aan de hand van een motiverende advertentie (zie Bijlage E). Dit zal eveneens voordelig zijn in het brede bereik van participanten.

De respondenten worden zowel bij fase één als fase twee geworven aan de hand van een selecte steekproeftrekking. Bij fase 1 is dit omwille van de course credit. Meer specifiek gaat het hier om een gelegenheidssteekproef oftewel een toevallige steekproef. Doordat er alleen beroep wordt gedaan op studenten Toegepaste Psychologie, wordt er gesproken over respondenten die toevallig voorhanden zijn. Met andere woorden is de steekproef niet willekeurig, want iedereen heeft wel iets gemeenschappelijks met elkaar. Niet-willekeurig selecteren kan nadelig zijn voor de representativiteit naar de algemene populatie toe. Hierdoor wordt er in fase 2 gestreefd naar een bredere variatie aan respondenten. Om dit te voltrekken zal er gebruik worden gemaakt van de methode zelfselectie. Er worden verschillende affiches opgehangen op diverse plekken (bijvoorbeeld Thomas More Campus) en advertenties geplaatst op sociale media, waarbij de respondenten zelf kiezen om al dan niet deel te nemen aan het onderzoek.

In een eerste fase van het onderzoek namen 102 respondenten deel, waarvan 17 mannelijke (16.7%), 82 vrouwelijke (80.4%) en 3 andere studenten (2.9%). De gemiddelde leeftijd bedroeg 19.97 jaar met een standaarddeviatie van 1.64. Aan de tweede fase van het onderzoek, waarbij de vragenlijst werd verspreid onder de Nederlandstalige populatie, namen 608 respondenten deel. Dit betrof 151 mannelijke (24.8%), 450 vrouwelijke (74.0%) en 5 andere deelnemers. Daarnaast waren er twee individuen die dit niet wensten mee te delen. Hierbij zijn de participanten gemiddeld 33.75 jaar met een standaarddeviatie van 14.99.

2.2. Instrumenten

In tegenstelling tot het begrip ‘exhibitionisme’, dat aan de hand van een literatuurstudie wordt verduidelijkt, worden de begrippen ‘frequentie’, ‘slachtofferschap’ en ‘aangiftebereidheid’ geoperationaliseerd op basis van een kwantitatief vragenlijstonderzoek. Deze vragenlijst bestaat uit twee versies. De eerste versie richt zich tot individuen die reeds geconfronteerd werden met exhibitionistisch gedrag, hetzij als slachtoffer, hetzij als getuige. De vragen uit deze vragenlijst werden gebaseerd op het onderzoek van Clark et al. (2016) ‘More than a nuisance: The prevalence and consequences of frotteurism and exhibitionism. Voor de personen die nog niet in contact kwamen met exhibitionistisch gedrag wordt een tweede versie opgemaakt. Hierbij werden de vragen voornamelijk gebaseerd op de ‘reasoned action approach’ theorie.

De vragenlijst start met een algemene intro waar er naar de demografische gegevens van de respondent wordt gevraagd. Deze zijn belangrijk om eventueel uitspraken te kunnen doen over de relatie tussen bepaalde persoonskenmerken en antwoordtendensen. Zo zou kunnen blijken dat er een groter slachtofferschap is bij bepaalde profielen van mensen. Nadien zal er worden getoetst naar de algemene kennis en meningen rond het fenomeen. Ter afronding van de algemene versie wordt de vraag gesteld of ze al dan niet slachtoffer of getuigen waren van desbetreffend gedrag. Afhankelijk van wat er hierop geantwoord wordt, zal de respondent doorverwezen worden naar één van beide delen van de vragenlijst.

Voor personen die slachtoffer en/of getuigen zijn geweest van exhibitionistisch gedrag, is deel één ontwikkeld. Dit omvat een reeks vragen die peilen naar de beleving van het slachtoffer/de getuige. Dit deel is voortgekomen uit het onderzoek van Clark et al. (2016) ‘More Than a Nuisance: The Prevalence and Consequences of Frotteurism and Exhibitionism’. De vragenlijst die werd gebruikt in het onderzoek van Clark et al. bood, zeker in de beginfase, handvaten voor de vragenlijst binnen huidig onderzoek. Echter werd er heel wat gewijzigd ten opzichte van hun vragenlijst. Door middel van de eerste vragenlijst zal een antwoord worden geformuleerd op de onderzoeksvraag.

Deel twee is samengesteld voor personen die noch slachtoffer, noch getuige waren van exhibitionistisch gedrag. De vraagstelling van dit deel is gebaseerd op de ‘reasoned action approach’

theorie. Deze benadering stelt dat attitudes ten opzichte van gedragingen, waargenomen normen en gedragscontrole de intenties van mensen bepalen. Dit terwijl dergelijke intenties op hun beurt het menselijke gedrag voorspellen (Fisbein & Ajzen, 2011). Bovenstaande theorie is gebaseerd op drie elementen, waardoor een beter zicht wordt bekomen omtrent de intentie tot het stellen van bepaalde gedragingen vanuit omstanders. Het eerste element is attitude, waarbij er gevraagd wordt hoe belangrijk bepaalde zaken zijn voor de persoon in kwestie. Het tweede element omvat sociale normen. Hierbij wordt getoetst of individuen veronderstellen dat anderen het al dan niet zouden goedkeuren wanneer zij de stap richting aangifte zetten. Het derde en laatste element heeft betrekking op het gevoel van eigen bekwaamheid en of respondenten zichzelf in staat acht om tot actie over te gaan (Fishbein & Ajzen, 2011). De resultaten hieromtrent zijn steeds hypothetisch. Toch maakt dit het beter mogelijk om een voorspelling te maken over het potentiële gedrag dat een individu zou stellen moest hij of zij geconfronteerd worden met exhibitionistisch gedrag. Dit maakt het mogelijk om probabilistische uitspraken te maken over toekomstig meldingsgedrag bij de respondenten.

Het vragenlijstonderzoek zal verwerkt en uitgevoerd worden aan de hand van het softwareprogramma Qualtrics. Nadien worden de ruwe scores geëxporteerd naar en verwerkt door het softwareprogramma SPSS. De onderzoeksvragenlijst wordt weergegeven in Bijlage J.

2.3. Procedure

Voorafgaand aan de lancering van de vragenlijst, werd deze goedgekeurd door de ethische commissie. Dit was noodzakelijk gezien de potentieel gevoelige informatie en ervaringen die binnen deze vragenlijst bevraagd worden. Via course credit wordt een eerste deel respondenten gerekruteerd, waar vervolgens de eigen omgeving bevraagd wordt en er wordt getracht om een zo divers mogelijke groep respondenten te verkrijgen.

Via Qualtrics werd er een vragenlijst ontworpen die de respondenten, geworven via course credit, konden invullen vanaf 29 november tot en met 12 december. Daarna werd deze link op 22 december verspreid via social media. De respondenten konden deze vragenlijst invullen tot en met 7 februari. Aan het begin van de vragenlijst wordt de informed consent (zie Bijlage I) toegelicht. Hierbij moet de respondent voldoen aan verschillende criteria, namelijk: de bovenstaande informatie gelezen te hebben, vandaag 18 jaar of ouder zijn, geheel vrijwillig toe te stemmen om deel te nemen aan deze studie, akkoord gaan met de anonieme verzameling van informatie/gegevens, weten dat de gegevens strikt vertrouwelijk behandeld worden en begrijpen dat vragen overgeslagen kunnen worden op elk moment en er gestopt kan worden met het beantwoorden van de vragenlijst zonder dat hiervoor een reden moet zijn. Indien de respondent hieraan voldoet, kan deze de informed consent met 'ja' beantwoorden en wordt de respondent doorverwezen naar de vragenlijst. Indien de respondent niet voldoet aan de voorwaarden van de informed consent en deze bijgevolg beantwoord wordt met 'nee',

zal het individu niet kunnen deelnemen aan het onderzoek. Na de informed consent worden de demografische gegevens bevestigd en een aantal introductievragen gesteld. Afhankelijk van hoe deze vragen beantwoord worden (slachtoffer en/of getuige of geen van beiden), wordt de respondent in de vragenlijst doorverwezen naar deel één of deel twee. Deel één bevestigd de beleving van de respondent als zijnde slachtoffer of getuige van exhibitionistisch gedrag. Deel twee dient voor de respondenten die niet eerder in contact kwamen met exhibitionistisch gedrag. Indien de respondenten na het invullen van de vragenlijst met ongemakken zitten, wordt er doorverwezen naar de hulplijn 1712 voor vragen over onder meer seksueel geweld. Dit contact kan zowel telefonisch als via chat of mail plaatsvinden.

2.4. Analyse

Binnen dit onderzoek zijn er naast het begrip ‘exhibitionisme’ nog drie belangrijke variabelen die onderzocht worden, namelijk de frequentie van exhibitionisme bij slachtoffers, de aangiftebereidheid en het slachtofferschap. Dit laatste betreft de impact op de persoon die slachtoffer of getuige was van exhibitionistisch gedrag. Wanneer er na het afnemen van de vragenlijst meer kennis over de aangiftebereidheid is, kan er een beter beeld vergaard worden over de werkelijke criminaliteitscijfers en het bijhorende ‘dark number’ aangezien hier weinig tot geen inzichten over zijn. Doordat er zicht wordt verkregen op de factoren die individuen weerhouden van aangifte doen, kunnen inspanningen worden geleverd om de aangiftebereidheid te verhogen door op deze factoren in te werken en de ervaren drempels weg te nemen.

In deze vragenlijst wordt er gebruik gemaakt van nominale en ordinale meetniveaus. Met de vragenlijst wordt bijgevolg onderzocht of er een verband is tussen de frequentie van het slachtofferschap, de impact op het slachtoffer en de aangiftebereidheid van het slachtoffer. De data die werden verzameld door middel van een vragenlijst, werden vanuit het online enquête softwareprogramma Qualtrics geëxporteerd naar het statistisch programma SPSS 26. In SPSS 26 werden de ruwe gegevens opgeschoond en verder verwerkt. In SPSS werden frequentie- en kruistabellen opgemaakt evenals chi-kwadraat toetsen, Cramers V toetsen en de Mann Whitney U Test uitgevoerd om de resultaten te analyseren.

3. Resultaten

3.1. Omschrijving steekproef

3.1.1. Data-opschoning

Vooraleer de verzamelde data werden geanalyseerd, vond er een opschoning van deze data plaats. Onder data-opschoning wordt verstaan dat de geweigerde informed consents alsook responsen die onvoldoende beantwoorde vragen omvatten, niet werden weerhouden in de steekproef. De beide datasets werden aan dergelijke opschoning onderworpen.

De vragenlijst die werd verspreid onder de algemene Nederlandstalige populatie, werd 664 keer geopend. Van deze 664 individuen die de vragenlijst openden, gingen 2 individuen (0.3%) niet akkoord met deelname aan het onderzoek. Daarnaast werden van deze 662 overgebleven responsen 54 niet meegerekend tot de uiteindelijke steekproef, omwille van een te lage responsgraad. Er werd van een te lage responsgraad gesproken wanneer vraag acht onbeantwoord bleef. Met andere woorden werd een respons tot de steekproef gerekend van zodra de vraag ‘Ben jij ooit zelf al geconfronteerd met exhibitionistisch gedrag, hetzij als slachtoffer (rechtstreeks naar jou gericht), hetzij als getuige (zien gebeuren bij iemand anders)?’ beantwoord werd. Dit met als reden dat deze responsen konden bijdragen aan het beantwoorden van de hoofdonderzoeksvraag, namelijk of de respondent reeds slachtoffer is geweest van exhibitionistisch gedrag. Indien de daaropvolgende vragen onbeantwoord bleven, was deze belangrijke info alleszins al voorhanden. De uiteindelijke dataset omvatte bijgevolg 608 responsen, waarop de data-analyse werd uitgevoerd.

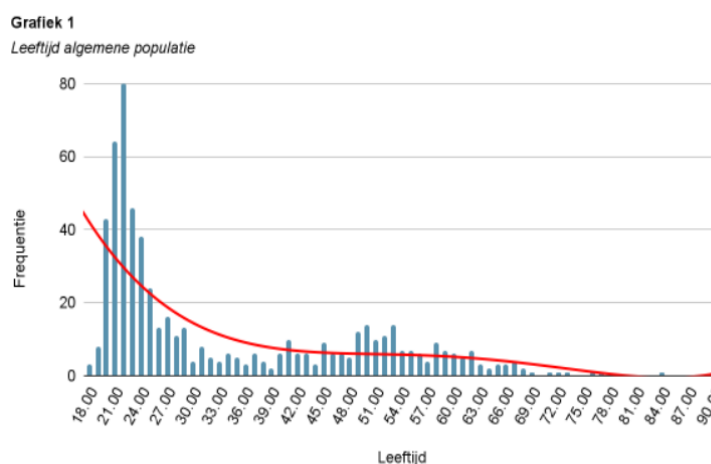
Ook vond er eenzelfde opschoning van de data plaats in de course credit-dataset. Hier openden in totaal 123 Toegepaste Psychologie studenten de vragenlijst, waarvan drie (2.4%) niet akkoord gingen met deelname aan het onderzoek. Van de overgebleven 120 responsen werden er 18 niet weerhouden omwille van een te lage responsgraad zoals hierboven omschreven. De data-analyse werd bijgevolg uitgevoerd op een dataset die 102 studenten omvat.

3.1.2. Socio-demografische gegevens

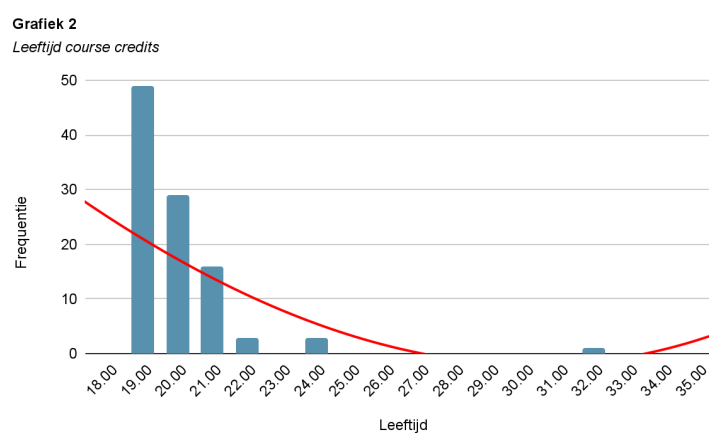
De socio-demografische gegevens van deze steekproef hebben betrekking op het geslacht en de leeftijd van de respondenten. Ook hier werd er een opsplitsing gemaakt tussen enerzijds de algemene vragenlijst en anderzijds de course credit.

In de algemene dataset (n = 608) gaf de grote meerderheid, namelijk 450 respondenten (74.0%), aan vrouw te zijn. 151 respondenten (24.8%) gaven aan man te zijn. 5 respondenten (8.0%) duidde de antwoordcategorie ‘andere’ aan en de overige 2 respondenten (3.0%) gaven aan deze vraag liever niet te beantwoorden. De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 34 jaar en de mediaan was 25 jaar.

De minimumleeftijd van de respondenten was 18 jaar en de maximumleeftijd 90 jaar. 80 respondenten (13.2%) gaven aan 22 jaar te zijn. Bijgevolg was deze leeftijdsgroep binnen huidige steekproef oververtegenwoordigd. Uit Grafiek 1 blijkt dat de leeftijd scheef verdeeld was.

Binnen de course credit gaf 80.4% aan vrouw te zijn. 16.7% gaf aan man te zijn en de overige 2.9% koos voor de antwoordcategorie ‘andere’. De gemiddelde leeftijd en de mediaan van de respondenten was 20 jaar. De minimumleeftijd binnen deze steekproef was 19 jaar, de maximumleeftijd was 32 jaar. Uit Grafiek 2 blijkt ook hier dat de steekproef scheef verdeeld was.

3.2. Vertrouwdheid met het fenomeen

De resultaten van de vragenlijst die verspreid werd onder de algemene populatie (n = 608) zullen in wat volgt telkens besproken worden. Indien de resultaten van de respondenten in kader van de course credit (n = 102) relevante aanvullingen naar voren brengen, werden ook deze besproken. Gezien het kleinere aantal respondenten in deze laatste groep en de selectieve aard van de steekproef, werden niet-relevante resultaten buiten beschouwing gelaten.

Vooraan de vragenlijst werden enkele vragen gesteld om een beter beeld te kunnen vormen over de algemene kennis rond exhibitionisme binnen de Nederlandstalige bevolking. Hiervoor werd eerst toegelicht wat het begrip exhibitionisme juist inhoudt, namelijk:

Wanneer iemand exhibitionistisch gedrag stelt, betekent dit dat een mannelijk of vrouwelijk persoon de geslachtsdelen en/of borsten vertoont aan anderen die dit niet wensen en niet verwachten.

Exhibitionistisch gedrag wordt doorgaans gesteld naar een persoon of personen die onbekend zijn voor de pleger.

Het stereotiepe beeld hiervan is de man die rondloopt in een lange jas en hieronder helemaal naakt is, waarna hij personen zoekt om te 'verrassen' door zijn jas open te trekken. Exhibitionistisch gedrag wordt meestal echter subtieler gesteld. Geslachtsdelen hangen bijvoorbeeld uit de broek of zijn zichtbaar omwille van een te wijde short. Bovendien kunnen ook vrouwen exhibitionistisch gedrag stellen, meestal door het vertonen van de borsten. Tijdens het plegen van exhibitionistisch gedrag, is het mogelijk dat de pleger aan het masturberen is, maar dit is niet altijd het geval.

Exhibitionistisch gedrag kan ook online gesteld worden. Belangrijk hierbij is dat de pleger een zicht heeft op de reactie van de persoon naar wie het exhibitionistisch gedrag gesteld wordt. Het doorsturen van een foto naar iemand zonder zicht te hebben op diens directe reactie, wordt in het kader van dit onderzoek dus niet beschouwd als exhibitionistisch gedrag.

Na de korte kadering van het begrip, werd gevraagd of de respondenten wisten wat exhibitionisme was vooraleer ze deze beschrijving lazen. Hieruit bleek dat de grote meerderheid van de steekproef (83.6%) al wist wat exhibitionisme was. Daarnaast rapporteerde 11.0% van de respondenten al van het begrip te hebben gehoord, zonder te weten wat het precies was. Slechts de overige 5.4% van de steekproef gaf aan dat ze nog nooit van het begrip exhibitionisme hadden gehoord.

Vervolgens werd bevraagd of de respondenten al op de hoogte waren van het gegeven dat exhibitionisme behoort tot de zedenfeiten en dus een strafbaar feit is. Ook hier bleek dat het grootste deel van de respondenten (89.8%) dit al wisten. Daarnaast gaf slechts een minderheid (10.2%) aan hier niet van op de hoogte te zijn.

Tot slot werd ook nagegaan of de respondenten van de algemene bevolking het terecht vonden dat exhibitionisme beschouwd wordt als zedenfeit. Ook hier antwoordde de grote meerderheid (91.9%) 'ja' op. Slechts 1.3% van de steekproef vond dit niet terecht. De overgebleven 6.7% wist niet of dit terecht is of niet.

Opvallend bij deze vragen was dat er eenzelfde antwoordtendens waargenomen werd tussen de slachtoffers, de getuigen en de personen die noch slachtoffer, noch getuige waren. Hieruit kan dus afgeleid worden dat exhibitionisme vrijwel gekend is binnen de Nederlandstalige bevolking, ongeacht de persoon in kwestie ooit al slachtoffer of getuige was.

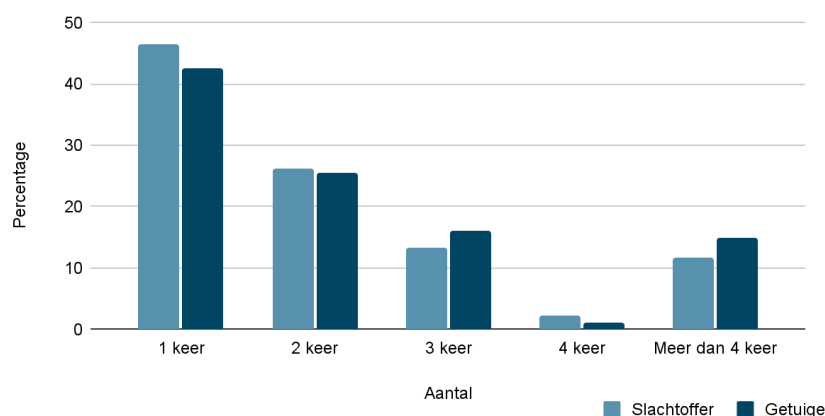
3.3. Frequentie en hoedanigheid

Vooreerst werden de respondenten bevraagd of zij zelf ooit al eens geconfronteerd werden met exhibitionistisch gedrag, hetzij als slachtoffer, hetzij als getuige. Hierbij gaven 184 respondenten (30.3%) aan dat ze hiermee zijn geconfronteerd in de hoedanigheid van slachtoffer. Dit betekent dat het gedrag rechtstreeks naar hen gericht was. Daartegenover maakten 48 respondenten (7.9%) dit mee als getuige, waarmee bedoeld werd dat ze het exhibitionistische gedrag bij iemand anders zagen

gebeuren. 47 respondenten (7.7%) maakte beiden al mee, zowel in de hoedanigheid van slachtoffer als van getuige. De resterende 329 respondenten (54.1%) maakten dit niet eerder mee. Wanneer diegenen die het reeds meemaakten, werden gevraagd hoe vaak zij al met een dergelijk voorval werden geconfronteerd, is er een gelijkaardige verdeling waar te nemen bij de slachtoffers en de getuigen. Zo werd het merendeel slechts eenmaal geconfronteerd met exhibitionisme. Bij de slachtoffers was dit 46.5% en bij de getuigen ging dit om 42.6%. Het percentage dat hier tweemaal mee geconfronteerd werd, bedraagt respectievelijk 26.3% en 25.5%. Bovendien gaf 13.2% van de slachtoffers en 16.0% van de getuigen aan dit reeds driemaal te hebben meegemaakt. Verder werd 2.2% van de slachtoffers reeds vier keer geconfronteerd met exhibitionisme, daar waar dit voor de getuigen 1.1% bedroeg. Tot slot werd 11.8% hier meer dan vier keer mee geconfronteerd in de hoedanigheid van slachtoffer. Bij de getuigen bedroeg dit 14.9%. Opvallend hierbij is dat telkens meer individuen hebben aangegeven dat ze dit al méér dan vier keer hadden meegemaakt in vergelijking met mensen die hebben aangegeven dit vier keer te hebben meegemaakt. Deze trend is zowel waarneembaar bij slachtoffers als bij getuigen die deze vraag beantwoordden. Een mogelijke hypothese hierbij zou kunnen zijn dat de definitie van exhibitionisme te ruim is geïnterpreteerd. Een voorbeeld hiervan kan zijn, het in contact komen met online foto's/filmpjes waarbij de genitaliën zichtbaar zijn (zie Grafiek 3).

Grafiek 3

Hoeveel keer was je gedurende jouw hele levensloop zelf al slachtoffer of getuige van exhibitionistisch

Daarnaast werd hen ook gevraagd of zij iemand anders kennen, behalve zichzelf, die al te maken kreeg met exhibitionistisch gedrag. Hier gaf 24.7% aan één persoon te kennen die dit reeds had meegemaakt. 32.6% kent meerdere personen die al slachtoffer waren van exhibitionisme. De resterende 42.8% kende niemand die hier in het verleden mee geconfronteerd werd.

3.4. Slachtofferschap

In wat volgt zullen de resultaten besproken worden van de deelnemers die aangaven reeds geconfronteerd te zijn met exhibitionistische gedragingen ($n = 279$ of 45.9% van de totale steekproef). Voor de verdere analyses, om de leesbaarheid te bevorderen en over voldoende grote groepen te beschikken om zo zinvolle uitspraken te kunnen doen, wordt verder geen onderscheid meer gemaakt tussen slachtoffers en getuigen. Bovendien vond er bij aanvang van de data-analyse een kritische reflectie plaats over het gebruikte instrument. Hierbij werd in vraag gesteld of het voldoende zinvol was om een opdeling te maken tussen de groepen ‘slachtoffers’, ‘getuigen’ en ‘zowel slachtoffer als getuige’. Tenslotte gaat het om individuen die aan hetzelfde gedrag blootgesteld werden. Conceptueel gezien wordt voor deze drie categorieën dus gesproken van ‘slachtofferschap’.

Wanneer binnen deze groep werd gekeken naar de leeftijd waarop ze met exhibitionisme werden geconfronteerd, valt op dat de verdeling scheef verdeeld was. Zo was 8.5% jonger dan 12 jaar, 40.0% tussen 12 en 17 jaar, 34.8% tussen 18 en 24 en 10.4% tussen 25 en 35 jaar wanneer ze slachtoffer werden. Echter was de verdeling van de leeftijd van de respondenten op het moment dat zij de vragenlijst hebben ingevuld, evenzeer scheef verdeeld, wat het maken van betekenisvolle uitspraken bemoeilijkt. Toch dient te worden opgemerkt dat 48.5% minderjarig was op het moment van de feiten (zie Tabel 1).

Tabel 1
Hoe oud was je toen?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Jonger dan 12 jaar	23	8.5
12-17 jaar	108	40.0
18-24 jaar	94	34,8
25-35 jaar	28	10.4
36-45 jaar	9	3.3
46-55 jaar	1	0.4
56-65 jaar	4	1.5
Ik weet het niet meer	3	1.1
Total	270	100.0

Verder werd een vraag betreffende de locatie van het voorval gesteld. Hier deed in 35.9% van de gevallen de exhibitionistische daad zich voor op straat. Daarnaast gaf 18.9% van de respondenten aan dit te hebben meegemaakt in een park of bos en 12.6% op het openbaar vervoer of aan een station/halte van het openbaar vervoer. Verder gaf 15.6% aan het elders te hebben meegemaakt. Voorbeelden die zij hebben aangegeven waren onder andere op het strand, in de duinen en in de winkel. Wanneer een blik wordt geworpen op bovenstaande locaties kan een mogelijke hypothese

hierbij zijn dat locaties waar de pakkans kleiner is ook populairder is onder exhibitionisten (zie Tabel 2).

Tabel 2
Waar gebeurde dit?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Online	18	6.7
In een park of een bos	51	18.9
Op het openbaar vervoer of aan een station/ de halte	34	12.6
In een café/bar/uitgaansgelegenheid	19	7.0
In een openbaar zwembad	4	1.5
Op straat	97	35.9
Ergens anders, namelijk:	42	15.6
Total	270	100.0

Naast de vraag over waar het precies gebeurde, werd hen ook de vraag gesteld wanneer dit gebeurde. Hieromtrent gaf 11.9% aan dat de exhibitionistische daad zich in de ochtend voordeed en 45.2% in de namiddag. In 22.2% van de gevallen vond het plaats in de avond (zie Tabel 3).

Tabel 3
Wanneer gebeurde dit?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Ochtend/voormiddag (06:00-12:00)	32	11,9
Namiddag (12:00-18:00)	122	45.2
Avond (18:00-00:00)	60	22.2
Nacht (00:00-06:00)	23	8.5
Ik kan mij dit niet herinneren	33	12.2
Total	270	100.0

Indien de focus verlegd wordt naar de pleger en specifiek de relatie van het slachtoffer ten aanzien van de pleger, viel op dat in 84.4% van de gevallen het ging om een onbekende persoon die het exhibitionistische gedrag stelde. Verder viel het ook voor dat dergelijk gedrag gesteld werd door een vriend(in) (5.6%) of een kennis (4.8%) (zie Tabel 4).

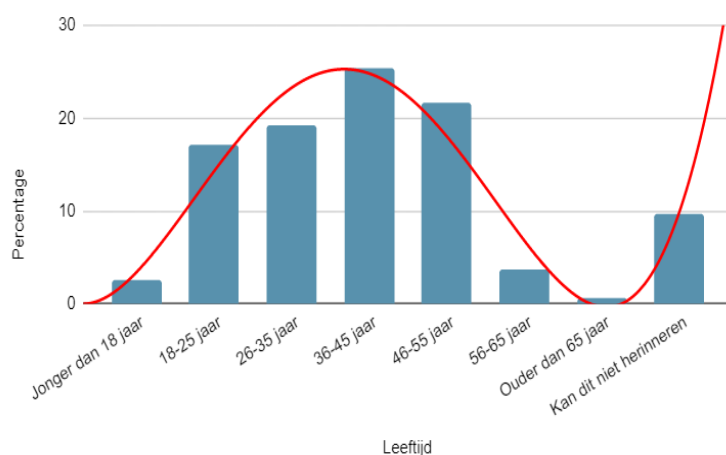
Tabel 4
Wie stelde het exhibitionistisch gedrag?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Een onbekende	227	84.4
Een vriend/vriendin	15	5.6
Een familielid	5	1.9
Een kennis	13	4.8
Iemand anders, namelijk:	9	3.3
Total	269	100.0

Om een beter zicht te krijgen op de pleger, werden de respondenten ook allerlei vragen gepresenteerd die betrekking hebben op plegerkenmerken. Zo gaf de grote meerderheid van de slachtoffers aan dat het om een mannelijke pleger ging. Dit gaat om 97.4%. Slechts 2.2% rapporteerde dat het ging om een vrouwelijke pleger en de overig 0.4% gaf aan dat dit onduidelijk te beoordelen was. Verder werd hen gevraagd om een inschatting te maken van de leeftijd van de pleger. Hierbij situeerden de meeste antwoorden zich rond de leeftijdscategorieën 18-25 jaar, 26-35 jaar, 36-45 jaar en 45-55 jaar. Het ging hier respectievelijk om 17.1%, 19.3%, 25.3% en 21.6%. Globaal gezien, over alle leeftijdscategorieën heen, ging het hier over een behoorlijk mooie verdeling met een ondervertegenwoordiging van plegers ouder dan 55 (zie Grafiek 4).

Grafiek 4

Hoe oud schatte je de pleger op het moment van de feiten?

Om verder een beeld te kunnen verkrijgen van het voorkomen van de pleger werd ook de vraag gesteld of de pleger er verzorgd uit zag. Het ging hier onder andere om kledij, haartooi en het algemeen uiterlijk voorkomen. Hier gaf 42.2% aan dat ze de pleger er verzorgd uit vonden zien. Een derde van de slachtoffers kon dit niet beoordelen (31.0%). 26.9% was van mening dat de pleger geen verzorgd voorkomen had. Met andere woorden lagen de meningen uiteen. Op de vraag 'Zag je de pleger masturberen gedurende de feiten?' rapporteerde 39.4% dat zij dit wel hadden waargenomen. Het deel van de slachtoffers die de pleger niet heeft zien masturberen gedurende de feiten, was 45.7%. Verder

gaf 14.9% aan het niet zeker te weten. De doorsnee pleger binnen dit onderzoek was zodus een mannelijke pleger, jonger dan 55 en ouder dan 18, dewelke vaker als verzorgd dan onverzorgd werd beoordeeld en vaak masturbeerde gedurende de feiten. Daarnaast werd ook bevraagd of de pleger gedurende het voorval sprak tegen het slachtoffer. Hier gaf 71.9% aan dat dit niet het geval zou zijn geweest. 20.9% rapporteerde dat de pleger wel iets heeft gezegd gedurende de feiten en 7.2% kon dit niet met zekerheid zeggen. Ook wanneer werd gepeild naar de reactie van de slachtoffers op het moment dat zij het exhibitionistisch gedrag vaststelden, schrok een groot deel onder hen. Zo gaf een opvallende 86.4% aan geschrokken te zijn (zie Tabel 5).

Tabel 5

Was je geschrokken toen je het gestelde gedrag vaststelde?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Helemaal niet geschrokken	4	1.5
Eerder niet geschrokken	14	5.3
Neutraal	14	5.3
Eerder wel geschrokken	113	42.8
Heel erg geschrokken	115	43.6
Ik kan mij dit niet herinneren	4	1.5
Total	264	100.0

De resultaten op de vraag ‘Hoe gevaarlijk schatte je de pleger van het exhibitionistisch gedrag in?’ waren behoorlijk mooi verdeeld. Zo gaf 39.8% van de respondenten aan de pleger ongevaarlijk te vinden. 35.2% vond de pleger gevaarlijk. 20.8% van de respondenten gaf aan hier neutraal tegenover te staan en de overige 4.2% kon zich dit niet herinneren (zie Tabel 6).

Tabel 6

Hoe gevaarlijk schatte je de pleger van het exhibitionistisch gedrag in?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Heel ongevaarlijk	20	7.6
Eerder ongevaarlijk	85	32.2
Neutraal	55	20.8
Eerder gevaarlijk	75	28.4
Heel gevaarlijk	18	6.8
Ik kan mij dit niet herinneren	11	4.2
Total	264	100.0

Vervolgens werd een blik geworpen op de aangiftebereidheid van de respondenten. Binnen deze steekproef gaf slechts 14.1% aan het voorval te hebben gemeld bij de politie. Dit ten opzichte van de grote meerderheid (85.9%) die niet overging tot melding maken bij de politie. 45.9% van de respondenten die aangifte deden, meldden dit meteen na het vaststellen van de feiten. 29.7% gaf aan

dit niet meteen gemeld te hebben na de feiten, maar dit wel nog diezelfde dag te hebben gedaan. Indien er dus aangifte werd gedaan, werd dit door de grote meerderheid meteen of snel na de feiten gedaan (zie Tabel 7).

Tabel 7

Hoe snel na de feiten heb je dit bij de politie gemeld?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Niet meteen bij het vaststellen, wel nog de dag van de feiten	11	29.7
De dag na de feiten of enkele dagen na de feiten	5	13.5
Enkele weken na de feiten	2	5.4
Enkele maanden na de feiten	2	5.4
Meteen bij het vaststellen van de feiten	17	45.9
Total	37	100.0

Hieromtrent gaf 16.2% te kennen ontevreden te zijn over het contact met de politie gedurende dit proces van melding maken. Daartegenover was 48.6% wel tevreden over dit contact. Ondanks het kleine aantal dat melding maakte van de feiten, gaf de meerderheid dus aan tevreden te zijn over het contact met de politie en zich ernstig genomen te voelen (70.2%). Dit wordt weergegeven in Tabel 8 en Tabel 9.

Tabel 8

Hoe tevreden was je van jouw contact met de politie omtrent dit feit?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Heel ontevreden	2	5.4
Eerder ontevreden	4	10.8
Neutraal	13	35.1
Eerder tevreden	9	24.3
Heel tevreden	9	24.3
Total	37	100.0

Tabel 9

Voelde je je ernstig genomen door de politiediensten tijdens jouw melding?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Helemaal niet	1	2.7
Eerder niet	6	16.2
Neutraal	4	10.8
Eerder wel	13	35.1
Helemaal wel	13	35.1
Total	37	100.0

Zoals hierboven reeds aangegeven, deed 85.9% van de respondenten geen aangifte bij de politie. De reden hierachter werd onderzocht door de respondenten de keuze te laten tussen meerdere antwoordopties. Hierbij werd 93 keer aangegeven dat ze het niet belangrijk genoeg vonden om dit te melden, 52 keer dat er een onwetendheid heerste over de strafbaarheid van exhibitionisme en 52 keer hadden de slachtoffers geen vertrouwen in de politie dat zij iets met de melding zouden doen. De overige cijfers worden weergegeven in Tabel 10. Aangezien slachtoffers meerdere antwoordmogelijkheden konden aanduiden, gaat het hier om het aantal responsen en wordt er niet gesproken in percentages.

Tabel 10

Wat heeft jou ervan weerhouden om dit te melden bij de politie?

	Type steekproef
	Algemene
	Frequency
Schaamte over de feiten	13
Onwetendheid over (de strafbaarheid van) exhibitionisme	52
Angst om niet ernstig genomen te worden	30
Ik vond het niet belangrijk genoeg om het te melden	93
Geen vertrouwen dat de politie iets met de melding ging doen	52
Ik was te jong om melding te maken bij de politie	43
Iets anders, namelijk:	39
Total	322

Een laatste vraag die hen werd gesteld omtrent het al dan niet formeel melden van het voorval, was of ze achteraf spijt hadden, nagelaten te hebben om aangifte te doen. 30.5% van de respondenten, gaf aan wel hier weldegelijk spijt van te hebben. De overige 69.5% duidde aan hier geen spijt van te hebben. Daarnaast werd bevestigd of de respondenten het voorval aan iemand anders hadden gemeld. Dit ging om een vriend, kennis, familielid of dergelijke. Hier gaf 78.5% aan dit wel te hebben gemeld bij iemand anders. Verder gaf 21.2% aan het voorval niet gemeld te hebben. Vervolgens werd de vraag gesteld hoe snel na de feiten ze dit aan iemand anders hadden gemeld. 98 keer gaven slachtoffers aan dit gemeld te hebben meteen bij het vaststellen van de feiten. Dit ten opzichte van 58 responsen waaruit bleek dat ze het niet meteen bij het vaststellen van de feiten hadden gemeld, maar wel nog diezelfde dag. Verder werd dit 34 keer gemeld de dag erna of enkele dagen na de feiten (zie Tabel 11). Ook hier waren meerdere antwoordopties mogelijk.

Tabel 11

Hoe snel na de feiten heb je dit voor het eerst gemeld bij iemand anders (een vriend, kennis, familielid, ...)?

	Type steekproef
	Algemene
	Frequency
Niet meteen bij het vaststellen, wel nog de dag van de feiten	58
De dag na de feiten of enkele dagen na de feiten	34
Enkele weken na de feiten	3
Enkele maanden na de feiten of later	11
Meteen bij het vaststellen van de feiten	98
Total	204

Daarnaast gaven de respondenten aan dat ze voornamelijk met vrienden (153 keer) of familie (120 keer) spraken over het voorval. 59 keer werd gerapporteerd dat er met de partner over gesproken wordt. Ook bij deze vraag waren respondenten in de mogelijkheid om meerdere antwoordopties aan te duiden. Omdat de burgerlijke staat van de respondenten niet bevestigd werd, is er niet geweten hoeveel respondenten een partner hebben. Daarom moeten deze resultaten dus met voorzichtigheid benaderd

worden en kan er niet zomaar geconcludeerd worden dat er minder met de partner over gesproken werd dan met andere personen uit de omgeving (zie Tabel 12).

Tabel 12

Met wie heb je ooit gesproken over het voorval?

	Type steekproef
	Algemene
	Frequency
Vrienden	153
Familie (ouders, zus, broer, ...)	120
Collega's of medestudent(en)	32
Partner	59
Iets anders, namelijk:	9
Total	373

Tabel 13

Voelde je je ernstig genomen door deze persoon of personen bij wie je dit voorval meldde?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Helemaal niet	3	1.5
Eerder niet	15	7.4
Neutraal	27	13.2
Eerder wel	78	38.2
Helemaal wel	81	39.7
Total	270	100.0

De meerderheid (77.9%) van de respondenten die het voorval bij iemand anders gemeld hadden, gaf aan zich ernstig genomen te voelen door deze persoon. Deze percentages verschillen niet al te veel van de respondenten die hadden aangegeven zich ernstig genomen te voelen door de politie, al zijn de aantallen daar veel kleiner (zie Tabel 13).

Een volgende vraag peilde naar de reactie van de respondenten bij het waarnemen van het exhibitionistisch gedrag. De respondenten kregen ook voor deze vraag de mogelijkheid om meerdere antwoordopties te kiezen. De meerderheid gaf hierbij aan het gestelde gedrag genegeerd te hebben (111 keer) of het weg te hebben gelachen (52 keer). De pleger aanspreken over het gestelde gedrag werd 30 keer aangeduid. 'Iets anders doen zoals: ...' werd 70 keer aangeduid. Voorbeelden hiervan waren: (hard) wegllopen/wegfietsen/weggaan, blokkeren/bevriezen en vader/moeder/leerkracht verwittigen. De cijfers worden weergegeven in Tabel 14.

Tabel 14

Wat deed je meteen op het ogenblik dat je het exhibitionistisch gedrag zag?

	Type steekproef
	Algemene
	Frequency
Het gedrag negeren	111
De situatie weglachen	52
De politie contacteren	11
Iemand anders (kennis, vriend, partner, collega, ...) contacteren	18
De pleger aanspreken over het gestelde gedrag	30
De pleger fysiek aanvallen	6
Met een andere omstaander spreken over het gestelde gedrag	22
In de buurt blijven zonder meer	12
Ik weet het niet meer	18
Iets anders, namelijk:	70
Total	350

Wanneer gepeild werd naar de reactie van de respondenten vlak na het gestelde gedrag, werd 184 keer gerapporteerd dat ze hun activiteiten of hun weg verder zouden zetten. 54 keer werd 'iemand anders contacteren (kennis, vriend, partner, collega, ...)' aangeduid. Dit tegenover slechts 17 responsen die de

politie contacteerden (zie Tabel 15). Hier werd, net zoals bij tabel 14, met responsen gewerkt aangezien er meerdere antwoordopties mogelijk waren.

Tabel 15

Wat deed je nadien (vanaf het ogenblik dat je niet meer rechtstreeks geconfronteerd werd met de pleger)?

	Type steekproef
	Algemene
	Frequency
Verdergaan met mijn activiteiten of mijn weg verderzetten	184
Een voorbijganger of omstaander aanspreken	9
De politie contacteren	17
Iemand anders (kennis, vriend, partner, collega, ...) contacteren	54
Ik weet het niet meer	23
Iets anders, namelijk:	17
Total	304

Daarnaast werden de respondenten ook gevraagd of er andere mensen in de buurt waren op het moment van de feiten. Hierbij rapporteerde 56.8% dat er effectief andere mensen in de buurt waren op het moment van de feiten. 34.4% gaf aan dat er geen andere mensen in de buurt waren en de overige 8.9% kon zich dit niet herinneren. Op de vraag ‘Heeft er iemand anders behalve jij iets ondernomen op dat moment?’ antwoordde 65.8% met ‘nee’. Het merendeel van de omstanders leek dus niet te reageren indien er zich een voorval van exhibitionisme voordeed. Verder peilde de vraag: ‘Heb je de eerste dagen na het voorval nog aan het voorval gedacht?’ naar de impact van de exhibitionistische daad op het slachtoffer. Bij deze vraag bevestigde 73.7% hier inderdaad nog over nagedacht te hebben. Dit ten opzichte van 15.7% die hier niet meer over nagedacht had. De resterende 10.6% gaf aan dit niet meer te weten.

Om de impact diepgaander te onderzoeken, werden ook de gevolgen voor de slachtoffers op korte termijn nagegaan. Deze hadden betrekking op de eerste dagen en weken na het voorval. Ook bij deze vraag konden respondenten meerdere antwoordopties aanduiden. Hier werd 64 keer aangeduid dat respondenten geen nadelige gevolgen hadden ervaren nadat het feit zich had voorgedaan. Een aanzienlijk deel gaf aan dat ze wel aan het voorval hadden gedacht. Dit werd 135 keer gerapporteerd. Daarnaast werden ook een verminderd gevoel van veiligheid (79 keer), het vermijden van de plek waar het voorval zich heeft voorgedaan (72 keer), het voorzichtiger zijn dan voorheen (65 keer) en een verhoogde angst voor het meemaken van soortgelijke feiten (64 keer) frequent gerapporteerd (zie Tabel 16). Bovendien werden ook de gevolgen op lange termijn bevraagd. Concreet ging het om de ervaren gevolgen gedurende de eerste weken en maanden na het voorval. Hier werd 98 keer aangeduid dat slachtoffers geen nadelige gevolgen ondervonden. ‘Aan het voorval denken’ werd 80 keer gerapporteerd en ‘voorzichtiger zijn dan voorheen’ werd 66 keer gerapporteerd. Ook een verminderd gevoel van veiligheid (53 keer) en een verhoogde angst voor het meemaken van soortgelijke feiten (51

keer) werden frequent gerapporteerd. Hier werd evenzeer, net zoals bij de vraag uit tabel 16, met responsen gewerkt omdat er meerdere antwoordmogelijkheden waren. Op de vraag of de slachtoffers nog aan het voorval dachten voor het invullen van de vragenlijst, antwoordde ongeveer de helft (49.6%) bevestigend. De overige slachtoffers (50.4%) gaven aan niet meer aan het voorval te hebben gedacht (zie Tabel 17). Tenslotte werd gevraagd of de respondent een blijvende impact ondervonden. 24.1% gaf inderdaad aan een blijvende impact te ondervinden. 61.3% ervaarde geen blijvende impact en 14.6% gaf aan dit niet te weten.

Tabel 16

Welke gevolgen merkte je bij jezelf gedurende de eerste uren en dagen na de feiten?

	Type steekproef
	Algemene
	Frequency
Aan het voorval denken	135
Voorzichtiger zijn dan voorheen	65
Vermijden van de plek waar het feit plaatsvond	72
Vermijden van drukke plekken	4
Vermijden van sociale activiteiten	5
Verminderd gevoel van veiligheid	79
Verhoogde angst voor het meemaken van gelijkaardige feiten	64
Verhoogde angst voor het meemaken van een ander (seksueel) misdrijf	46
Invloed op mijn seksueel functioneren (bv: minder zin in seks)	9
Andere kijk hebben op het desbetreffende geslacht	29
Geen nadelige gevolgen	64
Ik weet het niet	18
Iets anders, namelijk	15
Total	605

Tabel 17

Welke gevolgen merkte je bij jezelf een paar weken en maanden na de feiten?

	Type steekproef
	Algemene
	Frequency
Aan het voorval denken	80
Voorzichtiger zijn dan voorheen	66
Vermijden van de plek waar het feit plaatsvond	29
Vermijden van drukke plekken	4
Vermijden van sociale activiteiten	5
Verminderd gevoel van veiligheid	53
Verhoogde angst voor het meemaken van gelijkaardige feiten	51
Verhoogde angst voor het meemaken van een ander (seksueel) misdrijf	37
Invloed op mijn seksueel functioneren (bv: minder zin in seks)	9
Andere kijk hebben op het desbetreffende geslacht	18
Geen nadelige gevolgen	98
Ik weet het niet meer of ik kan niet antwoorden op deze vraag	24
Iets anders, namelijk	7
Total	481

Om een visie te kunnen vormen van hoe gevaarlijk de slachtoffers de pleger van de feiten inschatten, werd ook dit bij hen afgetoetst. Hierbij gaf 30.8% van de slachtoffers aan dat ze de pleger als ongevaarlijk zouden omschrijven. Dit tegenover 47.7% die de pleger als gevaarlijk in hebben geschat (zie Tabel 18).

Tabel 18
Hoe gevaarlijk schat je in het algemeen plegers van exhibitionistisch gedrag in ?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Heel ongevaarlijk	3	1.2
Eerder ongevaarlijk	72	29.6
Neutraal	52	21.4
Eerder gevaarlijk	103	42.4
Heel gevaarlijk	13	5.3
Total	243	100.0

Op de vraag ‘Hoe belangrijk vind je het dat feiten van exhibitionistisch gedrag gemeld worden bij de politie?’ gaf 79.1% van de respondenten aan dit belangrijk te vinden. Toch doet, zoals hierboven reeds werd besproken, slechts een minderheid (14.1%) werkelijk aangifte. Ondanks dat respondenten dit dus wel belangrijk lijken te vinden, laten deze het toch na om tot aangifte over te gaan. Verder bleek 4.9% dit niet belangrijk te vinden en stond 16.0% hier neutraal tegenover (zie Tabel 19). Over het belang van preventie om feiten van exhibitionistisch gedrag te voorkomen, gaf 86.9% aan het belangrijk te vinden dat er preventieve acties ondernomen worden (zie Tabel 20).

Tabel 19
Hoe belangrijk vind je het dat feiten van exhibitionistisch gedrag gemeld worden bij de politie?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Heel onbelangrijk	5	2.0
Eerder onbelangrijk	7	2.9
Neutraal	39	16.0
Eerder belangrijk	107	43.9
Heel belangrijk	86	35.2
Total	244	100.0

Tabel 20
Hoe belangrijk vind je dat er acties ondernomen worden om feiten van exhibitionistisch gedrag te voorkomen?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Heel onbelangrijk	3	1.2
Eerder onbelangrijk	9	3.7
Neutraal	20	8.2
Eerder belangrijk	95	38.9
Heel belangrijk	117	48.0
Total	244	100.0

3.3.3. Bijkomende analyses

Volgende analyses werden enkel doorgevoerd op de algemene Nederlandstalige steekproef, dit omdat het aantal respondenten van de course credit steekproef te klein zijn om significante verschillen te vinden.

Het verband tussen slachtofferschap en geslacht in de algemene steekproef werd nagegaan aan de hand van een chikwadraattoets. Deze wees uit dat beide variabelen statistisch afhankelijk zijn. Er is dus een significant verband tussen slachtofferschap en geslacht, $X^2(1) = 37.26, p < .001$. Het verband bleek echter eerder zwak te zijn (Cramer's $V = .25$).

Het verband tussen geslacht en de blijvende impact op het slachtoffer van een exhibitionistisch voorval werd nagegaan aan de hand van een chikwadraattoets. Deze wees uit dat beide variabelen statistisch

onafhankelijk zijn. Er is dus geen significant verband tussen geslacht en de blijvende impact op het slachtoffer door een exhibitionistisch voorval, $X^2(1) = 9.20$, $p = .101$ (Cramer's $V = 0.19$).

Verder werd er nagegaan of er een verschil bestaat op vlak van de inschatting van de gevaarlijkheid van de pleger tussen mannelijke en vrouwelijke slachtoffers. Hierbij werd volgende hypothese geformuleerd: 'Er is een significant verschil in de perceptie van de gevaarlijkheid van de pleger van exhibitionistisch gedrag tussen mannen en vrouwen.'. Dit werd geëvalueerd aan de hand van een Mann Whitney U Test. De test onthulde significante verschillen in de inschatting van gevaarlijkheid van de pleger tussen mannen (Mediaan = 5, $n = 32$) en vrouwen (Mediaan = 6, $n = 229$), $U = 2668$, $z = 2.516$, $p = .012$, $r = .15$. De hypothese werd bevestigd. Er is wel degelijk een significant verschil tussen mannen en vrouwen en de inschatting van de gevaarlijkheid van de pleger van exhibitionistisch gedrag, waarbij de vrouwen de pleger gevaarlijker inschatten dan de mannen. Dit verband is echter zwak. Aangezien mannen ondervertegenwoordigd zijn, moeten deze resultaten met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Tot slot werd er nagegaan of er een verschil bestaat in de inschatting van de gevaarlijkheid van de pleger van exhibitionistisch gedrag en de aangifte hiervan. Hierbij werd volgende hypothese geformuleerd: 'Er is een significant verschil in de perceptie van de gevaarlijkheid van de pleger van exhibitionistisch gedrag en de aangifte hiervan.'. Om dit te evalueren werd er opnieuw gebruik gemaakt van de Mann Whitney U Test. De test onthulde significante verschillen in de inschatting van gevaarlijkheid van de pleger tussen de personen die aangifte deden (Mediaan = 7.5, $n = 34$) en de personen die geen aangifte deden (Mediaan = 6, $n = 204$), $U = 2406$, $z = 2.894$, $p = .004$, $r = .18$. H_1 wordt bevestigd. Er is een significant verschil in de inschatting van de gevaarlijkheid van de pleger van exhibitionistisch gedrag en de aangifte hiervan, hoewel het een eerder zwak verband betreft.

3.4. Geen slachtofferschap

In wat volgt zullen de resultaten beschreven worden van individuen die niet eerder slachtoffer, noch getuige waren van exhibitionistische gedragingen (algemene steekproef: $n = 329$ of 54.1% van de totale steekproef; course credit steekproef: $n = 71$ of 69.6% van de totale steekproef). Zij beantwoordden vragen die peilden naar attitude ten opzichte van gedragingen, waargenomen normen en gedragscontrole. Dergelijke elementen vormen de basis van de 'reasoned action approach', dewelke stelt dat deze drie elementen een inschatting geven van individuen hun intentie tot het stellen van bepaalde gedragingen (Fishbein & Ajzen, 2011). De resultaten uit de course credit steekproef ($n = 102$) zullen in wat volgt buiten beschouwing worden gelaten gezien het kleinere aantal respondenten en de selectieve aard van de steekproef, tenzij deze een relevante aanvulling bieden op de resultaten uit de algemene Nederlandstalige steekproef ($n = 608$).

Een eerste element betreft zodus de attitude ten aanzien van bepaalde gedragingen. Zo achtte slechts een klein aandeel van de steekproef (3.1%) dat niet eerder slachtoffer, noch getuige was van exhibitionisme, exhibitionistisch gedrag als onproblematisch. 1.3% hield er een neutrale attitude op na. Daartegenover achtte 95.6% exhibitionistisch gedrag wel problematisch. Ook wat de inschatting van de gevaarlijkheid van exhibitionisten betrof, beoordeelde de meerderheid van de steekproef een exhibitionist als gevaarlijk (65.4%). Opvallend hierbij is dat nog meer respondenten (81.7%) uit de course credit steekproef hebben aangegeven de pleger als gevaarlijk in te schatten. 15.7% uit de algemene steekproef schatte dergelijke gevaarlijkheid eerder in als neutraal en 18.9% als ongevaarlijk (Tabel 21). Een mogelijke hypothese bij de course credit steekproef kan zijn dat het een eenzijdige steekproef betreft met bijna uitsluitend vrouwelijke studenten. Zoals aangetoond in de eerder uitgevoerde Mann Whitney U Test schatten vrouwen de plegers van exhibitionistisch gedrag gevaarlijker in dan mannen. Dit kan een mogelijke verklaring zijn voor de algemeen hoge inschatting van de gevaarlijkheid van plegers binnen deze steekproef.

Tabel 21
*Hoe gevaarlijk schat je in het algemeen plegers
 van exhibitionistisch gedrag in?*

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Heel ongevaarlijk	4	1.3
Eerder ongevaarlijk	56	17.6
Neutraal	50	15.7
Eerder gevaarlijk	173	54.4
Heel gevaarlijk	35	11.0
Total	318	100.0

Eenzelfde antwoordtendens werd waargenomen wanneer de respondenten werden gevraagd hoe belangrijk zij het vonden dat feiten van exhibitionistisch gedrag gemeld worden bij de politie en hoe belangrijk zij het vonden dat er acties ondernomen worden om dergelijk gedrag te voorkomen. Deze vragen werden respectievelijk door 92.7% en 87.7% beantwoordt met 'belangrijk'. Bij beide vragen hield slechts een minderheid (respectievelijk 4.2% en 4.0%) de mening erop na dat dit 'onbelangrijk' is. Daarnaast achtte 3.2% het 'noch belangrijk, noch onbelangrijk' dat dergelijke feiten gemeld worden bij de politie. Wat betreft het belang dat hier acties tegen ondernomen worden, hield 8.3% er geen mening op na (zie Tabel 22 en 23).

Tabel 22

Hoe belangrijk vind je het dat feiten van exhibitionistisch gedrag gemeld worden bij de politie?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Heel ongevaarlijk	9	2.9
Eerder ongevaarlijk	4	1.3
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	10	3.2
Eerder gevaarlijk	106	33.9
Heel gevaarlijk	184	58.8
Total	313	100.0

Tabel 23

Hoe belangrijk vind je dat er acties ondernomen worden om feiten van exhibitionistisch gedrag te voorkomen?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Heel ongevaarlijk	3	1.0
Eerder ongevaarlijk	9	3.0
Neutraal	25	8.3
Eerder gevaarlijk	130	43.0
Heel gevaarlijk	135	44.7
Total	302	100.0

Een laatste vraag die peilde naar de attitude van de respondenten, was de vraag wat zij anderen zouden aanraden te doen als ze slachtoffer of getuige zouden zijn van exhibitionistisch gedrag. Hierbij konden meerdere antwoordmogelijkheden gegeven worden waardoor het hier gaat om responsen en niet respondenten. De meest voorkomende aanbevelingen waren het contacteren van politie (219 keer) of andere individuen zoals vrienden, familie of kennissen (160 keer). Verder zouden velen ook aanraden om omstanders aan te spreken (135 keer). Daartegenover werd ook meermaals aangeraden om minder actief op de situatie te reageren. Zo werd er 109 keer aangegeven dat ze anderen zouden aanraden te doen alsof er niets aan de hand is en doorwandelen, alsook 93 keer om zo snel mogelijk weg te vluchten (zie Tabel 24).

Tabel 24

Wat zou je anderen aanraden om te doen als ze slachtoffer of getuige zouden zijn van exhibitionistisch gedrag?

	Type steekproef
	Algemene
	Frequency
De politie contacteren	219
Zo snel mogelijk wegvluchten	93
Doen alsof er niets aan de hand is en doorwandelen	109
De situatie/pleger weglachen	22
De pleger aanspreken op het gedrag	73
Omstanders aanspreken/hulp vragen	135
De pleger fysiek aanvallen	6
Iemand anders (vriend, familie, kennis, ...) contacteren	160
Total	817

Een tweede element dat werd bevraagd bij diegenen die niet eerder met exhibitionisme werden geconfronteerd (noch als slachtoffer, noch als getuige), betreft waargenomen sociale normen. Vragen die hiernaar peilden waren: ‘Als ik melding zou maken bij de politie indien ik getuige of slachtoffer zou zijn van exhibitionistisch gedrag, dan zouden de meeste mensen die belangrijk zijn voor mij dit (goed-/afkeuren)’ en ‘Hoeveel van de mensen die belangrijk zijn voor jou (familie, vrienden, ...) zouden aangifte doen bij de politie indien ze getuige of slachtoffer zouden zijn van exhibitionistisch gedrag?’. De antwoorden op deze eerste vraag die peilde naar de waargenomen sociale normen van de

respondenten, bevonden zich voornamelijk aan het ene uiterste van de Likertschaal, namelijk 'goedkeuren'. Hier beantwoordde 55.7% de vraag met helemaal goedkeuren en 36.1% met eerder goedkeuren. Slechts een aantal individuen gaven aan dat voor hen belangrijke personen dit zouden afkeuren (1.0%). De resterende 7.2% gaf aan dat anderen dit noch zouden afkeuren, noch zouden goedkeuren (zie Tabel 25).

Tabel 25

Als ik melding zou maken bij de politie indien ik getuigen of slachtoffer zou zijn van exhibitionistisch gedrag, dan zouden de meeste mensen die belangrijk voor me zijn dit...?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Helemaal afkeuren	1	0.3
Eerder afkeuren	2	0.7
Noch goedkeuren, noch afkeuren	22	7.2
Eerder goedkeuren	110	36.1
Helemaal goedkeuren	170	55.7
Total	305	100.0

De antwoorden op de tweede vraag situeerden zich voornamelijk rond de antwoordopties 'sommigen', 'ongeveer de helft' en 'de meesten'. De uiterste antwoordopties, namelijk 'niemand' of 'allemaal' werden hierbij minder aangeduid. Zo gaf 1.3% aan dat niemand aangifte zou doen, 35.0% dat sommigen dit zouden doen en 22.1% dat ongeveer de helft zou overgaan tot aangifte doen bij de politie. Daarnaast gaf 35.6% aan dat de meesten hiervan melding zouden maken en 5.9% dat iedereen hier aangifte van zou doen. In tegenstelling tot de algemene steekproef geven respondenten in de course credit opvallend meer aan dat meeste tot alle personen die voor hen belangrijk zijn aangifte zouden doen (42.0%).

Tot slot werd ook een derde en laatste element van de 'reasoned action approach' bevraagd binnen dezelfde groep, namelijk gedragscontrole, ook wel omschreven als een gevoel van eigen bekwaamheid. Hier werd onder andere de vraag 'Hoe waarschijnlijk schat je de kans in dat je melding zou maken bij de politie indien je exhibitionistisch gedrag zou ervaren?', ondergebracht. Deze vraag werd zowel gesteld voor wanneer respondenten dit zouden ervaren als slachtoffer als wanneer ze dit als getuige zouden meemaken. Verder werd het vertrouwen van de respondent in zichzelf bevraagd om melding te maken van exhibitionisme moest hij of zij hier zelf mee te maken krijgen, alsook hoe comfortabel ze zich zouden voelen bij het melden van dergelijk feit. Wat betreft de geschatte aangiftebereidheid als slachtoffer zijnde van exhibitionisme, achtte 66.5% het waarschijnlijk dat zij melding zouden maken bij de politie moesten zij slachtoffer zijn van exhibitionistisch gedrag. In de gedaante van getuige zou 48.9% dit waarschijnlijk achten. Met andere woorden zien respondenten zichzelf sneller een melding maken van dergelijke feiten indien het gedrag rechtstreeks naar hen is

gericht. Deze resultaten zijn verschillend van de course credit, gezien hier slechts 21.7% het waarschijnlijk achtte dat zij aangifte zouden doen bij de politie, wat dus een stuk lager ligt. Overigens had 69.2% vertrouwen in het feit dat ze melding zouden maken van exhibitionistisch gedrag als slachtoffer of getuigen, indien ze dit zouden willen (zie Tabel 26 en 27).

Tabel 26

Hoe waarschijnlijk schat je de kans dat je melding zou maken bij de politie indien je exhibitionistisch gedrag zou ervaren als slachtoffer (d.w.z. het gedrag is rechtstreeks naar jou gericht)?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Heel onwaarschijnlijk	11	3.5
Eerder onwaarschijnlijk	42	13.3
Noch waarschijnlijk, nog onwaarschijnlijk	52	16.6
Eerder waarschijnlijk	90	28.8
Heel waarschijnlijk	118	37.7
Total	313	100.0

Tabel 27

Hoe waarschijnlijk schat je de kans dat je melding zou maken bij de politie indien je exhibitionistisch gedrag zou ervaren als getuige (d.w.z. je ziet het gebeuren maar het gedrag is niet rechtstreeks naar jou gericht)?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Heel onwaarschijnlijk	19	6.1
Eerder onwaarschijnlijk	92	29.4
Noch waarschijnlijk, nog onwaarschijnlijk	49	15.7
Eerder waarschijnlijk	94	30.0
Heel waarschijnlijk	59	18.8
Total	313	100.0

Ondanks dat respondenten aangaven vertrouwen te hebben dat ze tot melding zouden overgaan, gaf slechts 28.9% aan zich hier comfortabel bij te voelen. 41.1% gaf aan te denken zich hier oncomfortabel bij te voelen. De overige 29.9% gaf aan zich hier noch comfortabel, noch oncomfortabel bij te zullen voelen (zie Tabel 28).

Tabel 28

Als ik slachtoffer zou zijn van exhibitionisme, is het melden van dit feit bij de politie voor mij...?

	Type steekproef	
	Algemene	
	Frequency	Valid percent
Heel oncomfortabel	22	7.2
Eerder oncomfortabel	103	33.9
Noch comfortabel, nog oncomfortabel	91	29.9
Eerder comfortabel	58	19.1
Heel comfortabel	30	9.9
Total	304	100.0

Losstaande van de ‘reasoned action approach’ werden de respondenten ook enkele inschattingsvragen voorgeschoteld over hoe vaak exhibitionisme volgens hen voorkomt bij de Vlaamse (n = 305) en Nederlandse (n = 12) bevolking. Deze geschatte frequentie van exhibitionistische gedragingen bij de Vlaamse bevolking ligt volgens 255 respondenten (n = 305) op 58.0% of minder. Voor de Nederlandse bevolking schatte 10 respondenten (n = 12) dit op 40.0% of lager.

3.5. Vergelijking eerder onderzoek

De doelstelling van dit onderzoek was het in kaart brengen van de frequentie van exhibitionisme binnen de Nederlandstalige bevolking. Eerder werd aangehaald dat mede door de leemte in wetenschappelijk onderzoek, huidig onderzoek werd opgezet. In wat volgt zal er een vergelijking worden gemaakt tussen de inzichten die reeds voorhanden waren uit voorgaand onderzoek en de resultaten die zijn voortgekomen uit huidig onderzoek.

Binnen huidig onderzoek representeert het slachtofferschap maar liefst 45.9% van de gehele onderzoekspopulatie. Dit sluit aan bij de verwachtingen die ontstonden na het raadplegen van de literatuur. Zo bleek de frequentie van slachtofferschap zich in onderzoek van Rhoads en Borjes (1981), Riordan (1999) en Cox (1988) te situeren tussen de 33.0% en 52.0%.

In tegenstelling tot het percentage dat werd gevonden in huidig onderzoek, bleek uit onderzoek naar slachtofferschap van studenten uit Hong Kong (36.0%) en Amerika (33.0%) (Choi et al., 2020), alsook uit onderzoek van Clark et al. (2016) (30.7%) lagere frequentiecijfers. Toch fluctueerden deze cijfers telkens tussen de 30.0% en 50.0%. Wanneer werd gevraagd aan niet slachtoffers in huidig onderzoek hoe hoog zij de frequentie van exhibitionisme inschatten, bleek hier toch een duidelijke onderschatting te zijn. Zo schat bijna de helft van hen (45.6%) dat het voorkomen zich situeert tussen de 11.0% en 30.0%. Dit in tegenstelling tot het werkelijk gevonden percentage van 45.9%.

Verder lijkt ook de leeftijd van het slachtoffer ten tijde van het incident in lijn te liggen met eerder onderzoek. Onderzoek in Szumski en Kasparek (2019) vermeldt dat 46.5% van de slachtoffers jonger was dan 15 jaar op het moment van de feiten. Binnen huidig onderzoek bleek 48.5% van de

slachtoffers minderjarig te zijn ten tijde van het voorval. Slechts een kleine minderheid (8.5%) was jonger dan 12 jaar op het moment van de feiten, al moet er rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat herinneringen minder betrouwbaar zijn of moeilijker op te roepen zijn naarmate er verder terug gegaan wordt in leeftijd. Voorts bleek 83.3% van de Nederlandstalige slachtoffers geconfronteerd te zijn geweest met exhibitionistisch gedrag onder de leeftijd van 24 jaar. Een soortgelijke verhouding werd ook in onderzoek van Riordan (1999) gevonden. Hier bleek 88.5% reeds slachtoffer te zijn geweest voor de leeftijd van 21 jaar. Dit werd ook bekrachtigd in het onderzoek van Cox (1988) waarbij 72.0% van de slachtoffers hun leeftijd situeerde tussen de 10 en 19 jaar op het moment van de feiten. In het onderzoek van Clark et al. (2016) rapporteerde velen van de slachtoffers dat ze hun eerste exhibitionistische incident hadden meegemaakt tussen de leeftijd van 10 en 16 jaar. Wellicht kan dit verklaard worden door het beeld dat plegers doorgaans hebben van jonge vrouwen. Zo schatten plegers jonge vrouwen vaak schuwer en angstiger in waardoor ze mogelijks minder snel om hulp zullen roepen of minder geneigd zullen zijn om het gedrag te melden (Clark et al., 2016). Politierapporten lijken de focus op eerder jonge slachtoffers eveneens te bevestigen, daar deze vermelden dat exhibitionisten zich vooral richten op jonge onbekende vrouwen (Bader et al., 2008; Freund et al., 1988).

Over de korte- en langetermijngevolgen valt evenzeer iets te zeggen wanneer deze worden vergeleken met eerder gevoerd onderzoek. In het onderzoek van Clark et al. (2016) werden de meest voorkomende lange termijn gevolgen gerapporteerd. Het vermijden van drukke plaatsen, het vermijden om alleen te zijn, het voorzichtiger zijn dan voorheen en een gevoel van onveiligheid waren binnen dit onderzoek frequent gerapporteerde lange termijn gevolgen. In huidig onderzoek werd eenzelfde trend waargenomen voor zowel de gevolgen op korte- als lange termijn. Zo rapporteerden respondenten de plek te vermijden waar het voorval plaatsvond, voorzichtiger te zijn dan voordien alsook zich minder veilig te voelen. Bovendien gaven ze ook een verhoogde angst voor het meemaken van gelijkaardige feiten en het denken aan het voorval aan als frequent voorkomende lange- en kortetermijngevolgen. Ook in onderzoek van Kelly (1988) (geciteerd in Hayes & Dragiewicz, 2018) wordt vermeld dat bij 28.0% van de vrouwelijke bevroegde universiteitsstudenten een verhoogde angst heerst voor het meemaken van een toekomstig seksueel incident, wat het ondernemen van sociale activiteiten eveneens negatief beïnvloedde. Eveneens bevestigde Choi et al. (2020) het voorzichtiger zijn en het vermijden van drukke plaatsen als gevolg van exhibitionisme.

Wat betreft de impact dat het voorval had op slachtoffers, gaf 24.1% aan hiervan een blijvende impact te ondervinden. Met andere woorden blijkt één op de vier, ook na verloop van tijd, een blijvende impact te ervaren van het incident. Het onderzoek van Choi et al. (2020) erkent dergelijke langdurige impact evenzeer. Toch lag dit percentage van de blijvende impact hier iets lager (10.0%) dan in huidig onderzoek.

Betreffende de aangiftebereidheid blijkt uit huidig onderzoek dat slechts 14.1% van de slachtoffers het voorval effectief heeft gemeld bij de politie. Dergelijke trend ligt in lijn met eerdere bevindingen uit de analyses van Clark et al. (2016). Hier constateerden de onderzoekers een hoog slachtofferschap, maar weerspiegelden dergelijke cijfers zich evenmin in de aangiftecijfers. In onderzoek van Tolsma et al. (2012) wordt dit wederom bevestigd. Hier werd een lage aangiftebereidheid gevonden voor seksuele delicten. Indien er meer gefocust werd op hoe waarschijnlijk respondenten het achtten dat ze melding zouden maken bij de politie, wanneer ze in de toekomst geconfronteerd zouden worden met exhibitionistisch gedrag, achtte 66.5% dit waarschijnlijk. Dit ligt in schril contrast met de resultaten uit de studie van Zinzow en Thompson (2011). Hierbij werd de aangiftebereidheid relatief laag ingeschat, ondanks de groeiende bewustwording omtrent slachtofferschap van seksueel geweld. In huidig onderzoek is er een duidelijke discrepantie waarneembaar tussen de geschatte aangiftebereidheid (66.5%) en het werkelijke aangiftegedrag (14.1%).

4. Conclusie

4.1. Antwoord op de onderzoeksvraag

Om een antwoord op de onderzoeksvraag ‘Wat is de zelf-gerapporteerde frequentie van het ervaren van exhibitionistisch gedrag binnen de Nederlandstalige bevolking?’ te kunnen formuleren, werd de frequentie van slachtofferschap bevraagd bij de respondenten. Bijkomend werd ook de impact van het slachtofferschap alsook de aangiftebereidheid onder de loep genomen. Dit laatste om een idee te krijgen of er mogelijks sprake zou zijn van een onderschatting van het fenomeen, indien er uitsluitend zou gefocust worden op officiële cijfers voortkomend van aangiftes. Specifiek werd de frequentie van slachtofferschap nagegaan door de respondenten te vragen of zij ooit al eens werden geconfronteerd met exhibitionistische gedragingen. Hieruit bleek dat 45.9% (n = 608) ooit al eens slachtoffer en/of getuigen was van exhibitionisme. Met andere woorden betreft het hier bijna de helft van de volledige steekproef die dit reeds meemaakte. Daarenboven gaf 53.5% van degenen die hebben aangegeven reeds slachtoffer te zijn geweest, aan hier reeds meerdere keren mee te zijn geconfronteerd. Van degenen die hebben aangegeven ooit al getuige te zijn geweest, gaf 57.5% hiervan aan dit reeds meermaals te zijn geweest. Wanneer vervolgens werd gevraagd naar het meldgedrag van dergelijke individuen, bleek dat slechts een klein aantal onder hen (14.1%) daadwerkelijk overging tot het melden van dit voorval. Er is met andere woorden een duidelijke discrepantie waar te nemen tussen het aantal slachtoffers en het aantal aangiftes.

Anderzijds was het doel van dit onderzoek om een zicht te krijgen op hoe individuen exhibitionistisch gedrag doorgaans ervaren wanneer zij hiermee worden geconfronteerd. Dit werd nagegaan door te vragen naar de impact dat het voorval op hen had alsook door naar de gevolgen te vragen. Wat betreft de gevolgen werd binnen huidig onderzoek een onderscheid gemaakt tussen korte- en

langetermijnegevolgen. De meest voorkomende kortetermijnegevolgen binnen huidige steekproef waren: aan het voorval denken, vermijdingsgedrag vertonen, een verminderd gevoel van veiligheid ervaren, voorzichtiger zijn alsook angst ervaren om een gelijkaardig of ander feit mee te maken. Hierbij werd 64 keer aangeduid dat slachtoffers geen nadelige kortetermijnegevolgen ondervonden van de exhibitionistische daad. Wat betreft de langetermijnegevolgen werd het denken aan het voorval, voorzichtiger zijn, een verminderd gevoel van veiligheid en het angstig zijn voor het meemaken van gelijkaardige feiten, als vaakst voorkomend gerapporteerd. Hier werd 98 keer aangeduid dat slachtoffers geen nadelige gevolgen op lange termijn ervoeren. Met andere woorden lijken de gevolgen op korte en lange termijn redelijk gelijk te lopen, met uitzondering van het stellen van vermijdingsgedrag, wat vaker voorkomt op korte termijn. Wat betreft de impact dat het voorval op hen had, gaf 24.1% aan hier een blijvende impact van te ondervinden. Met andere woorden merkte bijna één op de vier individuen die slachtoffer werden van exhibitionisme, een blijvende impact.

Naast het louter beantwoorden van de onderzoeksvraag kunnen er ook enkele belangrijke conclusies worden getrokken uit huidig onderzoek. Over de leeftijd van de slachtoffers op het moment van het voorval kan worden geconcludeerd dat bijna de helft van de slachtoffers minderjarig was op het moment dat zij werden geconfronteerd met het exhibitionistische gedrag. De daad zou zich het meest frequent op straat hebben afgespeeld en deze zou doorgaans in de namiddag plaats hebben gevonden. Wanneer er werd ingezoomd op de relatie tussen de pleger en het slachtoffer kan er worden vastgesteld dat voor de meerderheid van de slachtoffers de pleger een onbekende was. In slechts een aantal van de gevallen zou het exhibitionistische gedrag gesteld zijn door een vriend(in) of kennis.

Wanneer getracht wordt om een daderprofiel te schetsen op basis van huidig onderzoek, zou de doorsnee pleger een eerder verzorgde man tussen de 18 en 55 jaar zijn die regelmatig (39.4%) masturbeert gedurende de feiten. Verder bleek de meerderheid van de slachtoffers die het voorval hadden gemeld bij de politie, tevreden over het proces en voelde zich daarenboven ernstig genomen. Zodoende ervoer de meerderheid van de melders dit contact met politie als positief. Slechts een klein deel van de respondenten gaf het tegenovergestelde aan. Ondanks de reeds positieve constatering zou er voor een klein aantal dus nog verbetering mogelijk zijn op vlak van eerdergenoemde aspecten. Eenzelfde trend op vlak van het gevoel ernstig genomen te worden, is waarneembaar wanneer er melding wordt gemaakt van het voorval bij vrienden en familie. Voorts bleken er in meer dan de helft van de gevallen andere mensen aanwezig op het moment van het voorval. Opvallend hierbij is dat in het overgrote deel van de gevallen, die op datzelfde moment in de buurt was, iets heeft ondernomen. Deze constatacie ligt in lijn met het fenomeen dat in de literatuur benoemd wordt als het omstandereffect. Het omstandereffect houdt volgens Latané en Darley (1968) in dat de perceptie dat andere aanwezigen ook getuige zijn van een noodsituatie, de waarschijnlijkheid dat iemand zal ingrijpen in deze situatie aanzienlijk zal verminderen.

Op vlak van het gepercipieerde gevaar, gaf bijna de helft van de slachtoffers aan dat ze de pleger van de exhibitionistische daad als gevaarlijk inschatten. Ook gaf het overgrote deel aan dat ze het belangrijk vinden dat exhibitionistisch gedrag gemeld wordt bij de politie. Dit staat in schril contrast met hoe slachtoffers werkelijk handelen wanneer zij hiermee werden geconfronteerd, aangezien slechts een minderheid het voorval bij de politie meldde. Daarenboven achtte ook de overgrote meerderheid het belangrijk dat er preventieve acties ondernomen worden om exhibitionisme te voorkomen.

4.2. Beperkingen

Hoewel deze studie nieuw licht werpt op de frequentie van exhibitionisme in de Nederlandstalige bevolking, heeft het ook enkele beperkingen. Zo ligt een van de beperkingen in het gegeven dat de steekproef 'course credit' een eerder lage responsgraad heeft. Deze steekproef, bestaande uit 102 respondenten, kan bijgevolg uitsluitend gebruikt worden ter bevestiging of weerlegging van eerder gevonden resultaten bij de algemene steekproef ($n = 608$). Conclusies trekken uit deze niet representatieve steekproef (uitsluitend studenten van het eerste jaar Toegepaste Psychologie en overrepresentatie van vrouwen) is zodus niet mogelijk, met als gevolg dat deze steekproef bijna volledig buiten beschouwing bleef. Evenmin is het mogelijk om bevindingen uit deze steekproef mee te nemen naar vervolgonderzoek.

In het huidig onderzoek wordt er gebruik gemaakt van zelfrapportage. Hier kunnen mogelijks een aantal vertekeningen mee gepaard gaan. Dergelijke vertekeningen zouden het gevolg kunnen zijn van sociaal wenselijke antwoorden, aangezien dit meer voorkomt wanneer er getoetst wordt naar gevoelige onderwerpen. Wellicht komt dit doordat het bevragen van een gevoelig onderwerp een invloed heeft op iemand zijn/haar antwoordkeuze. Er werd geopteerd om het onderzoek te anonimiseren om mogelijke vertekeningen tot een minimum te beperken. Mogelijks kunnen respondenten ook foutieve antwoorden geven, afhankelijk van hun vermogen om zich het incident uit het verleden te herinneren. Anders verwoord is dit de 'recall bias', wat een gevolg is van een herinneringsfout (Althubaiti, 2016). De meerderheid van de slachtoffers binnen huidig onderzoek heeft het incident op jonge leeftijd meegemaakt, waardoor details verloren kunnen gaan en zaken anders herinnerd kunnen worden dan hoe het werkelijk is gebeurd. Dit kan een verstoring geven in de resultaten.

De volgende beperking betreft de opdeling tussen slachtoffers en getuigen. Tijdens de analyse werd duidelijk dat een opsplitsing tussen slachtoffers en getuigen geen duidelijke meerwaarde gaf, waardoor het analyseren van de resultaten onnodig complex werd. De vraagstelling werd opgebouwd in termen van getuige en slachtoffer. Dit blijft subjectief en voor interpretatie vatbaar en wordt naar verder onderzoek sterk afgeraden. Verder heeft de vragenlijst als beperking dat er niet kon worden teruggekeerd naar eerdere vragen. Zodoende kon de respondent eerder gegeven antwoorden niet meer

wijzigen wanneer er doorheen het invullen van de vragenlijst nieuwe herinneringen boven kwamen die een dergelijke wijziging vereisten. Naar vervolgonderzoek toe kan dergelijke optie dus best worden opgenomen in de vragenlijst.

4.3. Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Ondanks de veelbelovende resultaten blijven er nog meerdere vragen onbeantwoord. Daarom worden hieronder enkele aanbevelingen aangeboden voor vervolgonderzoek. Eerst en vooral bestaat er weinig tot geen Belgische literatuur rond dit onderwerp. Het repliceren van het onderzoek bij Nederlandstalige volwassenen kan zodus relevant zijn voor het uitbreiden van wetenschappelijke inzichten in exhibitionistische gedragingen.

Daarnaast bleek uit de resultaten dat op vlak van locaties waar exhibitionistisch gedrag zich voordeed, strand- en schoolomgevingen vaak naar voren kwamen. Naar vervolgonderzoek toe wordt aangeraden om beide categorieën op te nemen in antwoordopties.

Eerder werd er benoemd dat de opsplitsing tussen slachtoffers en getuigen als overbodig wordt beschouwd, waardoor beide mogelijkheden onder één noemer werden gecategoriseerd. Het formuleren van een eenduidige vraagstelling, waardoor beide doelgroepen zich aangesproken voelen, wordt dan ook aanbevolen voor vervolgonderzoek. Dit met als aandachtspunt dat de vraag zo wordt geformuleerd zonder dat het antwoord van de respondent wordt beïnvloed of gestuurd.

Zoals eerder werd aangehaald is het stellen van vragen die beroep doen op het geheugen niet zonder risico. Zoals blijkt uit de resultaten zijn voornamelijk adolescenten slachtoffer van dergelijk gedrag. Om vertekeningen te minimaliseren en de ‘recall bias’ uit te sluiten tot een minimum, wordt er aangeraden om het onderzoek uit te voeren bij adolescenten.

Met huidig onderzoek werd informatie verkregen omtrent de frequentie van exhibitionisme vanuit het perspectief van slachtoffers en getuigen. Echter zou het ook zinvol kunnen zijn om dit evenzeer te onderzoeken vanuit het perspectief van plegers. Dit omdat uit de literatuur blijkt dat elke pleger van exhibitionisme een groot aantal slachtoffers maakt. (Clark et al., 2016). Dit vormt evenwel een uitdaging aangezien de pleger doorgaans onder de radar blijft.

Voortbouwend op het huidig onderzoek kan er aanvullend een kwalitatief onderzoek uitgevoerd worden. Dit kan een meerwaarde bieden in het voorzien van argumentatie bij de gegeven antwoorden. Er kan meer beschrijvende informatie verzameld worden, waarbij er dieper wordt ingegaan op de redeneringen en beweegredenen. Ook maakt dit het mogelijk om verduidelijking te geven wanneer respondenten de vraagstelling niet begrijpen. Dit maakt het mogelijk om de eenduidige interpretatie te ondersteunen.

5. Vertaling naar de praktijk

Binnen deze paragraaf zal worden stilgestaan bij wat de resultaten nu net betekenen voor de vraag en nood uit de praktijk, gevolgd door een beschrijving van het eindproduct. Concreet zal aandacht gaan naar wat het eindproduct is, wat het inhoudt en waarom het werd gemaakt. Ook zal de meerwaarde ervan worden toegelicht.

5.1. Betekenis huidig onderzoek voor de praktijk

Exhibitionisme is tot op heden een relatief onbekend fenomeen. Wetenschappelijke inzichten vanuit de literatuur en empirisch onderzoek zijn zeer beperkt. De nood vanuit onderzoek was om een instrument te ontwikkelen die de frequentie van het slachtofferschap onder de Nederlandstalige populatie in kaart kon brengen. De zelf-gerapporteerde frequentie bij de Nederlandstalige bevolking werd het centraal gegeven binnen het huidig onderzoek. Bijkomend werd de impact, evenals het belichten van de aangiftebereidheid in kaart gebracht.

Voor de start van het onderzoek, werd er gespeculeerd dat er een onderschatting heerste in de frequentiecijfers van het slachtofferschap. Vanuit deze verwachting werd er een hoger frequentiecijfer van exhibitionisme verondersteld, rekening houdend dat veel incidenten onder de radar blijven. Het hoge frequentiecijfer van exhibitionistisch gedrag werd bevestigd in huidig onderzoek. Door middel van dit onderzoek heeft de externe aanvrager een breder beeld over welke rol exhibitionisme heeft in de samenleving. Het is een eerste stap naar verder onderzoek om hopelijk in de toekomst ook preventief te werk te gaan.

Op basis van het surveyonderzoek in Clark et al. (2016) bleken minstens 40.0% vrouwelijke en 12.0% mannelijke slachtoffers eenmalig in contact te zijn gekomen met exhibitionisme. Voor het onderzoek werd er op grond van deze bevinding een verwachting gesteld dat er meer vrouwelijke deelnemers zouden rapporteren dat ze slachtoffer zijn geweest van exhibitionisme. In huidig onderzoek werd er een significant verband vastgesteld tussen slachtofferschap en geslacht. Wel werd er gesproken van een eerder zwak verband. Bovendien werd er vooraf gespeculeerd dat het exhibitionistisch gedrag vooral door het mannelijke geslacht werd gepleegd. Dergelijke veronderstelling werd bevestigd in het huidig onderzoek, waar 97.9% van de plegers als mannelijk werd gerapporteerd.

Slecht 14.1% van de incidenten worden gemeld bij autoriteiten. Met andere woorden blijft 85.9% van de voorvallen onder de radar en is de aangiftebereidheid relatief laag. Dit werd voor het onderzoek in vraag gesteld en bevestigd vanuit de literatuur. Er werd verondersteld dat dit een beïnvloedende factor is bij het lage frequentiecijfer. Door de resultaten werd de verwachting bevestigd en kunnen deze gebruikt worden om meer bewustwording te creëren rondom het fenomeen in de Nederlandstalige populatie. Ook kan hierdoor het taboe, dat heerst rond seksualiteit in de brede zin, doorbroken worden om zo de drempel om aangifte te doen te verlagen. Zo komt het volgens Schnabel (1990) al te vaak

voor dat signalen niet gehoord of geloofd worden en dat slachtoffers weinig verwachten van de hulp van anderen. Wellicht kan hier met het product al gedeeltelijk op ingespeeld worden.

Voortkomend uit de bevraging in combinatie met de voorhanden zijnde literatuur, werd duidelijk waar exhibitionistisch gedrag globaal gezien het vaakst voorkomt. Dit gebeurde vooral op straat, in een park of een bos en op het openbaar vervoer. Dit is gelijklopend met bevindingen in de literatuur. Hier zou preventief op kunnen worden ingespeeld door middel van bepaalde veiligheidsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld sensibilisering in de media of openbare ruimtes. Hierdoor zou dergelijk gedrag, of alleszins een deel hiervan, mogelijks voorkomen kunnen worden of zou dit een drempel kunnen vormen om het gedrag effectief te stellen.

5.2. Beschrijving product

5.2.1. Vragenlijst

Een eerste product binnen de bachelorproef omvat de vragenlijst die werd verspreid onder de Nederlandstalige bevolking. Dat het eindproduct, of alleszins één ervan, de vorm diende aan te nemen van een vragenlijst, stond reeds aan het begin van het onderzoek vast. De externe partner gaf hierbij namelijk te kennen dat een vragenlijst binnen de verwachtingen zou liggen van een eindproduct binnen kwantitatief onderzoek. Dergelijke vragenlijst maakte het mogelijk om het voorkomen van exhibitionisme binnen de Nederlandstalige bevolking, alsook de aangiftebereidheid en de impact hiervan op slachtoffers in kaart te brengen. Dit door vragen op te nemen die peilden naar eventueel slachtofferschap, hoe vaak ze reeds in aanraking zijn gekomen met exhibitionisme, waar dit gebeurde, de leeftijd op het moment van het incident, enzovoort. Daarnaast werden ook vragen opgenomen die betrekking hadden op de aangiftebereidheid alsook peilden naar de impact dat het voorval had op het individu. Indien de respondent aangaf niet eerder geconfronteerd te zijn geweest met exhibitionistisch gedrag werd een afzonderlijke reeks vragen voorgeschoteld. Deze peilden onder andere naar hun attitude ten aanzien van het fenomeen. Hierbij werd niet louter gevraagd naar meningen, maar werd er gezocht naar een manier om zo dicht mogelijk bij het vermoedelijke gestelde gedrag te komen. Hiervoor werd de ‘reasoned action approach’ gebruikt. Dit alles om het fenomeen exhibitionisme zo goed als mogelijk in kaart te kunnen brengen en bijgevolg de onderzoeksvraag en hulpvraag te kunnen beantwoorden.

De vragenlijst werd zodanig vormgegeven dat ze in het perspectief van het slachtoffer was geschreven. Zo kreeg niet elk individu dezelfde of alle vragen te zien. Er werd namelijk gebruik gemaakt van loops die het mogelijk maakten om uitsluitend de vragen te tonen die van toepassing waren op dat specifieke individu. Een voorbeeld hiervan waren de vragen rond de aangiftebereidheid. Wanneer bleek dat de respondent aangifte deed bij de politie van het voorval, kreeg deze vragen voorgeschoteld die peilen naar hoe snel na de feiten ze melding maakten, of respondenten tevreden waren van het contact met de

politie, enzovoort. Wanneer daarentegen bleek dat de respondent had nagelaten om aangifte te doen, kreeg deze vragen die onder andere peilden naar de reden hierachter en/of hij/zij hier achteraf spijt van had. Dit om de vragenlijst zo gepersonaliseerd mogelijk te maken.

De meerwaarde van het product is gelegen in het gegeven dat het de onderzoekers in de mogelijkheid stelde om het fenomeen exhibitionisme in kaart te brengen, met andere woorden het tegemoetkomen aan de probleemstelling. Specifiek door het slachtofferschap te bevragen kon een beeld verkregen worden van het voorkomen alsook het ervaren van exhibitionistisch gedrag binnen een Nederlandse steekproef. Naar preventie toe kan het onderzoek ook een meerwaarde zijn aangezien er een beeld werd verkregen van de locaties waar de feiten zich doorgaans voordoen. Zo kan er bijvoorbeeld een verhoogd toezicht komen op dergelijke locaties. Dergelijke vragenlijst die voor dit onderzoek ontwikkeld werd, bestond eerder nog niet. Voor raadpleging van de vragenlijst wordt verwezen naar Bijlage J.

5.2.2. Poster ter werving van respondenten

De poster die diende ter werving van respondenten, omvat het tweede product binnen de bachelorproef. Concreet betreft het een poster met als doel respondenten te overtuigen om deel te nemen aan het onderzoek. Er werd geopteerd om een poster te ontwerpen om een zo hoog mogelijke responsgraad te bekomen. Op deze manier werd niet uitsluitend via sociale media verzocht om deel te nemen aan het onderzoek, maar zagen de potentiële deelnemers ook in de wandelgangen van campus Sanderus en Sint-Andries dat zij hieraan kon deelnemen. De poster bevatte onder andere een quote en een sprekende afbeelding die tot doel hadden de aandacht te trekken van voorbijgangers alsook hen hun getuigenis of mening rond exhibitionisme te doen delen. Dit kon eenvoudig door de QR-code op de poster te scannen. Op die manier werd de respondent vervolgens doorverwezen naar de vragenlijst. De poster werd met andere woorden zodanig vormgegeven dat het enerzijds de aandacht van mensen trok en anderzijds deelname aan het onderzoek vergemakkelijkte.

De meerwaarde van de poster ligt daarenboven in het gegeven dat het zonder twijfel heeft bijgedragen aan de respons die het onderzoek kreeg. De poster was ongetwijfeld succesvoller in het werven van respondenten dan het louter verspreiden van een tekstje over sociale media dat de mensen vroeg om deel te nemen, vergezeld van een schets van wat het onderzoek net inhield. Zo werd het mogelijk gemaakt om in één oogopslag te weten waarover het onderzoek ging alsook door het scannen van de QR-code meteen deel te nemen. Voor raadpleging van de poster wordt verwezen naar Bijlage E.

5.2.3. Infographic met samenvatting belangrijkste resultaten

Een derde product betreft een infographic waar enkele van de belangrijkste resultaten van het onderzoek in werden opgenomen. Er werd specifiek gekozen voor een infographic omdat dit een eenvoudige en aantrekkelijke manier betreft om resultaten visueel weer te geven. De infographic omvat de titel van het onderzoek, namelijk ‘Een kijk onder de mantel van exhibitionisme’ en omvat ook een introductie van het onderzoek. Verder worden de methode, resultaten en conclusie weergegeven op de infographic. Tevens vermeldt het, zoals eerder reeds aangegeven, de belangrijkste resultaten uit het onderzoek die het mogelijk maakten om de onderzoeksvraag te beantwoorden. Specifiek wordt de frequentie van slachtofferschap, de impact dat het voorval had op het slachtoffer alsook de aangiftebereidheid visueel weergegeven.

Dit product clustert zodoende de belangrijkste resultaten die tevens een antwoord bieden op de hulp- en onderzoeksvraag. Hierin ligt dan ook meteen de relevantie van de infographic voor de externe partner en de bijhorende probleemstelling. Verder kan de infographic ook een meerwaarde betekenen binnen de verdediging en presentatie van het gevoerde onderzoek, in die zin dat het centrale resultaten samenvat en op een visueel aantrekkelijke manier weergeeft. De infographic kan geraadpleegd worden in Bijlage F.

5.2.4. Poster met resultaten

In lijn met de infographic is er tevens een poster ontwikkelt waarin enkele resultaten visueel worden weergegeven. Meer specifiek wordt het slachtofferschap en ouderschap, alsook de aangiftebereidheid en de impact van het exhibitionistisch voorval besproken. Ook wordt de titel van het onderzoek weergegeven: ‘Een kijk onder de mantel van exhibitionisme’. Er is gebruik gemaakt van een afbeelding die het onderwerp van het onderzoek weergeeft. De poster maakt het mogelijk om snel een aantal belangrijke resultaten gepresenteerd te zien en kan worden ingezet binnen de presentatie en het verspreiden van info over het uitgevoerde onderzoek. De poster kan worden geraadpleegd in Bijlage G.

5.2.5. PowerPoint

Een vijfde en laatste product binnen de bachelorproef betreft een PowerPointpresentatie. Deze presentatie zal herhaaldelijk worden afgespeeld gedurende de bachelorproef beurs. Hier zullen onder andere de belangrijkste resultaten, patronen in responsen alsook conclusies worden gepresenteerd. Dit met als reden dat bijstanders in één oogopslag kunnen zien wat de belangrijkste conclusies waren uit het onderzoek. Daarnaast maakt dit het ook mogelijk om de informatie voortkomende uit het onderzoek, via meerdere kanalen te communiceren. Dit vanuit het idee dat informatie beter wordt opgepikt of beter behapbaar is wanneer dit via meerdere kanalen ter beschikking wordt gesteld. Met andere woorden dient de PowerPointpresentatie ter visuele ondersteuning van wat mondeling zal

worden toegelicht. Bovendien zal dit de aantrekkelijkheid van de bachelorproefstand eveneens ten goede komen.

De presentatie werd afgestemd op de doelgroep waarbij de onderzoeksresultaten werden voorgesteld aan de hand van grafieken en andere visuele ondersteuning. Afstemming op de doelgroep omvat concreet het aantrekkelijk en laagdrempelig visualiseren van de bevindingen uit het onderzoek. Het vereist een bepaalde mate van laagdrempeligheid omwille van het feit dat niet enkel professionals met wetenschappelijke achtergrond omtrent het thema de verdediging kunnen bijwonen, maar evenzeer medestudenten of andere individuen die hier geen of beperkte voorkennis over hebben.

Dit product komt bijgevolg niet rechtstreeks tegemoet aan de hulpvraag of probleemstelling, doch omvat dit product het antwoord op de hulpvraag of probleemstelling en zo werd het mogelijk gemaakt om dit op een toegankelijke manier te verspreiden. De PowerPoint kan worden teruggevonden in Bijlage H.

Referenties

- Abel, G. G., Becker, J. V., Mittelman, M., Cunningham-Rathner, J., Rouleau, J. L., & Murphy, W. D. (1987). Self-Reported sex crimes of nonincarcerated paraphiliacs. *Journal of Interpersonal Violence*, 2, 3–25. <https://doi.org/10.1177/088626087002001001>
- Abel, G. G., Becker, J. V., Cunningham-Rathner, J., Mittelman, M., & Rouleau, J. L. (1988). Multiple paraphilic diagnoses among sex offenders. *Bull Am Acad Psychiatry Law*, 16(2), 153–168.
- Abel, G. G., & Rouleau, J. L. (1990). The nature and extent of sexual assault. In *Handbook of sexual assault* (pp. 9-21). Springer, Boston, MA.
- Althubaiti A. (2016). Information bias in health research: definition, pitfalls, and adjustment methods. *Journal of multidisciplinary healthcare*, 9, 211–217. <https://doi.org/10.2147/JMDH.S104807>
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5)*. Van Haren Publishing.
- Bader, S. M., Schoeneman-Morris, K. A., Scalora, M. J., & Casady, T. K. (2008). Exhibitionism: Findings from a Midwestern police contact sample. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 52(3), 270-279. <https://doi.org/10.1177/0306624X07307122>
- Belgisch Staatsblad. (1867, 9 juni). *Strafwetboek*. Federale Overheidsdienst Justitie. Geraadpleegd op 28 oktober 2021, van <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/1867/06/08/1867060850/justel>
- Bhugra, D., Popelyuk, D., & McMullen, I. (2010). Paraphilias across cultures: Contexts and controversies. *Journal of sex research*, 47(2-3), 242-256.
- Blair, C. D., & Lanyon, R. I. (1981). Exhibitionism: Etiology and treatment. *Psychological Bulletin*, 89(3), 439.

- Boom, A., Kuipers, K. F., & Moene, M. H. (2008). Behoeften van slachtoffers van delicten. Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum. https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/1211/ob262_volledige_tekst_tcm28-69141.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Carnes, P. (2001). *Out of the shadows: Understanding sexual addiction* (3de editie). Hazelden. https://books.google.be/books?hl=nl&lr=&id=b1C6-IFkorYC&oi=fnd&pg=PR1&dq=arnes,+P.+&ots=VUk_cXVm8E&sig=6JVCL0Ax9jX-wrDkr8hrmWO51aE#v=onepage&q&f=false
- Choi, B., Kim, I., Lee, G. Y., Kim, S., Kim, S. H., Lee, J. G., & Lim, M. H. (2020). Estimated prevalence and impact of the experience of becoming a victim of exhibitionism and frotteurism in Korea: A general population based study. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 30, 132–140. <https://doi.org/10.1002/cbm.2153>
- Chopin-Marcé, M. J. (2001). Exhibitionism and psychotherapy: A case study. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 45(5), 626–633. <https://doi.org/10.1177/0306624x01455007>
- Clark, S. K., Jeglic, E. L., Calkins, C., & Tatar, J. R. (2016). More Than a Nuisance. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 28(1), 3–19. <https://doi.org/10.1177/1079063214525643>
- Cox, D. J. (1988). Incidence and nature of male genital exposure behavior as reported by college women. *Journal of Sex Research*, 24(1), 227–234. <https://doi.org/10.1080/00224498809551417>
- Dandescu, A., & Wolfe, R. (2003). Considerations on fantasy use by child molesters and exhibitionists. *Sexual Abuse*, 15(4), 297–305. <https://doi.org/10.1177/107906320301500406>
- European Union. Agency for Fundamental Rights. (2014). Violence against women. <https://doi.org/10.2811/981927>

- Fishbein, M., & Ajzen, I. (2011). Predicting and changing behavior: The reasoned action approach. *Psychology press*. <https://doi.org/10.4324/9780203838020>
- Freund, K., & Blanchard, R. (1986). Journal of sex & marital therapy: The concept of courtship disorder (12de editie, Vol. 2). Brunner and Mazel, Inc. <https://doi.org/10.1080/00926238608415397>
- Freund, K., & Watson, R. (1990). Mapping the boundaries of courtship disorder. *Journal of Sex Research*, 27(4), 589-606.
- Freund, K., Watson, R., & Rienzo, D. (1988). The value of self-reports in the study of voyeurism and exhibitionism. *Annals of Sex Research*, 1, 243-262. <https://doi.org/10.1007/BF00852800>
- Hanafy, I., Clervoy, L., & Brenot, P. (2016). Exhibitionists, so much inhibition... *Sexologies: European Journal of Sexology and Sexual Health/Revue Européenne De Sexologie Et De Santé Sexuelle*, 25(4), e61–e63. <https://doi.org/10.1016/j.sexol.2016.03.008>
- Hayes, R. M., & Dragiewicz, M. (2018). Unsolicited dick pics: Erotica, exhibitionism or entitlement? *Women's Studies International Forum*, 71, 114–120. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2018.07.001>
- Hopkins, T. A., Green, B. A., Carnes, P. J., & Campling, S. (2016). Varieties of intrusion: Exhibitionism and voyeurism. *Sexual Addiction & Compulsivity*, 23(1), 4-33.
- Kafka, M. P. (1997). Hypersexual desire in males: An operational definition and clinical implications for males with paraphilias and paraphilia-related disorders. *Archives of Sexual Behavior*, 26, 505–526
- Kafka, M. P., & Hennen, J. (1999). The paraphilia-related disorders: An empirical investigation of nonparaphilic hypersexuality disorders in 206 outpatient males. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 25, 305–319. <https://doi.org/10.1080/009262399278760>

- Kaylor, L., & Jeglic, E. (2019). Exhibitionism. In *Handbook of Sexual Assault and Sexual Assault Prevention* (pp. 745-760). Cham: Springer International Publishing.
- Krueger, R. B., & Kaplan, M. S. (2001). Depot-leuprolide acetate for treatment of paraphilias: a report of twelve cases. *Archives of Sexual Behavior*, 30(4), 409-422.
- Lang, R. A., Langevin, R., Checkley, K. L., & Pugh, G. (1987). Genital exhibitionism: Courtship disorder or narcissism? *Canadian Journal of Behavioural Science*, 19(2), 216-232.
<https://doi.org/10.1037/h0080011>
- Långström, N., & Hanson, R. K. (2006). High rates of sexual behavior in the general population: Correlates and predictors. *Archives of Sexual Behavior*, 35, 37-52.
<https://doi.org/10.1007/s10508-006-8993-y>
- Långström, N., & Seto, M. C. (2006). Exhibitionistic and voyeuristic behavior in a Swedish national population survey. *Archives of Sexual Behavior*, 35, 427-435.
<https://doi.org/10.1007/s10508-006-9042-6>
- Långström, N. (2009). The DSM diagnostic criteria for exhibitionism, voyeurism, and frotteurism. *Archives of Sexual Behavior*, 39(2), 317-324. <https://doi.org/10.1007/s10508-009-9577-4>
- Latané, B., & Darley, J. M. (1968). Group inhibition of bystander intervention in emergencies. *Journal of Personality and Social Psychology*, 10(3), 215-221. <https://doi.org/10.1037/h0026570>
- Lee, J. K., Jackson, H. J., Pattison, P., & Ward, T. (2002). Developmental risk factors for sexual offending. *Child Abuse & Neglect*, 26(1), 73-92.
[https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(01\)00304-0](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(01)00304-0)
- Lindquist, C., & McKay, T. (2018). Sexual harassment experiences and consequences for women faculty in science, engineering, and medicine. *RTI Press*, 9750.
<https://doi.org/10.3768/rtipress.2018.pb.0018.1806>

- Marshall, W. L., & Fernandez, Y. M. (2000). Phallometric testing with sexual offenders: Limits to its value. *Clinical Psychology Review*, 20(7), 807–822.
- Mason, F & Lodrick, Z. (2013). Psychological consequences of sexual assault. *Best Practice & Research Clinical Obstetrics & Gynaecology*, 27(1), 27-37.
- McCreary, C. P. (1975). Personality profiles of persons convicted of indecent exposure. *Journal of Clinical Psychology*, 31(2), 260–262.
[https://doi.org/10.1002/1097-4679\(197504\)31:2<260::AID-JCLP2270310218>3.0.CO;2-X](https://doi.org/10.1002/1097-4679(197504)31:2<260::AID-JCLP2270310218>3.0.CO;2-X)
- McNally, M. R., & Fremouw, W. J. (2014). Examining risk of escalation: A critical review of the exhibitionistic behavior literature. *Aggression and Violent Behavior*, 19(5), 474–485.
<https://doi.org/10.1016/j.avb.2014.07.001>
- Morin, J. W., & Levenson, J. S. (2008). Exhibitionism: Assessment and Treatment. In D. R. Laws & W. O'Donohue (Eds.), *Sexual Deviance* (2 ed.). New York: Guilford Press.
- O'Donohue, W., Letourneau, E. J., & Dowling, H. (1997). Development and preliminary validation of a paraphilic sexual fantasy questionnaire. *Sexual Abuse: Journal of Research and Treatment*, 9(3), 167–178.
- Piemont, L. (2007). Fear of the empty self: The motivations for genital exhibitionism. *Modern Psychoanalysis*, 32(1), 79-93
- Rabinowitz Greenberg, S. R., Firestone, P., Bradford, J. M., & Greenberg, D. M. (2002). Prediction of Recidivism in Exhibitionists: Psychological, Phallometric, and Offense Factors. *Sexual Abuse*, 14(4), 329–347. <https://doi.org/10.1177/107906320201400404>
- Rhoads, J. M., & Borjes, E. P. (1981). The incidence of exhibitionism in Guatemala and the United States. *The British Journal of Psychiatry*, 139(3), 242-244.
<https://doi.org/10.1192/bjp.139.3.242>

- Riordan, S. (1999). Indecent exposure: The impact upon the victim's fear of sexual crime. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 16, 309–316. <https://doi.org/10.1080/09585189908403684>
- Schapansky, E., Depraetere, J., Keygnaert, I., & Vandeviver, C. (2021). Prevalence and Associated Factors of Sexual Victimization: Findings from a National Representative Sample of Belgian Adults Aged 16-69. *International journal of environmental research and public health*, 18(14), 7360. <https://doi.org/10.3390/ijerph18147360>
- Schnabel, P. (1990). Het verlies van seksueel ongeduld. *Amsterdams Sociologisch Tijdschrift*, 17(2). <https://ugp.rug.nl/ast/article/view/23471/20926>
- Seeman, M. V. (2020). Portrait of an Exhibitionist. *Psychiatric Quarterly*, 91, 1249–1263. <https://doi.org/10.1007/s11126-020-09810-w>
- Shursen, A., Brock, L. J., & Jennings, G. (2008). Differentiation and intimacy in sex offender relationships. *Sexual Addiction & Compulsivity*, 15(1), 14–22. <https://doi.org/10.1080/10720160701876252>
- Swindell, S., Stroebel, S. S., O'Keefe, S. L., Beard, K. W., Robinett, S. R., & Kommor, M. J. (2011). Correlates of exhibition-like experiences in childhood and adolescence: A model for development of exhibitionism in heterosexual males. *Sexual Addiction & Compulsivity*, 18(3), 135–156. <https://doi.org/10.1080/10720162.2011.593432>
- Sugarman, P., Dumughn, C., Saad, K., Hinder, S., & Bluglass, R. (1994). Dangerousness in exhibitionists. *Journal of Forensic Psychiatry*, 5(2), 287-296
- Szumski, F., & Kasperek, K. (2019). Encountering an Exhibitionist: The Female Victim's Perspective. *The Journal of Sex Research*, 57, 610–623. <https://doi.org/10.1080/00224499.2019.1669523>

- Terao, & Nakamura, J. (2000). Exhibitionism and low-dose trazodone treatment. *Human Psychopharmacology*, *15*(5), 347–349. [https://doi.org/10.1002/1099-1077\(200007\)15:5<347::AID-HUP203>3.0.CO;2-S](https://doi.org/10.1002/1099-1077(200007)15:5<347::AID-HUP203>3.0.CO;2-S)
- Thomas More. (z.d.). Toegepaste Forensische Psychologie. Geraadpleegd op 4 oktober 2021, van <https://expertisetoegepastepsychologie.be/expertisecellen/forensische-psychologie/>
- Tolsma, J., Blaauw, J., & Grotenhuis, H. F. te. (2012). When do people report crime to the police? Results from a factorial survey design in the Netherlands, 2010. *Journal of Experimental Criminology*, *8*(2), 117–134. <https://doi.org/10.1007/s11292-011-9138-4>
- Ullman, S. E. (1999). Social support and recovery from sexual assault: A review. *Aggression and violent behavior*, *4*(3), 343-358.
- Ullman, S. E., & Filipas, H. H. (2001). Predictors of PTSD symptom severity and social reactions in sexual assault victims. *Journal of traumatic stress*, *14*(2), 369-389.
- Victoria A. Ferrer-Perez, Carmen Delgado-Alvarez, Andrés Sánchez-Prada, Esperanza Bosch-Fiol, & Virginia Ferreiro-Basurto. (2021). Street Sexual Harassment: Experiences and Attitudes among Young Spanish People. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(19), 10375. <https://doi.org/10.3390/ijerph181910375>
- Zinzow, H. M., & Thompson, M. (2011). Barriers to reporting sexual victimization: Prevalence and correlates among undergraduate women. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, *20*(7), 711-725.

Bijlagen

Bijlage A: Voorbereiding intakegesprek

Vooraf

De opdrachtgever is Helena Verhelle. Ze werkt bij de expertisecel forensische Toegepaste Psychologie binnen Thomas More. Haar rol binnen deze organisatie:

- Onderzoek naar het expertisedomein geweld tegen kinderen.
- Coördineren van de Postgraduaatopleiding Forensische Psychodiagnostiek en Counseling.
- Superviseren van studenten Toegepaste Psychologie bij hun bachelorproef.

Het doel/de activiteiten binnen de organisatie:

- Doel
 - Expertisecel streeft naar de bevordering en verspreiding van kennis over onderwerpen op het raakvlak tussen Justitie en hulpverlening, en dit vanuit verschillende wetenschappelijke disciplines (Psychologie, Criminologie, Orthopedagogiek, Seksuologie en Ethiek).
 - De expertisecel wil over de hele lijn een brug vormen en de wisselwerking faciliteren tussen ervaringsdeskundigen, het werkveld, onderzoek en beleid.
- Activiteiten:
 - Onderzoek: De onderzoeksprogramma's belichten zowel pleger-, slachtoffer-, omgevings- als sociale perspectieven.
 - Eén van de belangrijke onderzoeksvelden is onderzoek gebaseerd op doorleefde ervaringen ('lived experiences') en naar noden en hulpbronnen, gelinkt aan het herstelproces van geïnterneerde personen.
 - Leidende principes binnen deze onderzoekslijn zijn een sterktegerichte benadering en het eerste persoonsperspectief.
 - Een tweede speerpunt binnen de expertisecel is onderzoek naar geweld. De cel is gespecialiseerd in kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de kenmerken van geweld tegen kinderen, zowel vanuit het slachtoffer- als het plegerperspectief. Verder wordt er praktijkgericht onderzoek ontwikkeld waarin preventie-initiatieven tegen grensoverschrijdend gedrag worden geëvalueerd, toegepast in de context van de sport.
 - Een derde onderzoeksthema richt zich op hoe algemene en pathologische (o.a. psychopathische) trekken bijdragen aan de ontwikkeling van

klinische stoornissen en hoe deze trekken het sociaal en relationeel functioneren beïnvloeden.

- Onderwijs
 - Vakken doceren (Forensic psychology & Intrafamiliaal geweld)
 - Coaching van stage in forensisch werkveld en bachelorproeven
- Maatschappelijke dienstverlening
 - Trainingen en lezingen op maat
 - Organisatie van studiedagen
 - Wetenschappelijke, methodologische en/of praktijkgerichte ondersteuning aan onder meer professionele en beleidsorganisaties.

Tijdens

Praktisch: Annelien en Sanne zullen de leiding nemen in het stellen van de vragen. Marie zal noteren op de laptop. Emma, Robin en Frédérique zullen nota's maken en eventueel vragen stellen.

Leidraad vragen:

- Hulpvraag:
 - Wat is de hulpvraag? Waarover gaat het precies?
 - Waarop heeft de vraag wél betrekking, en waar ligt de grens van de vraag?
 - Wat wil de opdrachtgever bereiken met dit project?
- Doelstelling/verwachtingen:
 - Wat verwacht de externe partner?
 - Wat is het doel van de hulpvraag/bachelorproef? Welke doelen worden er gesteld?
 - Met welk resultaat zal de opdrachtgever tevreden zijn op het einde van het traject? Wat zal je hem/haar hiervoor moeten aanreiken?
 - Welke steekproef/doelgroep moet er genomen worden?
- Externe partner:
 - Welke organisatie en wat doen ze? Wat is haar functie?
 - Wat heeft de opdrachtgever zelf al geprobeerd/verzameld?
 - Zijn er andere betrokkenen in dit project?
- Betrokkenheid:
 - Op welke manier wil de externe partner betrokken worden? Hoe vaak wil ze op de hoogte gebracht worden?
 - Waarom gekozen om hulpvraag aan studenten Toegepaste Psychologie te stellen?

- Resources/mogelijkheden:
 - Welke resources zijn beschikbaar?
 - Welke informatie is aanwezig in de organisatie (al dan niet in het hoofd van medewerkers)?
 - Wat zijn de mogelijkheden in de organisatie om data te verzamelen? (Zijn er eventueel mensen die kunnen bevraagd worden?)

- Te bespreken thema's
 - Zijn er nog thema's waarover we het zeker of zeker niet moeten over hebben?

- Onze thema's voorleggen
 1. Geslacht (Zijn mannen of vrouwen het grootste slachtoffer? ...)
 2. Leeftijd (welke leeftijdscategorie komt het meest in aanbod met exhibitionisme, ...)
 3. Locatie van gestelde gedrag (Waar komen mensen het meest in aanmerking met exhibitionisten?)
 4. Mening tegenover gestelde gedrag (hoe staan individuen tegenover exhibitionisme?)
 5. Oorzaak van het gestelde gedrag (wat denken mensen dat een exhibitionist drijft tot dit gedrag?)
 6. Gedrag gevaarlijk? (Denken mensen dat het gedrag gevaarlijk is, in welke zin?)
 7. Type exhibitionisme (welke vormen van exhibitionisme bestaan er? Kan hier een onderscheid in worden gemaakt?)

Afrondend

Om het gesprek af te ronden, zal er nog nagevraagd worden of mevrouw Verhelle nog iets zou willen toevoegen over wat, naar haar mening, over het hoofd is gezien. Daarnaast zullen we ook afspreken wat nu net de eerstvolgende stap zal zijn in het proces en hoe we deze juist gaan aanpakken. Tot slot zullen we ook nagaan of er nog eventuele deadlines zijn die dienen afgesproken te worden.

Bijlage B: Intakeverslag

Wie is de externe partner? (Thomas More, z.d.)

Wie is de hulpvrager? Helena Verhelle

Uit welke organisatie? Expertisecel forensische Toegepaste Psychologie binnen Thomas More

Wat is de rol van die persoon in de organisatie?

- Verricht onderzoek naar het expertisedomein geweld tegen kinderen, werkt rond thema's zoals grensoverschrijdend gedrag in de sport en de preventie hiervan.
- Coördineert de Postgraduaatopleiding Forensische Psychodiagnostiek en Counseling
- Superviseert studenten Toegepaste Psychologie bij hun bachelorproef.

Wat is het doel/de activiteit van de organisatie?

- Doel
 - Expertisecel streeft naar de bevordering en verspreiding van kennis over onderwerpen op het raakvlak tussen Justitie en hulpverlening, en dit vanuit verschillende wetenschappelijke disciplines (Psychologie, Criminologie, Orthopedagogiek, Seksuologie en Ethiek).
 - De expertisecel wil over de hele lijn een brug vormen en de wisselwerking faciliteren tussen ervaringsdeskundigen, het werkveld, onderzoek en beleid.
- Activiteiten:
 - Onderzoek: De onderzoeksprogramma's belichten zowel dader-, slachtoffer-, omgevings- als sociale perspectieven.
 - Eén van de belangrijke onderzoeksvelden is onderzoek gebaseerd op doorleefde ervaringen ('lived experiences') en naar noden en hulpbronnen, gelinkt aan het herstelproces van geïnterneerde personen.
 - Leidende principes binnen deze onderzoekslijn zijn een sterktegerichte benadering en het eerste persoonspectief.
 - Een tweede speerpunt binnen de expertisecel is onderzoek naar geweld. De cel is gespecialiseerd in kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de kenmerken van geweld tegen kinderen, zowel vanuit het slachtoffer- als het plegerperspectief. Verder wordt er praktijkgericht onderzoek ontwikkeld waarin preventie-initiatieven tegen grensoverschrijdend gedrag worden geëvalueerd, toegepast in de context van de sport.
 - Een derde onderzoeksthema richt zich op hoe algemene en pathologische (o.a. psychopathische) trekken bijdragen aan de ontwikkeling van

klinische stoornissen en hoe deze trekken het sociaal en relationeel functioneren beïnvloeden.

- Onderwijs
 - Vakken doceren (Forensic psychology & Intrafamiliaal geweld)
 - Coaching van stage in forensisch werkveld en bachelorproeven
- Maatschappelijke dienstverlening
 - Trainingen en lezingen op maat
 - Organisatie van studiedagen
 - Wetenschappelijke, methodologische en/of praktijkgerichte ondersteuning aan onder meer professionele en beleidsorganisaties.

Bron: Thomas More. (z.d.). *Toegepaste Forensische Psychologie*. Geraadpleegd op 4 oktober 2021, van <https://expertisetoegepastepsychologie.be/expertisecellen/forensische-psychologie/>

Wat is de hulpvraag?

Algemeen

De hulpvraag luidt om het fenomeen ‘exhibitionisme’ in kaart te brengen. Hieronder valt de definitie van exhibitionisme en wat dit inhoudt, het voorkomen van het fenomeen (frequentie), het slachtofferschap en de impact ervan evenals het belichten van de aangifte-intentie.

Specifiek

Fenomeen exhibitionisme omschrijven (= probleem in kaart brengen)

- Wat is exhibitionisme (definitie)?
 - Hoe wordt het in literatuur omschreven vs. Hoe wordt het in de wet omschreven? Zit er hier een verschil op?
 - Komen deze definities overeen of zijn hier verschillen in?
 - Wat is de online vorm hiervan? Kan dit een nieuwe vorm zijn? Wat hoort hier wel onder en wat niet? Wanneer spreken we over sexting en wanneer over exhibitionisme? *Opmerking: Interessant om online gebeuren een stuk hierin op te nemen en in functie hiervan al een aantal definities kunt uitsluiten*

→ Goede afbakening is noodzakelijk

→Belangrijk om een beargumenteerde keuze te maken: Waarom kiezen wij nu voor een brede of enge definitie?

- Hoe gaan experts in het werkveld om met exhibitionisme/exhibitionisten?
- Hoe zit dit in België?

- Wat zegt het strafrecht over exhibitionisme?

Prevalentie exhibitionisme in kaart brengen

- Komt dit vaak voor? Uit voorgaand onderzoek (beperkt) bleek de prevalentie 2.0%-4.0%. Een nuance/kritische bedenking hierop kan zijn dat het slachtofferschap misschien veel hoger kan liggen dan verwacht wordt, aangezien vermoed wordt dat slachtoffers niet vaak aangifte doen. Mogelijks dragen ook andere factoren hiertoe bij.
- Slachtofferschap hieraan koppelen: Heb je het al meegemaakt?
 - Ja? Waar heb je het meegemaakt? Wie was de pleger? Was je alleen? Was je in groep? Hoe oud was je toen dit gebeurde? → met doel om een daderprofiel te kunnen maken
 - Nee?
 - Ken je mensen die het hebben meegemaakt?
 - Wat zou je doen of denk je dat je zou doen indien je dit wel zou meemaken?
 - Hoe zou je hierop reageren? In de samenleving vaak de neiging om hier lacherig over te doen wat zou kunnen maken dat slachtoffers geen melding gaan maken van het exhibitionisme wat een impact heeft op de gekende prevalentie
 - Zou je het melden?
- Intentie tot melden. Zou je het melden? Zou je je comfortabel voelen bij het melden? Zouden je vrienden je in je meldgedrag steunen? Hoe geneigd zou je zijn om erover te praten met je omgeving (vrienden/familie/...)?

Impact van exhibitionisme onderzoeken

- Hoe reageren ze hierop? Ondervind je hier gevolgen van? Wat zijn de gevolgen die je hiervan ondervindt (plekken vermijden, planning aanpassen, ...)?
- Indien in groep meegemaakt kan je misschien ook een verschil in impact identificeren. Ene persoon gaat hier misschien zwaarder aan tillen dan de andere die misschien zegt 'Het was maar dat. We hebben daar eens mee gelachen'

Daderperspectief (literatuurstudie)

- Wat zijn de drijfveren van een exhibitionist? Zijn ze op zoek naar de spanning tussen de twee partijen? Zijn ze uit op de reactie van het slachtoffer?

- Ontwikkeling naar exhibitionisme: wordt omschreven als dat ze eerst fantasieën hebben om hiermee naar buiten te gaan op openbare plaatsen zodat mensen dit zien. Bij sommigen blijft dit bij een fantasie maar sommigen gaan hier steeds een stapje verder in.
- Behandeling. Uit literatuur/ervaring weten we dat deze mensen niet moeten worden opgesloten maar dat deze mensen moeten worden behandeld en dit ook effectief kan zijn.
 - *Bedenking*: Doordat ze niet vaak worden gepakt, kunnen ze niet worden behandeld waardoor de recidivecijfers hoog blijven en zij hun grenzen waarschijnlijk steeds opnieuw blijven opzoeken omdat ze niet weten hoe ze hiermee moeten omgaan.

Ethische aanvraag

Er moet een ethische aanvraag worden gedaan gezien de bevraging van potentieel gevoelige informatie en ervaringen binnen de vragenlijst. Deze ethische aanvraag kan verlopen via Thomas More zelf of via KU Leuven (indien het onderwerp te sensitief is).

Vragen die dienen te worden gesteld bij het opstellen van de ethische aanvraag:

- Zullen er vragen in staan die emotionele schade kunnen toebrengen aan de respondenten?
- Bij welke doelgroep ga je het onderzoek afnemen?
- Welk instrument ga je gebruiken?
- Is er een maatschappelijke relevantie?
- ...

Vereisten omtrent respondenten vragenlijstonderzoek

Minstens 200 Nederlandstalige, volwassen respondenten

De vragenlijst zal verspreid worden binnen:

- Opleiding Toegepaste Psychologie via course credit: De vragenlijst zal verspreid worden binnen de opleiding (derdejaarsstudenten). De populatie van Toegepaste Psychologie zijn voornamelijk jonge vrouwen. *Bedenking: Jonge vrouwen maken misschien de grootste kans om dit mee te maken en slachtoffer te worden.*
- Bredere doelgroep: Gebruik maken van social media, eigen netwerk (ouders, ouders hun vrienden, vrienden/vriendinnen, jeugdbeweging, ...), enzovoort.

Verwachtingen hieromtrent: verwachten geen spectaculaire prevalentie. Zou kunnen dat het meer is dan verwacht maar even goed ook niet. Als we spreken van prevalentie 3.0%-4.0%, op 100 dus maar 3 tot 4 personen. Daarom belangrijk om zo veel mogelijk mensen te bereiken in de hoop ook voldoende mensen te bereiken die het hebben meegemaakt.

Vereisten omtrent aantal literatuur

Minstens 25 bronnen

- Dit mag ook gaan over hoe een vragenlijst opgebouwd wordt (methodologische bronnen).
- Het wetboek kan een belangrijke bron vormen

De meeste bronnen dateren van de jaren 80, er moet dus kritisch mee worden omgegaan.

- Er kan worden gekeken of onze bevindingen nog hetzelfde zijn als die van toen.
- In recentere artikels kan naar de literatuurlijst gekeken worden.

We kunnen binnen de literatuur breed beginnen en ingaan op daderperspectief. De vragenlijst zelf zal over het slachtofferperspectief gaan, hoe vaak iemand het al heeft meegemaakt en welke impact dit op hen had. Het daderperspectief kan belangrijk zijn als inleiding en om ons beter in het onderwerp te kunnen verdiepen.

Waarom wordt deze hulpvraag nu gesteld aan studenten Toegepaste Psychologie?

Naar aanleiding van veranderingen binnen de expertisecel, zoals de betrokkenheid van nieuwe individuen, werd gezocht naar nieuwe onderzoeksthema's. Hieruit is de onderzoeksvraag rond exhibitionisme ontstaan.

Daarnaast is dit de eerste keer dat exhibitionisme als bachelorproef onderwerp wordt opgegeven. Het is een eerste stap naar verder onderzoek om hopelijk in de toekomst preventief te werk te gaan of om organisaties hiervan op de hoogte te brengen.

Welke verwachtingen heeft de externe partner van het eindresultaat van de bachelorproef?

In de eerste plaats verwacht de externe partner een vragenlijst die de prevalentie van exhibitionisme in kaart brengt. Deze vragenlijst wordt geschreven vanuit het perspectief van het slachtoffer (via Qualtrics kan er een loop gemaakt worden waardoor mensen die het hebben meegemaakt andere vragen krijgen dan mensen die het niet hebben meegemaakt).

Vragen zoals bijvoorbeeld 'Wat denkt u dat de drijfveren zijn van de persoon die dat doet' zijn minder relevant (sluit niet aan bij de slachtoffers).

Kan de externe partner zelf een bijdrage leveren bv. literatuur, data, deelnemers, ... aanreiken in het kader van het onderzoek?

De externe partner heeft aangegeven dat wij beginnen aan een nieuw onderzoek omtrent de prevalentie van slachtoffers van exhibitionisten. Er is daarom geen data waarop we kunnen terugvallen. Wel zullen we via 'course credit' een deel van onze respondenten kunnen verwerven.

Hoe wenst de externe partner betrokken te worden? Hoe frequent wil hij/zij op de hoogte gebracht worden?

De externe partner geeft aan steeds bij de promotor af te toetsen welke vooruitgang werd gemaakt. De promotor zal dan in overleg gaan met de externe partner en ons op de hoogte brengen indien er nogmaals samen rond de tafel moet gezeten worden.

Bijlage C: Schema deontologie en implicaties hiervan voor jouw onderzoek

1. Deelnemers

Welke leeftijdsgroep neemt deel aan je onderzoek?	☐ 0-11 jaar	→	☐ Ik vraag mijn promotor of een aanvraag voor SMEC ² reeds ingediend en goedgekeurd werd. + Ik gebruik een informed consent ¹ voor ouders.
	☐ 12-17 jaar	→	☐ Ik vraag mijn promotor of een aanvraag voor SMEC ² reeds ingediend en goedgekeurd werd. + Ik gebruik een informed consent ¹ voor ouders én voor jongere.
	☒ 18+	→	☒ Ik gebruik een informed consent ¹ voor volwassenen.
Nemen mensen met een gezondheidszorgberoep ³ deel aan je onderzoek?	☐ Ja	→	☐ Ik vraag mijn promotor of een aanvraag voor MEC reeds ingediend en goedgekeurd werd. + Ik gebruik een informed consent ¹ voor volwassenen.
	☒ Nee		
Nemen studenten deel aan het onderzoek in het kader van course credits? ⁴	☒ Ja	→	☒ Ik vraag aan mijn promotor of een aanvraag bij de interne ethische commissie van Toegepaste Psychologie werd ingediend en goedgekeurd. + Ik heb extra oog voor anonimiteit en privacy van de gegevens van de deelnemers.
	☐ Nee		
Gaat het om een kwetsbare groep? (d.w.z. vooraf gekende fysieke/psychische problemen)	☐ Ja	→	☐ Ik vraag aan mijn promotor of een aanvraag bij SMEC/MEC werd ingediend en goedgekeurd. ⁵
	☒ Neen		
Ik vraag de deelnemers om actieve toestemming ¹⁰ .	☒ Ja		
	☐ Nee, passieve toestemming	→ Is dit noodzakelijk?	
		☐ Nee	→ ☐ Ik gebruik actieve toestemming.
		☐ Ja	→ ☐ Ik vraag mijn promotor of een aanvraag voor SMEC ² reeds ingediend en goedgekeurd werd.

2. Materiaal

Wordt er gebruik gemaakt van elektrische apparaten waaraan mogelijk een risico verbonden zou kunnen zijn?	☐ Ja	→	☐ Ik vraag aan mijn promotor of een aanvraag bij een ethische commissie (Ethische commissie TP, SMEC of MEC) werd ingediend en goedgekeurd.
	☒ Neen		
Komen thema's aan bod in het onderzoek die mogelijk psychisch ongemak bij de deelnemers kan veroorzaken? ¹²	☒ Ja	→	☒ Ik vraag aan mijn promotor of een aanvraag bij een ethische commissie (Ethische commissie TP, SMEC of MEC) werd ingediend en goedgekeurd. + Ik voorzie een lijst met opvangadressen voor de deelnemers. + Indien nodig noteer ik op voorhand welke acties ondernomen worden indien gevaarlijke situaties tot stand komen. ⁶
	☐ Neen		

3. Procedure

Wordt er gebruik gemaakt van misleiding?	☐ Ja	→ Is misleiding de enige mogelijke manier om de onderzoeksvraag te bestuderen?	☐ Ja	→ ☐ Ik bespreek met mijn promotor of een aanvraag bij de ethische commissie (Ethische commissie TP, SMEC of MEC) nodig is. + Ik zorg voor duidelijke debriefing ⁷ achteraf.
	☒ Neen		☐ Neen	→ ☐ Ik gebruik een andere procedure om de onderzoeksvraag te bestuderen.
Worden deelnemers blootgesteld aan risico's en/of ongemakken? (fysiek of psychisch) ⁸	☒ Ja	→ Is deze blootstelling de enige mogelijke manier om de onderzoeksvraag te bestuderen?	☒ Ja	→ ☒ Ik bespreek met mijn promotor of een aanvraag bij de ethische commissie (Ethische commissie TP, SMEC of MEC) nodig is. + Ik zorg voor uitstapmogelijkheden ⁹ tijdens de procedure en voor debriefing en opvangadressen ¹¹ achteraf (zie BaPgids).
	☐ Neen		☐ Neen	→ ☐ Ik gebruik een andere procedure om de onderzoeksvraag te bestuderen.
Is er een debriefing voorzien? (korte uitleg onderzoek, contactadres voor vragen, bedanking)	☒ Ja		☒ Ja	→ ☒ Ik zorg ervoor dat deelnemers voldoende geïnformeerd zijn en met een positief gevoel het onderzoek afsluiten ⁷ . Ik zorg voor vermelding van de nodige contactadressen. Minimaal onderzoeker, eventueel opvangadressen ¹¹ .
	☐ Neen		☐ Neen	→ ☐ Ik bespreek met mijn promotor waarom dit niet wenselijk is.

4. Beroepsgeheim en privacy

Is het nodig om identificatiegegevens van deelnemers te vragen? (= alles waarmee iemand kan weten over welke persoon het gaat, bv. naam, foto, combinatie woonplaats & geboortedatum, ...)

Ja → Ik bespreek met mijn promotor of een aanvraag bij een ethische commissie (Ethische commissie TP, SMEC of MEC) nodig is. + Ik zorg gecodeerde bewaring van de data¹³. + Ik verwijder alle data zowel fysiek als digitaal na afloop van het onderzoek.

Neen

Komen deelnemers met elkaar in contract of krijgen ze elkaars identificatiegegevens (bv. e-mailadres) op een bepaald moment te zien?

Ja → Ik zorg ervoor dat deelnemers zich hiervan bewust zijn en er geen bezwaar tegen hebben. + Ik bespreek met de deelnemers dat ze geen informatie over elkaar doorgeven aan derden¹⁴.

Neen

Bijlage D: Persbericht

Een kijk onder de mantel van exhibitionisme: het ervaren van exhibitionistisch gedrag binnen de Nederlandstalige bevolking.

Stelt u zich voor dat u onderweg bent naar een vriend of vriendin. Het is middag. U overweegt om op weg naar uw afspraak langs het park te gaan, omdat het mooi weer is. Even later wandelt u door het park. Plots hoort u geluid tussen de struiken waar u langsloopt. U kijkt opzij en ziet in het struikgewas een man met zijn broek op zijn enkels. Zijn intieme delen zijn volledig zichtbaar en hij is aan het masturberen terwijl hij naar u kijkt.

Dit is slechts één van de vele voorbeeldsituaties waarin exhibitionistisch gedrag zich voordoet. Gelukkig is er de laatste jaren meer en meer aandacht voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Ondanks de verhoogde aandacht voor deze problematiek is het fenomeen exhibitionisme nog sterk onderbelicht. Naar aanleiding van deze leemte in de literatuur werd, op vraag van de forensische expertisecel binnen Thomas More, een onderzoek naar de frequentie van exhibitionisme binnen de Nederlandstalige bevolking opgezet.

Frequentie binnen de Nederlandstalige bevolking

Binnen dit onderzoek werden 608 respondenten uit de Nederlandstalige bevolking bevraagd of zij al eerder geconfronteerd werden met exhibitionistische gedragingen. Hieruit bleek dat 45.9% ooit al slachtoffer en/of getuige was van exhibitionisme. Dit betreft met andere woorden bijna de helft van de gehele steekproef. Daarnaast gaf meer dan de helft van de slachtoffers en getuigen (respectievelijk 53.5% en 57.5%) aan dat zij hier al meerdere keren mee werden geconfronteerd.

Doorsnee slachtoffer- en daderprofiel binnen dit onderzoek

Wanneer een daderprofiel wordt geschetst op basis van dit onderzoek, gaat het hoofdzakelijk om een man (97.4%), tussen de 18 en 55 jaar oud. De pleger was doorgaans verzorgd. Ongeveer 40.0% van de plegers masturbeerde tijdens de feiten.

Wat betreft het profiel van het doorsnee slachtoffer, kan geconcludeerd worden dat bijna de helft (40.0%) minderjarig was op het moment dat zij geconfronteerd werden met het exhibitionistische gedrag. Verder bleek de pleger voor de meerderheid van de slachtoffers (84.4%) een onbekende te zijn.

Voorts zou de daad zich het frequentst op straat hebben afgespeeld en vond het voornamelijk in de namiddag plaats. Bij meer dan de helft van de incidenten (56.8%) waren er ook andere mensen in de buurt. Het valt echter op dat bij het grootste deel van de gevallen (65.8%) niemand die op het moment

aanwezig was, iets heeft ondernomen. Tot slot schatte een aanzienlijk deel van de slachtoffers (35.2%) de pleger als gevaarlijk in.

Impact op slachtoffers

Aan het voorval terugdenken, vermijdingsgedrag vertonen, verminderd gevoel van veiligheid ervaren, voorzichtiger zijn en angst ervaren om gelijkaardige feiten mee te maken werden als meest voorkomende kortetermijngevolgen aangegeven door de slachtoffers. Slechts 10.6% ondervond daarentegen geen nadelige gevolgen op korte termijn. Op vlak van langetermijngevolgen van de slachtoffers werden aan het voorval denken, voorzichtiger zijn, verminderd gevoel van veiligheid ervaren en angstig zijn voor het meemaken van gelijkaardige feiten het meest genoemd. Hier bleek dat 20.4% van de slachtoffers geen nadelige gevolgen ervoer op lange termijn.

De korte- en langetermijngevolgen lijken dus in dezelfde lijn te lopen, met uitzondering van het stellen van vermijdingsgedrag. Deze komt vaker voor op korte termijn dan op lange termijn. Ook de impact van het voorval werd bevraagd bij de slachtoffers. Hieruit bleek dat ongeveer ¼ (24.1%) een blijvende impact ondervindt van de feiten. Een aanzienlijk aantal van de slachtoffers blijft hier dus nog lange tijd mee zitten.

Aangiftebereidheid van slachtoffers

Tot slot werd de aangiftebereidheid van de slachtoffers bevraagd om een accurater beeld te krijgen van het fenomeen naast de officiële cijfers op basis van aangiftes die een onderschatting zouden kunnen betekenen. Uit de bevraging van de aangiftebereidheid van de slachtoffers bleek dat een miniem aantal van de slachtoffers (14.1%) het voorval daadwerkelijk meldde aan de politie. Er is dus een duidelijk verschil tussen het aantal slachtoffers en het aantal aangiftes. Wanneer er daarentegen wel aangifte werden gedaan, gaf de meerderheid (70.2%) aan zich ernstig genomen te voelen. Een klein aantal (18.9%) gaf echter het tegenovergestelde aan.

Opvallend was dat slachtoffers het voorval vaker aan vrienden, familie en partner meldden. Hier gaf eveneens een meerderheid (77.9%) aan zich ernstig genomen te voelen door deze personen. Dit percentage verschilt niet erg van de respondenten die het voorval bij de politie gemeld hebben. Hier dient wel rekening gehouden te worden met het verschil in aantallen.

Bijlage E: Poster (verspreiding vragenlijst)

**“De agenten die mijn
getuigenis
noteerden,
konden hun
lach niet
onderdrukken...”**

Wil jij je getuigenis/mening rond
exhibitionisme delen?
Scan dan deze code!

Bijlage F: Infographic

EEN KIJK ONDER DE MANTEL VAN EXHIBITIONISME

Introductie

- o Binnen dit onderzoek werd exhibitionisme onder de loep genomen
- o Hoofdzakelijk werd de frequentie van het slachtofferschap van exhibitionisme in België en Nederland in kaart gebracht
- o Daarnaast is ook de aangiftebereidheid en de impact van een exhibitionistisch voorval op slachtoffers onderzocht

Methode

- o De populatie die onderzocht werd betreft Nederlandstalige volwassenen
- o De respondenten werden voor dit onderzoek in twee afzonderlijke fasen geworven. Er werd gebruik gemaakt van course credit bij studenten Toegepaste Psychologie en deelnemers werden onder andere via een motiverende advertentie en sociale media geworven
- o De deelnemers werden onderworpen aan een kwantitatief vragenlijstonderzoek

Bijna 1/4 van de slachtoffers geeft aan dat het exhibitionistisch voorval een blijvende impact heeft op hen. Dit is een belangrijke bevinding binnen dit onderzoek.

IMPACT
ALGEMENE BEVOLKING
Top drie korte termijn gevolgen van het slachtoffer zijn van exhibitionistisch gedrag

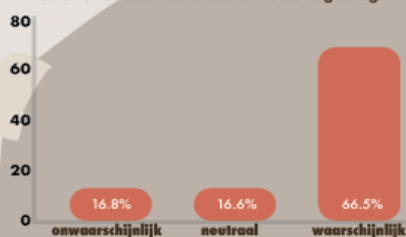
+ 24.1% geeft aan dat het voorval een blijvende impact heeft op hen

Resultaten

- o De algemene steekproef omvat 608 respondenten, waarvan 45,9% slachtoffers zijn
- o Uit de studie bleek dat slechts 14,1% van de slachtoffers het incident bij de politie hebben gemeld
- o Degenen die het incident meldden, waren over het algemeen tevreden over het contact met de politie
- o Wat betreft korte termijn gevolgen, blijkt dat 'denken aan het voorval', 'verminderd gevoel van veiligheid', 'vermijden van de plaats waar het voorval plaatsvond' het meest werd gerapporteerd
- o Wanneer naar de gevolgen op lange termijn wordt gekeken, blijkt dat 'geen negatieve gevolgen', 'aan het voorval denken' en 'voorzichtiger zijn' de meest voorkomende gevolgen waren

AANGIFTEBEREIDHEID
ALGEMENE BEVOLKING

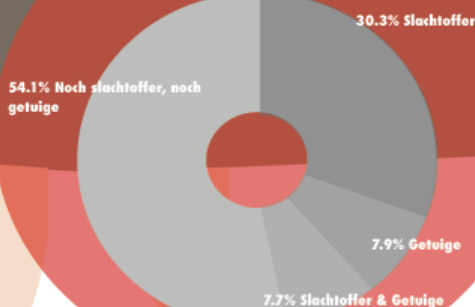
De kans dat je een melding zou maken, indien je slachtoffer bent van exhibitionistische gedrag.

Onder de slachtoffers in dit onderzoek heeft de grote meerderheid geen aangifte gedaan van het exhibitionistisch voorval, dit gaat om 85.9%.

14.1% heeft wel aangifte gedaan.

SLACHTOFFERSCHAP
ALGEMENE BEVOLKING

Conclusie

- o Bijna de helft van de steekproef is al slachtoffer geweest van exhibitionisme
- o Bijna de helft hiervan was minderjarig op het moment van de feiten
- o Er is sprake van een duidelijk verschil tussen het aantal slachtoffers en het aantal aangiftes
- o De gevolgen op korte - en lange termijn lijken over het algemeen vrij gelijk te lopen, dit met uitzondering van het stellen van vermijdingsgedrag, wat vaker voorkomt op korte termijn
- o Bijna 1/4 geeft aan een blijvende impact te ervaren

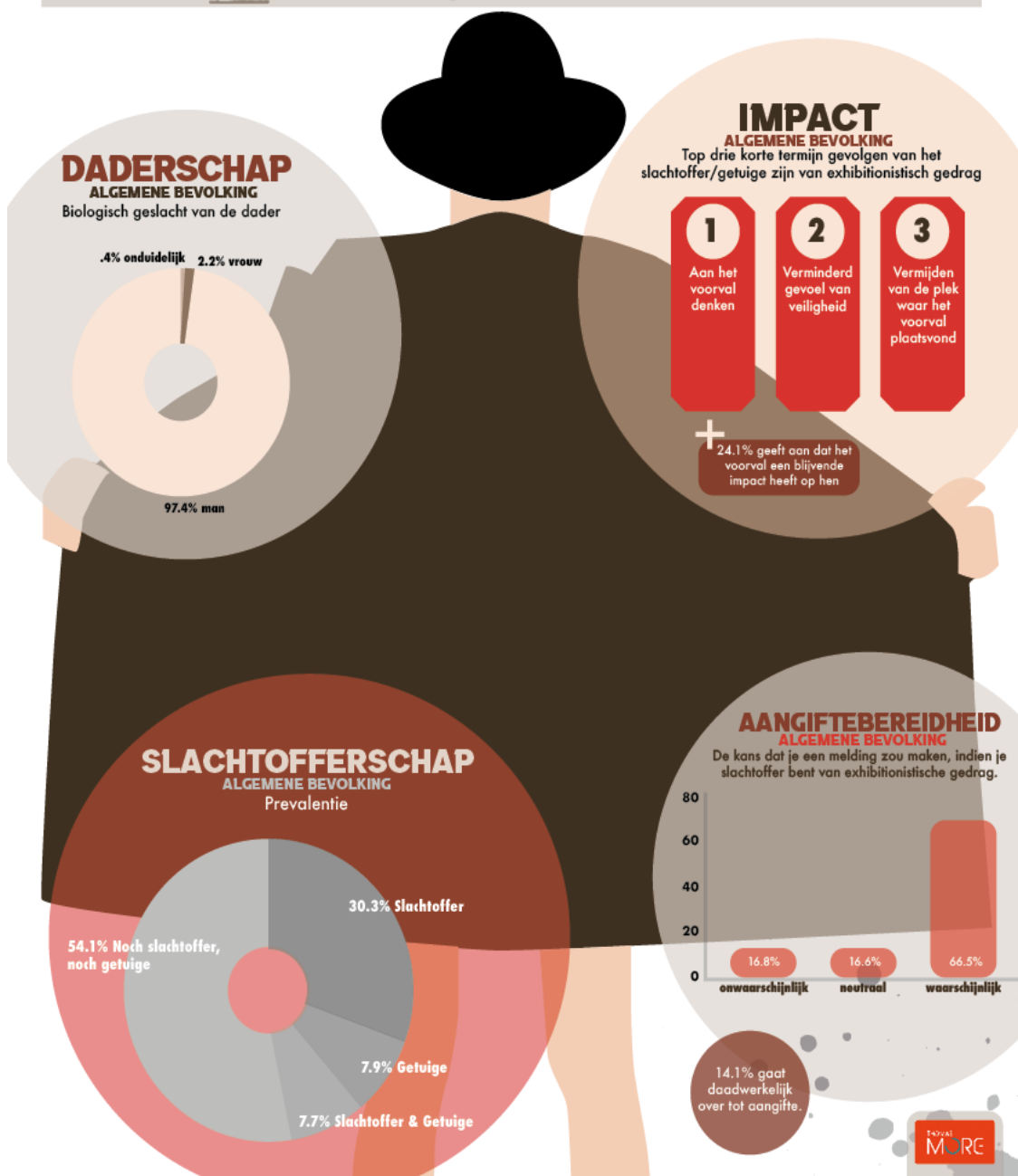
Auteurs

Annelien Willems, Emma Frateur, Frédérique Welleman, Marie Declerck, Robin Reynders, Sanne Klein

Bijlage G: Poster

EEN KIJK ONDER DE MANTEL VAN EXHIBITIONISME

Bijlage H: PowerPoint

WAT IS EXHIBITIONISME? DEFINITIE

- o 'Blootstelling van de **genitaliën** aan niet instemmende **onbekende** individuen'¹
- o De **DSM-5** spreekt van een exhibitionistische stoornis wanneer er sprake is van aanhoudende en **intense seksuele opwinding** bekomen door het blootstellen van de genitaliën aan een niet-instemmend individu, **meestal een onbekende**, zoals zich manifesteert in fantasieën, driften of gedragingen²

1. Clark, Jeglic, Calkins & Tatar (2016)
2. APA (2013)

WAT IS EXHIBITIONISME? BELANGRIJKE BEGRIPPEN

- o **Frequentie:** het voorkomen van exhibitionisme binnen de Nederlandstalige populatie
- o **Slachtofferschap:** een individu die als rechtstreeks gevolg van een strafbaar feit, materiële of immateriële schade heeft geleden¹
- o **Aangiftebereidheid:** elk voornemen uitgaande van het slachtoffer om een melding van de gebeurtenis te maken bij een ander persoon

1. Boom, Kuipers & Moene (2008)

ONDERZOEKSVRAAG

- o **Hoofdonderzoeksvraag:** 'Wat is de zelf-gerapporteerde frequentie van het ervaren van exhibitionistisch gedrag binnen de Nederlandstalige bevolking?'
- o Bijkomend wordt ook de **impact** op het **slachtofferschap** en de **aangiftebereidheid** mee onder de loep genomen

METHODE

- o De **populatie** die onderzocht werd betreft **Nederlandstalige volwassenen**
- o De **respondenten** werden voor dit onderzoek in twee afzonderlijke fasen geworven. Er werd gebruik gemaakt van course credit bij studenten Toegepaste Psychologie en de andere deelnemers werden onder andere via een motiverende advertentie en sociale media geworven
- o De deelnemers werden onderworpen aan een **kwantitatief vragenlijstonderzoek**

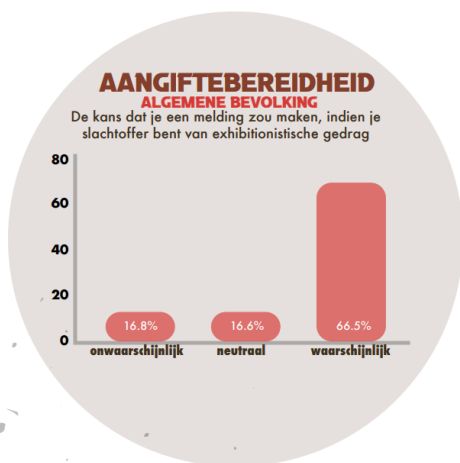
RESULTATEN

- o De algemene steekproef omvat **608 respondenten**, waarvan **45,9% slachtoffer** is
- o Uit de studie bleek dat slechts **14,1%** van de slachtoffers het incident bij de politie hebben gemeld
- o Degenen die het **incident meldden**, waren over het algemeen **tevreden** over het contact met de politie

RESULTATEN

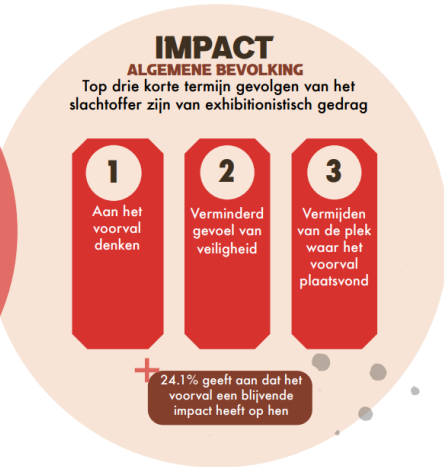
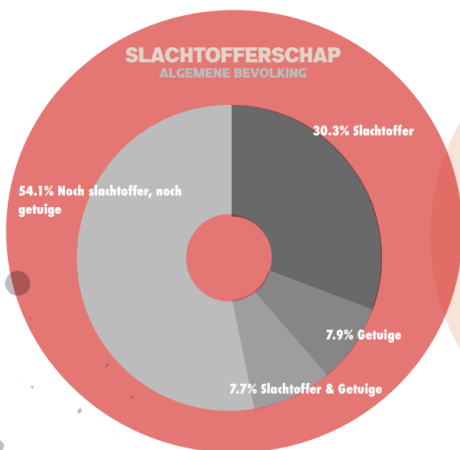
o Wat betreft **korte termijn gevolgen**, blijkt dat 'denken aan het voorval', 'verminderd gevoel van veiligheid', 'vermijden van de plaats waar het voorval plaatsvond' het meest werd gerapporteerd

o Wanneer naar de **gevolgen op lange termijn** wordt gekeken, blijkt dat 'geen negatieve gevolgen', 'aan het voorval denken' en 'voorzichtiger zijn' de meest voorkomende gevolgen waren

Onder de slachtoffers in dit onderzoek heeft de grote meerderheid **geen** aangifte gedaan van het exhibitionistisch voorval, dit gaat om 85.9%.
14.1% heeft **wel** aangifte gedaan.

Meerderheid was tevreden over het contact met de politie

CONCLUSIE

- o **Bijna de helft** van de steekproef is al **slachtoffer** geweest van exhibitionisme
- o Bijna de helft hiervan was **minderjarig** op het moment van de feiten
- o Er is sprake van een **duidelijk verschil** tussen het aantal **slachtoffers** en het aantal **aangiftes**
- o De gevolgen op **korte - en lange termijn** lijken over het algemeen vrij gelijk te lopen, dit met uitzondering op het stellen van vermijdingsgedrag, wat vaker voorkomt op korte termijn
- o **Bijna 1/4** geeft aan een **blijvende impact** te ervaren

BEPERKINGEN

- o De steekproef '**course credit**' heeft een eerder **lage** responsgraad
- o Opdeling tussen '**slachtoffer**' en '**getuigen**' bleek achteraf geen duidelijke meerwaarde te zijn
- o **Vertekeningen** door **zelfrapportage**
- o Mogelijks hebben respondenten ook **foutieve antwoorden** gegeven, dit door een onvermogen om zich het incident uit het verleden te **herinneren**, anders verwoord is dit de '**recall bias**'

Bijlage I: Geïnfomeerde toestemming

Beste deelnemer,

Wij zijn studenten Toegepaste Psychologie van Thomas More Hogeschool in Antwerpen. In het kader van onze bachelorproef onderzoeken wij in samenwerking met de Expertisecel Forensische Toegepaste Psychologie van Thomas More hoe vaak exhibitionistisch gedrag voorkomt in de samenleving.

Exhibitionistisch gedrag stellen, betekent dat iemand zijn of haar geslachtsdelen vertoont aan anderen die dit niet wensen en dit niet verwacht hadden. Om dit te kunnen nagaan, hebben we jouw respons nodig.

In het kader van dit onderzoek vragen wij jou om een vragenlijst in te vullen. Er wordt onder andere bevraagd of jij dit soort gedrag al meegemaakt hebt en wat jouw bevindingen en mening hierrond zijn. De vragenlijst zal 10 à 15 minuten van jouw tijd in beslag nemen.

Deelname aan het onderzoek is vrijwillig en kan op elk moment van het onderzoek worden stopgezet. Er hoeft voor de stopzetting geen reden gegeven te worden. Stopzetting van het onderzoek zal geen enkel nadelig gevolg hebben.

De onderzoeksgegevens zullen anoniem en enkel op groepsniveau verwerkt worden. De gegevens zullen enkel dienen voor het onderzoek. Om een zo duidelijk mogelijk beeld te krijgen van jouw ervaringen, is het van groot belang dat je alle vragen beantwoordt en dit zo eerlijk mogelijk doet. Er zijn hierbij geen juiste of foute antwoorden.

Het zou kunnen dat het invullen van deze vragenlijst negatieve emoties bij jou oproept. Indien je nood hebt aan een vertrouwelijk gesprek naar aanleiding van dit onderzoek, kan je contact opnemen met de professionele hulplijn voor vragen over onder meer seksueel geweld door te chatten, mailen of bellen naar 1712 (<https://1712.be/contact>).

Indien je vragen hebt naar aanleiding van dit onderzoek, kan je contact opnemen met Cédric Vanneste (cedric.vanneste@thomasmore.be).

Voor je aan de vragenlijst begint, verzoeken wij jou onderstaande punten te bevestigen:

- Ik heb bovenstaande informatie gelezen
- Ik ben vandaag 18 jaar of ouder
- Ik stem geheel vrijwillig toe om deel te nemen aan deze studie
- Ik ga akkoord met de anonieme verzameling, verwerking en gebruik van deze gegevens voor wetenschappelijk onderzoek.
- Mijn gegevens zullen strikt vertrouwelijk behandeld worden.

Ik begrijp dat ik vragen kan overslaan en op elk moment kan stoppen met het beantwoorden van de vragenlijst, zonder dat ik daarvoor een reden hoeft te geven.

- Ja, ik ga akkoord
- Nee, ik ga niet akkoord en start niet met het invullen van de vragenlijst

Bijlage J: Blanco (print-vriendelijke) vragenlijst

B&P- Exhibitionisme

Blok 1 – Informatief consent

Q139 Beste deelnemer,

Wij zijn studenten Toegepaste Psychologie van Thomas More Hogeschool in Antwerpen. In het kader van onze bachelorproef onderzoeken wij in samenwerking met de Expertisecel Forensische Toegepaste Psychologie van Thomas More hoe vaak exhibitionistisch gedrag voorkomt in de samenleving.

Exhibitionistisch gedrag stellen, betekent dat iemand zijn of haar geslachtsdelen vertoont aan anderen die dit niet wensen en dit niet verwacht hadden. Om dit te kunnen nagaan, hebben we jouw respons nodig.

In het kader van dit onderzoek vragen wij jou om een vragenlijst in te vullen. Er wordt onder andere bevraagd of jij dit soort gedrag al meegemaakt hebt en wat jouw bevindingen en mening hierop zijn. De vragenlijst zal 10 à 15 minuten van jouw tijd in beslag nemen.

Deelname aan het onderzoek is vrijwillig en kan op elk moment van het onderzoek worden stopgezet. Er hoeft voor de stopzetting geen reden gegeven te worden. Stopzetting van het onderzoek zal geen enkel nadelig gevolg hebben.

De onderzoeksgegevens zullen anoniem en enkel op groepsniveau verwerkt worden. De gegevens zullen enkel dienen voor het onderzoek. Om een zo duidelijk mogelijk beeld te krijgen van jouw ervaringen is het van groot belang dat je alle vragen beantwoordt en dit zo eerlijk mogelijk doet. Er zijn hierbij geen juiste of foute antwoorden.

Het zou kunnen dat het invullen van deze vragenlijst negatieve emoties bij jou oproept. Indien je nood hebt aan een vertrouwelijk gesprek naar aanleiding van dit onderzoek, kan je contact opnemen met de professionele hulplijn voor vragen over onder meer seksueel geweld door te chatten, mailen of bellen naar 11712 (<https://11712.be/contact>).

Indien je vragen hebt naar aanleiding van dit onderzoek, kan je contact opnemen met Cédric Tanneste (e-mail: vanneste@thomasmore.be).

Toor je aan de vragenlijst begint, verzorgen wij jou onderstaande punten te bespreken:

- Ik heb bovencstaande informatie gelezen
- Ik ben vandaag 18 jaar of ouder
- Ik stem geheel vrijwillig toe om deel te nemen aan deze studie
- Ik ga akkoord met de anonieme verzameling, verwerking en gebruik van deze gegevens voor wetenschappelijk onderzoek.
- Mijn gegevens zullen strikt vertrouwelijk behandeld worden.
- Ik begrijp dat ik vragen kan overslaan en op elk moment kan stoppen met het beantwoorden van de vragenlijst zolang dat ik daarvoor een reden heb te geven
 - o Ja, ik ga akkoord (1)
 - o Nee, ik ga niet akkoord en start niet met het invullen van de vragenlijst (2)

Q140 Studenten: Marie Declercq, Emma Frateur, Samme Klein, Robin Reynders, Frédérique Wellenman en Amelien Willems.
Promotor: Cédric Tanneste

Blok 2- demografische gegevens en introvragen

Q1 Ben jij ...

- o Man (1)
- o Vrouw (2)
- o Andere (3)
- o Dit zeg ik liever niet (4)

Q2 Wat is jouw geboortedatum?

Q3 Waar verblijf je het grootste deel van de tijd?

- o Vlaanderen (1)
- o Brussel (2)
- o Wallonië (3)
- o Nederland (4)
- o Ergens anders, namelijk: (5) _____

Instructie: Er wordt in het onderzoek gebruik gemaakt van een aantal termen. Het is belangrijk dat je weet wat 'exhibitionistisch gedrag' betekent vooraleer je de vragenlijst invult. Hieronder wordt er een korte toelichting gegeven.

Wanneer iemand exhibitionistisch gedrag stelt, betekent dit dat een mannelijk of vrouwelijk persoon de geslachtsdelen en/of borsten vertoont aan anderen die dit niet wensen en niet verwachten. Exhibitionistisch gedrag wordt doorgaans gesteld naar een persoon of personen die onbekend zijn voor de plegger.

Het stereotipe beeld hiervan is de man die rondloopt in een lange jas en hieronder helemaal naakt is, waarna hij personen zoekt om te "verrassen" door zijn jas open te trekken. Exhibitionistisch gedrag wordt meestal echter subtieler gesteld. Geslachtsdelen hangen bijvoorbeeld uit de broek of zijn zichtbaar omwille van een te wijde short. Bovendien kunnen ook vrouwen exhibitionistisch gedrag stellen, meestal door het vertonen van de borsten. Tijdens het plegen van exhibitionistisch gedrag is het mogelijk dat de plegger aan het masturberen is, maar dit is niet altijd het geval.

Exhibitionistisch gedrag kan ook online gesteld worden. Belangrijk hierbij is dat de plegger een zicht heeft op de reactie van de persoon naar wie het exhibitionistisch gedrag gesteld wordt. Het doortuilen van een foto naar iemand zonder zicht te hebben op directe reactie, wordt in het kader van dit onderzoek dat niet beschouwd als exhibitionistisch gedrag.

Q4 Wat is wat exhibitionisme was voordat je bovencstaande beschrijving had gelezen?

- o Ja, ik wist wat het was (1)
- o Ik had er al van gehoord, maar ik wist niet precies wat het was (2)
- o Nee, ik had hier nog nooit van gehoord (3)

- Q5 *Wit je dat exhibitionisme behoort tot zedenzetten en dus een strafbaar feit is?*
- o Ja (1)
 - o Nee (2)

Q6 *Ind je het terecht dat exhibitionisme beschouwd wordt als een zedenzet?*

- o Ja (1)
- o Nee (2)
- o Ik weet het niet (3)

Q8 *Ben jij ooit zelf al geconfronteerd met exhibitionistisch gedrag, netzij als slachtoffer (rechtstreeks naar jou gericht), netzij als getuige (zien gebeuren bij iemand anders)?*

- o Ja, als slachtoffer (1)
- o Ja, als getuige (2)
- o Ja, als slachtoffer en als getuige (3)
- o Nee ik ben nog geen slachtoffer, noch getuige geweest (4)

Q7 *Ken je iemand anders behalve jezelf die al te maken kreeg met exhibitionistisch gedrag?*

- o Ja, ik ken één ander persoon die hier mee te maken kreeg (1)
- o Ja, ik ken meerdere personen die hier mee te maken kregen (2)
- o Nee (3)

Blak 3: Vragenlijst 1

Intro vragenlijst 1 Deze vragenlijst gaat over jouw belevingen als slachtoffer of getuige van exhibitionistisch gedrag.

Indien je slachtoffer bent geweest, betekent dit dat het exhibitionistisch gedrag rechtstreeks naar jou (en eventuele anderen) gericht was. Indien je getuige bent geweest, was het exhibitionistisch gedrag niet rechtstreeks naar jou gericht, maar heb je de feiten wel zien gebeuren en had dit mogelijk ook een impact op jou.

Display This Question:

If Ben jij ooit zelf al geconfronteerd met exhibitionistisch gedrag, netzij als slachtoffer (rechtst... = Ja, als slachtoffer

Or Ben jij ooit zelf al geconfronteerd met exhibitionistisch gedrag, netzij als slachtoffer (rechtst... = Ja, als slachtoffer en als getuige

Q1 *Hooveel keer was je gedwonde jouw hele levenloop zelf al slachtoffer van exhibitionistisch gedrag?*

- o 1 keer (1)
- o 2 keer (2)
- o 3 keer (3)
- o 4 keer (4)
- o Meer dan 4 keer (5)

Display This Question:

If Ben jij ooit zelf al geconfronteerd met exhibitionistisch gedrag, netzij als slachtoffer (rechtst... = Ja, als getuige

Or Ben jij ooit zelf al geconfronteerd met exhibitionistisch gedrag, netzij als slachtoffer (rechtst... = Ja, als slachtoffer en als getuige

Q2 *Hooveel keer was je gedwonde jouw hele levenloop al getuige van exhibitionistisch gedrag?*

- o 1 keer (1)
- o 2 keer (2)
- o 3 keer (3)
- o 4 keer (4)
- o Meer dan 4 keer (5)

Instructie: Denk voor het beantwoorden van de volgende vragen aan het meest recente feit van exhibitionistisch gedrag dat je meemakste als slachtoffer of als getuige.

Display This Question:

If Ben jij ooit zelf al geconfronteerd met exhibitionistisch gedrag, netzij als slachtoffer (rechtst... = Ja, als slachtoffer en als getuige

Q3 *Ik was bij het meest recente feit ...*

- o Slachtoffer (1)
- o Getuige (2)

Q4 *Hoe oud was je toen?*

- o Jonger dan 12 jaar (1)
- o 12-17 jaar (2)
- o 18-24 jaar (3)
- o 25-35 jaar (4)
- o 36-45 jaar (5)
- o 46-55 jaar (6)
- o 56-65 jaar (7)
- o Ouder dan 65 jaar (8)
- o Ik weet het niet meer (9)

Q5 *In welke regio gebeurde dit?*

- o Vlaanderen (1)
- o Brussel (2)
- o Wallonië (3)
- o Nederland (4)
- o Eigenz anders, namelijk: (5) _____

Q5.1 *Waar gebeurde dit?*

- o Ombre (1)
- o In een park of een bos (2)
- o In een speeltuin (3)
- o Op het openbaar vervoer of aan een station/kantje van het openbaar vervoer (4)
- o In een café/bar/uitgaansgelegenhed (5)
- o In een openbaar zwembad (6)
- o Op straat (7)
- o Eigenz anders, namelijk: (8) _____

Q6 Wanneer gebeurde dit?

- Ochrend/Voormiddag (06:00-12:00) (1)
- Namiddag (12:00 - 18:00) (2)
- Avond (18:00 - 00:00) (3)
- Nacht (00:00 - 06:00) (4)
- Ik kan mij dit niet herinneren (5)

Q7 Wie stelde het exhibitionistisch gedrag?

- Een onbekende (1)
- Een vriend/vriendin (2)
- Een familielid (3)
- Een collega (4)
- Een kennis (5)
- Iemand anders, namelijk: (6) _____

Q8 Wat was het biologische geslacht van de plegger?

- Man (1)
- Vrouw (2)
- Onduidelijk (3)

Q9 Hoe oud schat je de plegger op het moment van de feiten?

- Jonger dan 18 jaar (1)
- 18-25 jaar (2)
- 26-35 jaar (3)
- 36-45 jaar (4)
- 46-55 jaar (5)
- 56-65 jaar (6)
- Ouder dan 65 jaar (7)
- Ik kan mij dit niet herinneren (8)

Q10 Zag de plegger er verzorgd uit? (Denk aan kledij, haartool, algemeen uiterlijk voorkomen, ...)

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet zeker (3)

Q11 Zag je de plegger masturberen gedurende de feiten?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet zeker (3)

Q12 Heeft de plegger iets gezegd gedurende de feiten?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet zeker (3)

Q13 Geef de plegger uiting van emoties tijdens de feiten? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- De plegger uitte positieve emoties (bijv. plezier, blijdschap, trots ...) (1)
- De plegger uitte negatieve emoties (bijv. frustratie, somberheid, kwaadheid ...) (2)
- De plegger uitte geen specifieke emoties (3)
- Ik weet het niet zeker (4)

Q14 Was je geschrokken toen je het gestelde gedrag vaststelde?

- Helemaal niet geschrokken (1)
- Eerder niet geschrokken (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel geschrokken (4)
- Heel erg geschrokken (5)
- Ik kan mij dit niet herinneren (6)

Q15 Hoe gevaarlijk schatte je de plegger van het exhibitionistisch gedrag in?

- Heel ongevaarlijk (1)
- Eerder ongevaarlijk (2)
- Neutraal (3)
- Eerder gevaarlijk (4)
- Heel gevaarlijk (5)
- Ik kan mij dit niet herinneren (6)

Q24 Heb je dit voorval bij de politie gemeld?

- Ja (1)
- Nee (2)

Display This Question.

U hebt je dit voorval bij de politie gemeld? = Ja

Q24.1 Hoe snel na de feiten heb je dit bij de politie gemeld?

- Meeën bij het vaststellen van de feiten (5)
- Niet meteen bij het vaststellen maar wel nog de dag van de feiten zelf (1)
- De dag na de feiten of enkele dagen na de feiten (2)
- Enkele weken na de feiten (3)
- Enkele maanden na de feiten of later (4)

Display This Question.

U hebt je dit voorval bij de politie gemeld? = Ja

Q24.1.1 Hoe tevreden was je van jouw contact met de politie omtrent dit feit?

- Heel ontevreden (1)
- Eerder ontevreden (2)
- Neutraal (3)
- Eerder tevreden (4)
- Heel tevreden (5)

Display This Question:

If Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Ja

Q24.1.2 Toelde je je ernstig genomen door de politiediensten tijdens jouw melding?

- Helemaal niet (1)
- Eerder niet (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel (4)
- Helemaal wel (5)

Display This Question:

If Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Nee

Q24.2 Wat heeft jou ervan weerhouden om dit te melden bij de politie? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Schamte over de feiten (1)
- Onwettigheid over (de strafbaarheid van) exhibitionisme (2)
- Angst om niet ernstig genomen te worden (3)
- Ik vond het niet belangrijk genoeg om het te melden (4)
- Ik had er geen vertrouwen in dat de politie iets met de melding ging doen (5)
- Ik was te jong om melding te maken bij de politie (6)
- Iets anders, namelijk: (7) _____

Display This Question:

If Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Nee

Q24.2.1 Had je achteraf spijt van het feit dat je dit niet bij de politie gemeld hebt?

- Ja (1)
- Nee (2)

Q25.1 Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familielid ...) gemeld?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Nog niet maar ik ben van plan dit nog te doen (3)

Display This Question:

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familielid ...) gemeld? = Ja

Q25.1 Hoe snel na de feiten heb je dit voor het eerst gemeld bij iemand anders (een vriend, kennis, familielid ...)?

- Meleen bij het vaststellen van de feiten (5)
- Niet meteen bij het vaststellen maar wel nog de dag van de feiten zelf (1)
- De dag na de feiten of enkele dagen na de feiten (2)
- Enkele weken na de feiten (3)
- Enkele maanden na de feiten of later (4)

Display This Question:

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familielid ...) gemeld? = Ja

Q25.1.1 Met wie heb je ooit gesproken over het voorval? Dit kan ook op een later tijdstip geweest zijn dan in voorgaande vraag. Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Vrienden (1)
- Familie (ouders, zus, broer ...) (2)
- Collega('s) of medestudent(en) (3)
- Partner (4)
- Iemand anders, namelijk: (5) _____

Display This Question:

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familielid ...) gemeld? = Ja

Q25.1.2 Toelde je je ernstig genomen door deze persoon of personen bij wie je dit voorval meldde?

- Helemaal niet (1)
- Eerder niet (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel (4)
- Helemaal wel (5)

Display This Question:

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familielid ...) gemeld? = Nee

Q25.2 Wat heeft jou ervan weerhouden om dit te melden bij iemand anders? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Schamte over de feiten (1)
- Onwettigheid over (de strafbaarheid van) exhibitionisme (2)
- Angst voor de reactie en de vooroordelen van anderen (3)
- Angst om niet serieus genomen te worden (4)
- Ik vind het niet belangrijk genoeg om het te melden (5)
- Iets anders, namelijk: (6) _____

Display This Question:

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familielid ...) gemeld? = Nee

Q25.2.1 Had je achteraf spijt van het feit dat je dit niet bij iemand anders gemeld hebt?

- Ja (1)
- Nee (2)

Q16.1 Wat deed je meteen op het ogenblik dat je het exhibitionistisch gedrag zag? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Het gedrag negeren (1)
- De situatie weglachen (2)
- De politie contacteren (12)
- Iemand anders (kennis, vriend, partner, collega ...) contacteren (13)
- De pleger aanspreken over het gestelde gedrag (5)
- De pleger fysiek aanvallen (6)
- Met een andere omstander spreken over het gestelde gedrag (7)
- In de buurt blijven zonder meer (8)
- Ik weet het niet meer (9)
- Iets anders, namelijk: (10) _____

Q17 Waren er andere mensen in de buurt terwijl dit gebeurde?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik kan mij dit niet herinneren (3)

Display This Question:

If Waren er andere mensen in de buurt terwijl dit gebeurde? = Ja

Q17.1 Heeft iemand anders behalve jij iets ondernomen op dat moment?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet zeker (3)

Display This Question:

If Heeft iemand anders behalve jij iets ondernomen op dat moment? = Ja

Q17.1.1 Wat heeft deze persoon toen gedaan? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Het gedrag negeren (1)
- De situatie weglachen (2)
- De politie contacteren (3)
- Iemand anders (kennis, vriend, partner, collega ...) contacteren (4)
- De pleger aanspreken over het gestelde gedrag (5)
- De pleger fysiek aanvallen (6)
- Met een andere omstander spreken over het gestelde gedrag (7)
- In de buurt blijven zonder meer (8)
- Iets anders, namelijk: (9) _____

Display This Question:

If Waren er andere mensen in de buurt terwijl dit gebeurde? = Ja
And Heeft iemand anders behalve jij iets ondernomen op dat moment? = Nee

Q17.1.2 Had je hulp verwacht van een omstander die op dat moment aanwezig was?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet meer (3)

Q18 Wat deed je nadien (vanaf het ogenblik dat je niet meer rechtstreeks geconfronteerd werd met de pleger)? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Ierland gaan met mijn activiteiten of mijn weg verduidelijken (1)
- Een voorbijganger of omstander aanspreken (2)
- De politie contacteren (7)
- Iemand anders (kennis, vriend, partner, collega ...) contacteren (3)
- Ik weet het niet meer (5)
- Iets anders, namelijk: (6) _____

Q19 Heb je de eerste dagen na het voorval nog aan het voorval gedacht?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet meer (3)

Q20 Welke gevolgen merkte je bij jezelf gedurende de eerste uren en dagen na de feiten? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Aan het voorval denken (1)
- Voorzichtiger zijn dan voorheen (2)
- Termijnen van de plek waar het feit plaatsvond (3)
- Termijnen van drukke plekken (4)
- Termijnen van sociale activiteiten (5)
- Verminderd gevoel van veiligheid (6)
- Verhoogde angst voor het meemaken van gelijkaardige feiten (7)
- Verhoogde angst voor het meemaken van een ander (seksueel) misdrijf (8)
- Invloed op mijn seksueel functioneren (vb. minder zin in seks) (9)
- Andere kijkt hebben op het desbetreffende geslacht (10)
- Geen nadellige gevolgen (11)
- Ik weet het niet meer (12)
- Iets anders, namelijk: (13) _____

Q21 Welke gevolgen merkte je bij jezelf een paar weken en maanden na de feiten? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Aan het voorval denken (1)
- Voorzichtiger zijn dan voorheen (2)
- Termijnen van de plek waar het feit plaatsvond (3)
- Termijnen van drukke plekken (4)
- Termijnen van sociale activiteiten (5)
- Verminderd gevoel van veiligheid (6)
- Verhoogde angst voor het meemaken van gelijkaardige feiten (7)
- Verhoogde angst voor het meemaken van een ander (seksueel) misdrijf (8)
- Invloed op mijn seksueel functioneren (vb. minder zin in seks) (9)
- Andere kijkt hebben op het desbetreffende geslacht (10)
- Geen nadellige gevolgen (11)
- Ik weet het niet meer of kan niet antwoorden op de vraag (12)
- Iets anders, namelijk: (13) _____

Q22 Heb je voor dit onderzoek nog aan het voorval gedacht?

- Ja (1)
- Nee (2)

Display This Question:

If Heb je voor dit onderzoek nog aan het voorval gedacht? = Nee

Q22.1

Brengt de herinnering nu negatieve gevoelens naar boven?

- Ja (1)
- Nee (2)

Q23 Heeft het voorval volgens jou een blijvende impact op jou?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet (3)

Q26 Wil je de voorgaande vragen nogmaals invullen voor een ander feit van exhibitionistisch gedrag waarvan je slachtoffer of getuige was?

- Ja (1)
- Nee (2)

Blok 3.1: Vragenlijst 1

Q91

Je gaf aan dat je deze vragenlijst opnieuw wilde invullen voor een ander feit.

Deze vragenlijst gaat opnieuw over jouw beloningen als slachtoffer of getuige van exhibitionistisch gedrag.

Indien je slachtoffer bent geweest, betekent dit dat het exhibitionistisch gedrag rechtstreeks naar jou (en eventuele anderen) gericht was. Indien je getuige bent geweest, was het exhibitionistisch gedrag niet rechtstreeks naar jou gericht, maar heb je de feiten wel zien gebeuren en had dit mogelijk ook een impact op jou.

Q95 Ik was bij het volgende feit dat ik wil beschrijven ...

- Slachtoffer (1)
- Getuige (2)

Q96 Hoe oud was je toen?

- Jonger dan 12 jaar (1)
- 12-17 jaar (2)
- 18-24 jaar (3)
- 25-35 jaar (4)
- 36-45 jaar (5)
- 46-55 jaar (6)
- 56-65 jaar (7)
- Ouder dan 65 jaar (8)
- Ik weet het niet meer (9)

Q97.1 In welke regio gebeurde dit?

- Vlaanderen (1)
- Brussel (2)
- Wallonië (3)
- Nederland (4)
- Ergens anders, namelijk: (5) _____

Q97.2 Waar gebeurde dit?

- Online (1)
- In een park of een bos (2)
- In een speeltuin (3)
- Op het openbaar vervoer of aan een station/halte van het openbaar vervoer (4)
- In een café/bar/uitgaansgelegenheid (5)
- In een openbaar zwembad (6)
- Op straat (7)
- Ergens anders, namelijk: (8) _____

Q98 Wanneer gebeurde dit?

- Ochttend/voormiddag (06:00-12:00) (1)
- Namiddag (12:00 - 18:00) (2)
- Avond (18:00 - 00:00) (3)
- Nacht (00:00 - 06:00) (4)
- Ik kan mij dit niet herinneren (5)

Q99 Wie stelde het exhibitionistisch gedrag?

- Een onbekende (1)
- Een vriend/vriendin (2)
- Een familielid (3)
- Een collega (4)
- Een kennis (5)
- Iemand anders, namelijk: (6) _____

Q100 Wat was het biologische geslacht van de plegger?

- Man (1)
- Vrouw (2)
- Onduidelijk (3)

Q101 Hoe oud schat je de plegger op het moment van de feiten?

- Jonger dan 18 jaar (1)
- 18-25 jaar (2)
- 26-35 jaar (3)
- 36-45 jaar (4)
- 46-55 jaar (5)
- 56-65 jaar (6)
- Ouder dan 65 jaar (7)
- Ik kan mij dit niet herinneren (8)

Q102 Zag de plegger er verzorgd uit? (Denk aan kledij, haartooi, algemeen uiterlijk voorkomen, ...)

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet zeker (3)

Q103 Zag je de plegger maatschappelijk gedurende de feiten?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet zeker (3)

Q104 Heeft de plegger iets gezegd gedurende de feiten?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet zeker (3)

Q105 *Geef de plegger uiting van emoties tijdens de feiten? Je kan hier meerdere opties aanduiden.*

- De plegger uitte positieve emoties (bijv. plezier, blijdschap, trots ...) (1)
- De plegger uitte negatieve emoties (bijv. frustratie, somberheid, kwaadheid ...) (2)
- De plegger uitte geen specifieke emoties (3)
- Ik weet het niet zeker (4)

Q106 *Was je geschrokken toen je het gestelde gedrag vaststelde?*

- Helemaal niet geschrokken (1)
- Eerder niet geschrokken (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel geschrokken (4)
- Heel erg geschrokken (5)
- Ik kan mij dit niet herinneren (6)

Q107 *Hoe gevaarlijk schatte je de plegger van het exhibitionistisch gedrag in?*

- Heel ongevaarlijk (1)
- Eerder ongevaarlijk (2)
- Neutraal (3)
- Eerder gevaarlijk (4)
- Heel gevaarlijk (5)
- Ik kan mij dit niet herinneren (6)

Q139 *Heb je dit voorval bij de politie gemeld?*

- Ja (1)
- Nee (2)

Display This Question.

Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Ja

Q140 *Hoe snel na de feiten heb je dit bij de politie gemeld?*

- Meeten bij het vaststellen van de feiten (5)
- Niet meteen bij het vaststellen maar wel nog de dag van de feiten zelf (1)
- De dag na de feiten of enkele dagen na de feiten (2)
- Enkele weken na de feiten (3)
- Enkele maanden na de feiten of later (4)

Display This Question.

Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Ja

Q141 *Hoe tevreden was je van jouw contact met de politie omtrent dit feit?*

- Heel ontevreden (1)
- Eerder ontevreden (2)
- Neutraal (3)
- Eerder tevreden (4)
- Heel tevreden (5)

Display This Question.

Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Ja

Q142 *Toelde je je ernstig genomen door de politiediensten tijdens jouw melding?*

- Helemaal niet (1)
- Eerder niet (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel (4)
- Helemaal wel (5)

Display This Question.

Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Nee

Q143 *Wat heeft jou ervan weerhouden om dit bij de politie te melden? Je kan hier meerdere opties aanduiden.*

- Schaarste over de feiten (1)
- Onwetendheid over (de strafbaarheid van) exhibitionisme (2)
- Angst om niet ernstig genomen te worden (3)
- Ik vond het niet belangrijk genoeg om het te melden (4)
- Ik had er geen vertrouwen in dat de politie iets met de melding ging doen (5)
- Ik was te jong om melding te maken bij de politie (6)
- Iets anders, namelijk: (7) _____

Display This Question.

Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Nee

Q144 *Had je achteraf spijt van het feit dat je dit niet bij de politie gemeld hebt?*

- Ja (1)
- Nee (2)

Q145 *Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familieled ...) gemeld?*

- Ja (1)
- Nee (2)
- Nog niet maar ik ben van plan dit nog te doen (3)

Display This Question.

Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familieled ...) gemeld? = Ja

Q146 *Hoe snel na de feiten heb je dit voor het eerst gemeld bij iemand anders (een vriend, kennis, familieled ...)?*

- Meeten bij het vaststellen van de feiten (5)
- Niet meteen bij het vaststellen maar wel nog de dag van de feiten zelf (1)
- De dag na de feiten of enkele dagen na de feiten (2)
- Enkele weken na de feiten (3)
- Enkele maanden na de feiten of later (4)

Display This Question:

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familiehd ...) gemeld? = Ja

Q147 Met wie heb je ooit gesproken over het voorval? Dit kan ook op een later tijdstip geweest zijn dan in voorgaande vraag. Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Friends (1)
- Familie (ouders, zus, broer ...) (2)
- Collega(s) of medestudent(en) (3)
- Partner (4)
- Iemand anders, namelijk: (5) _____

Display This Question:

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familiehd ...) gemeld? = Ja

Q150 Toelide je je ernstig genomen door deze persoon of personen bij wie je dit voorval meldde?

- Helemaal niet (1)
- Eerder niet (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel (4)
- Helemaal wel (5)

Display This Question:

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familiehd ...) gemeld? = Nee

Q148 Wat heeft jou ervan weerhouden om dit te melden bij iemand anders? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Schamte over de feiten (1)
- Onwetendheid over (de strafbaarheid van) exhibitionisme (2)
- Angst voor de reactie en de vooroordelen van anderen (3)
- Ik vind het niet belangrijk genoeg om het te melden (5)
- Iets anders, namelijk: (6) _____

Display This Question:

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familiehd ...) gemeld? = Nee

Q149 Had je achteraf spijt van het feit dat je dit niet bij iemand anders gemeld hebt?

- Ja (1)
- Nee (2)

Q108 Wat deed je meteen op het ogenblik dat je het exhibitionistisch gedrag zag? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Het gedrag negeren (1)
- De situatie weglachen (2)
- De politie contacteren (3)
- Iemand anders (kennis, vriend, partner, collega ...) contacteren (4)
- De plegger aanspreken over het gestelde gedrag (5)
- De plegger fysiek aanvallen (6)
- Met een andere omstander spreken over het gestelde gedrag (7)
- In de buurt blijven zonder meer (8)
- Ik weet het niet meer (9)
- Iets anders, namelijk: (10) _____

Q109 Waren er andere mensen in de buurt terwijl dit gebeurde?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik kan mij dit niet herinneren (3)

Display This Question:

If Waren er andere mensen in de buurt terwijl dit gebeurde? = Ja

Q110 Heeft iemand anders behalve jij iets ondernomen op dat moment?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet zeker (3)

Display This Question:

If Heeft iemand anders behalve jij iets ondernomen op dat moment? = Ja

Q111 Wat heeft deze persoon toen gedaan? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Het gedrag negeren (1)
- De situatie weglachen (2)
- De politie contacteren (3)
- Iemand anders (kennis, vriend, partner, collega ...) contacteren (4)
- De plegger aanspreken over het gestelde gedrag (5)
- De plegger fysiek aanvallen (6)
- Met een andere omstander spreken over het gestelde gedrag (7)
- In de buurt blijven zonder meer (8)
- Iets anders, namelijk: (9) _____

Display This Question:

If Waren er andere mensen in de buurt terwijl dit gebeurde? = Ja

And Heeft iemand anders behalve jij iets ondernomen op dat moment? = Nee

Q112 Had je hulp verwacht van een omstander die op dat moment aanwezig was?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet meer (3)

Q113 Wat deed je nadien (vanaf het ogenblik dat je niet meer rechtstreeks geconfronteerd werd met de plegger)? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Terdggaan met mijn activiteiten of mijn weg verderzetten (1)
- Een voorbijganger aanspreken (2)
- Een partner, vriend, familiehd of kennis contacteren (3)
- Politie of hulpdiensten contacteren (4)
- Ik weet het niet meer (5)
- Iets anders, namelijk: (6) _____

Q114 Heb je de eerste dagen na het voorval nog aan het voorval gedacht?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet meer (3)

Q115 Welke gevolgen merkte je bij jezelf gedurende de eerste uren en dagen na de feiten? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Aan het voorval denken (1)
- Toorzichtiger zijn dan voorheen (2)
- Vermijden van de plek waar het feit plaatsvond (3)
- Vermijden van drukke plekken (4)
- Vermijden van sociale activiteiten (5)
- Verminderd gevoel van veiligheid (6)
- Terhoogde angst voor het meemaken van gelijkaardige feiten (7)
- Terhoogde angst voor het meemaken van een ander (sexueel misdrijf) (8)
- Inloed op mijn seksueel functioneren (v.b. minder zin in seks) (9)
- Andere kijk hebben op het des betreffende geslacht (10)
- Geen merkbare gevolgen (11)
- Ik weet het niet meer (12)
- Iets anders, namelijk: (13) _____

Q116 Welke gevolgen merkte je bij jezelf een paar weken en maanden na de feiten? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Aan het voorval denken (1)
- Toorzichtiger zijn dan voorheen (2)
- Vermijden van de plek waar het feit plaatsvond (3)
- Vermijden van drukke plekken (4)
- Vermijden van sociale activiteiten (5)
- Verminderd gevoel van veiligheid (6)
- Terhoogde angst voor het meemaken van gelijkaardige feiten (7)
- Terhoogde angst voor het meemaken van een ander (sexueel misdrijf) (8)
- Inloed op mijn seksueel functioneren (v.b. minder zin in seks) (9)
- Andere kijk hebben op het des betreffende geslacht (10)
- Geen merkbare gevolgen (11)
- Ik weet het niet meer of kan niet antwoorden op de vraag (12)
- Iets anders, namelijk: (13) _____

Q117 Heb je voor dit onderzoek nog aan het voorval gedacht?

- Ja (1)
- Nee (2)

Display This Question

ij Heb je voor dit onderzoek nog aan het voorval gedacht? = Nee

Q118

Brengt de herinnering nu negatieve gevoelens naar boven?

- Ja (1)
- Nee (2)

Q119 Heeft het voorval volgens jou een blijvende impact op jou?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet (3)

Q131 Wil je de voorgaande vragen nogmaals invullen voor een ander feit van exhibitionistisch gedrag waarvan je slachtoffer of getuige was?

- Ja (1)
- Nee (2)

Blak 3.2: vragenlijst 1

Q256

Je gaf aan dat je deze vragenlijst opnieuw wilde invullen voor een ander feit.

Deze vragenlijst gaat opnieuw over jouw belevingen als slachtoffer of getuige van exhibitionistisch gedrag.

Indien je slachtoffer bent geweest, betekend dit dat het exhibitionistisch gedrag rechtstreeks naar jou (en eventuele anderen) gericht was. Indien je getuige bent geweest, was het exhibitionistisch gedrag niet rechtstreeks naar jou gericht, maar heb je de feiten wel zien gebeuren en had dit mogelijk ook een impact op jou.

Q257 Ik was bij het volgende feit dat ik wil beschrijven...

- Slachtoffer (1)
- Getuige (2)

Q258 Hoe oud was je toen?

- Jonger dan 12 jaar (1)
- 12-17 jaar (2)
- 18-24 jaar (3)
- 25-35 jaar (4)
- 36-45 jaar (5)
- 46-55 jaar (6)
- 56-65 jaar (7)
- Ouder dan 65 jaar (8)
- Ik weet het niet meer (9)

Q259 In welke regio gebeurde dit?

- Vlaanderen (1)
- Brussel (2)
- Wallonie (3)
- Nederland (4)
- Ergens anders, namelijk: (5) _____

Q260 Waar gebeurde dit?

- Online (1)
- In een park of een bos (2)
- In een speeltuin (3)
- Op het openbaar vervoer of aan een station/halte van het openbaar vervoer (4)
- In een café/bar/uitgaansgelegenheid (5)
- In een openbaar zwembad (6)
- Op straat (7)
- Ergens anders, namelijk: (8) _____

Q261 Wanneer gebeurde dit?

- Ochtend/voormiddag (06:00-12:00) (1)
- Namiddag (12:00 - 18:00) (2)
- Avond (18:00 - 00:00) (3)
- Nacht (00:00 - 06:00) (4)
- Ik kan mij dit niet herinneren (5)

Q262 Wie stelde het exhibitionistisch gedrag?

- Een onbekende (1)
- Een vriend/vriendin (2)
- Een familielid (3)
- Een collega (4)
- Een kennis (5)
- Iemand anders, namelijk: (6) _____

Q263 Wat was het biologische geslacht van de plegger?

- Man (1)
- Vrouw (2)
- Onduidelijk (3)

Q264 Hoe oud schat je de plegger op het moment van de feiten?

- Jonger dan 18 jaar (1)
- 18-25 jaar (2)
- 26-35 jaar (3)
- 36-45 jaar (4)
- 46-55 jaar (5)
- 56-65 jaar (6)
- Ouder dan 65 jaar (7)
- Ik kan mij dit niet herinneren (8)

Q265 Zag de plegger er verzorgd uit? (Denk aan kledij, haartooi, algemeen uiterlijk voorkomen, ...)

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet zeker (3)

Q266 Zag je de plegger matureren gedurende de feiten?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet zeker (3)

Q267 Heeft de plegger iets gezegd gedurende de feiten?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet zeker (3)

Q268 Graf de plegger uiting van emoties tijdens de feiten? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- De plegger uitte positieve emoties (bijv. plezier, blijdschap, trots ...) (1)
- De plegger uitte negatieve emoties (bijv. frustratie, somberheid, kwaadheid ...) (2)
- De plegger uitte geen specifieke emoties (3)
- Ik weet het niet zeker (4)

Q269 Was je geschrokken toen je het gestelde gedrag vaststelde?

- Helemaal niet geschrokken (1)
- Eerder niet geschrokken (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel geschrokken (4)
- Heel erg geschrokken (5)
- Ik kan mij dit niet herinneren (6)

Q270 Hoe gevaarlijk schatte je de plegger van het exhibitionistisch gedrag in?

- Heel ongevaarlijk (1)
- Eerder ongevaarlijk (2)
- Neutraal (3)
- Eerder gevaarlijk (4)
- Heel gevaarlijk (5)
- Ik kan mij dit niet herinneren (6)

Q271 Heb je dit voorval bij de politie gemeld?

- Ja (1)
- Nee (2)

Display This Question.

If Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Ja

Q272 Hoe snel na de feiten heb je dit bij de politie gemeld?

- Meteen bij het vaststellen van de feiten (5)
- Niet meteen bij het vaststellen maar wel nog de dag van de feiten zelf (1)
- De dag na de feiten of enkele dagen na de feiten (2)
- Enkele weken na de feiten (3)
- Enkele maanden na de feiten of later (4)

Display This Question.

If Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Ja

Q273 Hoe tevreden was je van jouw contact met de politie omtrent dit feit?

- Heel ontevreden (1)
- Eerder ontevreden (2)
- Neutraal (3)
- Eerder tevreden (4)
- Heel tevreden (5)

Display This Question.

If Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Ja

Q274 Voelde je je ernstig genomen door de politiediensten tijdens jouw melding?

- Helemaal niet (1)
- Eerder niet (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel (4)
- Helemaal wel (5)

Display This Question.

If Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Nee

Q275 Wat heeft jou ervan weerhouden om dit bij de politie te melden? Je kan hier meerdere opties aangeven.

- Schamte over de feiten (1)
- Onwetendheid over (de strafbaarheid van) exhibitionisme (2)
- Angst om niet ernstig genomen te worden (3)
- Ik vond het niet belangrijk genoeg om het te melden (4)
- Ik had er geen vertrouwen in dat de politie iets met de melding ging doen (5)
- Ik was te jong en melding te maken bij de politie (6)
- Iets anders, namelijk: (7) _____

Display This Question.

If Heb je dit voorval bij de politie gemeld? = Nee

Q276 Had je achteraf spijt van het feit dat je dit niet bij de politie gemeld hebt?

- Ja (1)
- Nee (2)

Q277 Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familiehd ...) gemeld?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Nog niet maar ik ben van plan dit nog te doen (3)

Display This Question.

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familiehd ...) gemeld? = Ja

Q278 Hoe snel na de feiten heb je dit voor het eerst gemeld bij iemand anders (een vriend, kennis, familiehd ...)?

- Meestal bij het vaststellen van de feiten (5)
- Niet meteen bij het vaststellen maar wel nog de dag van de feiten zelf (1)
- De dag na de feiten of enkele dagen na de feiten (2)
- Enkele weken na de feiten (3)
- Enkele maanden na de feiten of later (4)

Display This Question.

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familiehd ...) gemeld? = Ja

Q279 Met wie heb je ooit gesproken over het voorval? Dit kan ook op een later tijdstip geweest zijn dan in voorgaande vraag. Je kan hier meerdere opties aangeven.

- Vrienden (1)
- Familie (ouders, zus, broer ...) (2)
- Collega('s) of medestudent(en) (3)
- Partner (4)
- Iemand anders, namelijk: (5) _____

Display This Question.

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familiehd ...) gemeld? = Ja

Q280 Voelde je je ernstig genomen door deze persoon of personen bij wie je dit voorval meldde?

- Helemaal niet (1)
- Eerder niet (2)
- Neutraal (3)
- Eerder wel (4)
- Helemaal wel (5)

Display This Question.

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familiehd ...) gemeld? = Nee

Q281 Wat heeft jou ervan weerhouden om dit te melden bij iemand anders? Je kan hier meerdere opties aangeven.

- Schamte over de feiten (1)
- Onwetendheid over (de strafbaarheid van) exhibitionisme (2)
- Angst voor de reactie en de vooroordelen van anderen (3)
- Angst om niet serieus genomen te worden (4)
- Ik vind het niet belangrijk genoeg om het te melden (5)
- Iets anders, namelijk: (6) _____

Display This Question.

If Heb je dit voorval bij iemand anders (een vriend, kennis, familiehd ...) gemeld? = Nee

Q282 Had je achteraf spijt van het feit dat je dit niet bij iemand anders gemeld hebt?

- Ja (1)
- Nee (2)

Q283 Wat deed je meteen op het ogenblik dat je het exhibitionistische gedrag zag? Je kan hier meerdere opties aangeven.

- Het gedrag negeren (1)
- De situatie weglachen (2)
- De politie contacteren (3)
- Iemand anders (kennis, vriend, partner, collega ...) contacteren (4)
- De pleger fysiek aanvallen (6)
- Met een andere omstander spreken over het gestelde gedrag (5)
- In de buurt blijven zonder meer (8)
- Ik weet het niet meer (9)
- Iets anders, namelijk: (10) _____

Q284 Weren er andere mensen in de buurt terwijl dit gebeurde?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik kan mij dit niet herinneren (3)

Display This Question:

If Weren er andere mensen in de buurt terwijl dit gebeurde? = Ja

Q285 Heeft iemand anders behalve jij iets ondernomen op dat moment?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet zeker (3)

Display This Question:

If Heeft iemand anders behalve jij iets ondernomen op dat moment? = Ja

Q286 Wat heeft deze persoon toen gedaan? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Het gedrag negeren (1)
- De situatie weglachen (2)
- De politie contacteren (3)
- Iemand anders (kennn, vriend, partner, collega ...) contacteren (4)
- De plegger aanspreken over het gestelde gedrag (5)
- De plegger fysiek aanvallen (6)
- Met een andere omstander spreken over het gestelde gedrag (7)
- In de buurt blijven zonder meer (8)
- Iets anders, namelijk: (9) _____

Display This Question:

*If Weren er andere mensen in de buurt terwijl dit gebeurde? = Ja
And Heeft iemand anders behalve jij iets ondernomen op dat moment? = Nee*

Q287 Had je hulp verwacht van een omstander die op dat moment aanwezig was?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet meer (3)

Q288 Wat deed je nadien (vanaf het ogenblik dat je niet meer rechtstreeks geconfronteerd werd met de plegger)? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Verdergaan met mijn activiteiten of mijn weg verzetten (1)
- Een voorbijganger aanspreken (2)
- Een partner, vriend, familielid of kennis contacteren (3)
- Politie of hulpdiensten contacteren (4)
- Ik weet het niet meer (5)
- Iets anders, namelijk: (6) _____

Q289 Heb je de eerste dagen na het voorval nog aan het voorval gedacht?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet meer (3)

Q290 Welke gevolgen merkte je bij jezelf gedurende de eerste uren en dagen na de feiten? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Aan het voorval denken (1)
- Toorzichtiger zijn dan voorheen (2)
- Termijden van de plek waar het feit plaatsvond (3)
- Termijden van drukke plekken (4)
- Termijden van sociale activiteiten (5)
- Terminderd gevoel van veiligheid (6)
- Verhoogde angst voor het meemaken van gelijkaardige feiten (7)
- Verhoogde angst voor het meemaken van een ander (seksueel) misdrijf (8)
- Invloed op mijn seksueel functioneren (vb. minder zin in seks) (9)
- Andere kijkt hebben op het desbetreffende geslacht (10)
- Geen nadelijke gevolgen (11)
- Ik weet het niet meer (12)
- Iets anders, namelijk: (13) _____

Q291 Welke gevolgen merkte je bij jezelf een paar weken en maanden na de feiten? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Aan het voorval denken (1)
- Toorzichtiger zijn dan voorheen (2)
- Termijden van de plek waar het feit plaatsvond (3)
- Termijden van drukke plekken (4)
- Termijden van sociale activiteiten (5)
- Terminderd gevoel van veiligheid (6)
- Verhoogde angst voor het meemaken van gelijkaardige feiten (7)
- Verhoogde angst voor het meemaken van een ander (seksueel) misdrijf (8)
- Invloed op mijn seksueel functioneren (vb. minder zin in seks) (9)
- Andere kijkt hebben op het desbetreffende geslacht (10)
- Geen nadelijke gevolgen (11)
- Ik weet het niet meer of kan niet antwoorden op de vraag (12)
- Iets anders, namelijk: (13) _____

Q292 Heb je voor dit onderzoek nog aan het voorval gedacht?

- Ja (1)
- Nee (2)

Display This Question:

If Heb je voor dit onderzoek nog aan het voorval gedacht? = Nee

Q293

Brengt de herinnering nu negatieve gevoelens naar boven?

- Ja (1)
- Nee (2)

Q294 Heeft het voorval volgens jou een blijvende impact op jou?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Ik weet het niet (3)

Blok 4: Vragenlijst 1.1

Q210 Hoe gevarieerd schat je in het algemeen plegers van exhibitionistisch gedrag in?

- Heel ongevarieerd (1)
- Eerder ongevarieerd (2)
- Neutraal (3)
- Eerder gevarieerd (4)
- Heel gevarieerd (5)

Q211 Hoe belangrijk vind je het dat feiten van exhibitionistisch gedrag gemeld worden bij de politie?

- Heel onbelangrijk (1)
- Eerder onbelangrijk (2)
- Neutraal (3)
- Eerder belangrijk (4)
- Heel belangrijk (5)

Q212 Hoe belangrijk vind je het dat er acties ondernomen worden om feiten van exhibitionistisch gedrag te voorkomen?

- Heel onbelangrijk (1)
- Eerder onbelangrijk (2)
- Neutraal (3)
- Eerder belangrijk (4)
- Heel belangrijk (5)

Q213 Zou je bereid zijn om voor eventueel vervolgonderzoek deel te nemen aan een interview over jouw ervaringen?

- Ja (1)
- Nee (2)

Display This Question.

If Zou je bereid zijn om voor eventueel vervolgonderzoek deel te nemen aan een interview over jouw e... = Ja

Q214 Je kan hier jouw e-mailadres opgeven (weet dat jouw antwoorden anoniem blijven en jouw contactgegevens niet kunnen gelinkt worden aan jouw antwoorden in deze vragenlijst).

Q215 Wil je nog iets aanvullen of opmerken met betrekking tot het onderzoek?

Indien je nood hebt aan een vertrouwelijk gesprek naar aanleiding van dit onderzoek, kan je contact opnemen met de professionele hulplijn voor vragen over onder meer seksueel geweld door te chatten, mailen of bellen naar 1712 (<https://1712.be/contact>).

Blok 5: Vragenlijst 2

Intro vragenlijst 2 Stel je voor dat je onderweg bent naar een vriend of vriendin. Het is middag. Je overweegt om op weg naar jouw afspraak langs het park te gaan omdat het mooi weer is. Even later ben je aan het wandelen door het park. Plots hoor je geluid tussen de struiken waar je langsluip. Je kijkt opzij en ziet in het struikgewas een man met zijn broek op zijn enkels. Zijn intieme delen zijn volledig zichtbaar en hij is aan het masturberen terwijl hij naar jou kijkt.

Probeer je zo goed mogelijk in te beelden dat jij deze situatie meemaakt. Beantwoord vervolgens de onderstaande vraag.

Q1 Hoe problematisch vind je het exhibitionistisch gedrag dat hierboven geschetst wordt?

- Helemaal niet problematisch (1)
- Eerder niet problematisch (2)
- Neutraal (3)
- Eerder problematisch (4)
- Heel problematisch (5)

Q2 Hoe gevarieerd schat je in het algemeen plegers van exhibitionistisch gedrag in?

- Heel ongevarieerd (1)
- Eerder ongevarieerd (2)
- Neutraal (3)
- Eerder gevarieerd (4)
- Heel gevarieerd (5)

Q3 Hoe groot schat je de kans in dat je zelf met exhibitionistisch gedrag wordt geconfronteerd?

- Heel klein (1)
- Eerder klein (2)
- Noch klein, noch groot (3)
- Eerder groot (4)
- Heel groot (5)

Display This Question.

If Waar verblijf je het grootste deel van de tijd? = Nederland

Q4.1 Hoeveel percent van de Vlaamse bevolking was volgens jou ooit getuige of slachtoffer van exhibitionistisch gedrag? Geef hier jouw beste inschatting.

Q138

Hartelijke dank voor jouw waardevolle respons!

Display This Question

If You're Verbliftig je het grootste deel van de tijd? = Nederland

Q4.2 Hoeveel procent van de Nederlandse bevolking was volgens jou ooit getuige of slachtoffer van exhibitionistisch gedrag? Geef hier jouw beste inschatting.

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

Q5 Hoe belangrijk vind je het dat feiten van exhibitionistisch gedrag gemeld worden bij de politie?

- Heel onbelangrijk (1)
- Eerder onbelangrijk (2)
- Noch onbelangrijk, noch belangrijk (3)
- Eerder belangrijk (4)
- Heel belangrijk (5)

Q6 Hoe waarschijnlijk schat je de kans in dat je melding zou maken bij de politie indien je exhibitionistisch gedrag zou ervaren als getuige (d.w.z. je ziet het gebeuren maar het gedrag is niet rechtstreeks naar jou gericht)?

- Heel onwaarschijnlijk (1)
- Eerder onwaarschijnlijk (2)
- Noch waarschijnlijk, noch onwaarschijnlijk (3)
- Eerder waarschijnlijk (4)
- Heel waarschijnlijk (5)

Q7 Hoe waarschijnlijk schat je de kans in dat je melding zou maken bij de politie indien je exhibitionistisch gedrag zou ervaren als slachtoffer (d.w.z. het gedrag is rechtstreeks naar jou gericht)?

- Heel onwaarschijnlijk (1)
- Eerder onwaarschijnlijk (2)
- Noch waarschijnlijk, noch onwaarschijnlijk (3)
- Eerder waarschijnlijk (4)
- Heel waarschijnlijk (5)

Q8 Hoeveel van de mensen die belangrijk zijn voor jou (familie, vrienden ...) zouden aangifte doen bij de politie indien ze getuige of slachtoffer zouden zijn van exhibitionistisch gedrag?

- Niemand (1)
- Sommigen (2)
- Over de helft (3)
- De meesten (4)
- Allemaal (5)

Q9 Als ik melding zou maken bij de politie indien ik getuige of slachtoffer zou zijn van exhibitionistisch gedrag, dan zouden de meeste mensen die belangrijk zijn voor mij dit ...

- Helemaal afkeuren (1)
- Eerder afkeuren (2)
- Noch goedkeuren, noch afkeuren (3)
- Eerder goedkeuren (4)
- Helemaal goedkeuren (5)

Q10 Ik heb er vertrouwen in dat als ik dat wil, ik melding kan maken bij de politie als ik slachtoffer of getuige ben van exhibitionistisch gedrag.

- Helemaal geen vertrouwen (1)
- Eerder geen vertrouwen (2)
- Neutraal (3)
- Eerder vertrouwen (4)
- Veel vertrouwen (5)

Q11 Als ik slachtoffer zou zijn van exhibitionisme, is het melden van dit feit bij de politie voor mij ...

- Heel oncomfortabel (1)
- Eerder oncomfortabel (2)
- Noch comfortabel, noch oncomfortabel (3)
- Eerder comfortabel (4)
- Heel comfortabel (5)

Q12 Wat zou je anderen aanraden om te doen als ze slachtoffer of getuige zouden zijn van exhibitionistisch gedrag? Je kan hier meerdere opties aanduiden.

- Zo snel mogelijk wegvluchten (1)
- Doen alsof er niets aan de hand is en doorwandelen (2)
- De situatie piëger weglaten (3)
- De piëger aanspreken op het gedrag (4)
- Omstanders aanspreken/hulp vragen aan omstanders (5)
- De piëger fysiek aanvallen (6)
- De politie contacteren (7)
- Iemand anders (vriend, familie, kennis ...) contacteren (8)
- Iets anders, namelijk (9) _____

Q13 Hoe belangrijk vind je het dat er acties ondernomen worden om feiten van exhibitionistisch gedrag te voorkomen?

- Heel onbelangrijk (1)
- Eerder onbelangrijk (2)
- Neutraal (3)
- Eerder belangrijk (4)
- Heel belangrijk (5)

Wil je nog het aanvullen of opmerken met betrekking tot het onderzoek?

Q183

Hartelijke dank voor jouw waardevolle respons!

Indien je nood hebt aan een vertrouwelijk gesprek naar aanleiding van dit onderzoek, kan je contact opnemen met de professionele hulplijn voor vragen over onder meer seksueel geweld door te chatten, mailen of bellen naar 1712 (<https://1712.be/contact>).

Bijlage K: Overeenkomst externe partner

THOMAS
MORE

AFSPRAKEN IN KADER VAN BACHELORPROEF THOMAS MORE, OPLEIDING BACHELOR IN DE TOEGEPASTE PSYCHOLOGIE

1. Partijen

Onderwijsinstelling: Thomas More (Unit Psychologie)

Maatschappelijke zetel: Zandpoortvest 60, BE 2800 Mechelen
Ondernemingsnummer.: 0455.411.733
Vertegenwoordigd door Cédric Vanneste

Partnerinstelling: Expertisecel Forensische Toegepaste Psychologie

Maatschappelijke zetel: Zandpoortvest 60, BE 2800 Mechelen
Ondernemingsnummer.: /
Vertegenwoordigd door: Helena Verhelle
Functie van de vertegenwoordiger: Onderzoeker expertisecel

Onderzoeksteam:

Naam student	Studentennummer
Emma Frateur	r0806752
Sanne Klein	r0782250
Annelien Willems	r0761241
Marie Declerck	r0805369
Fredérique Welleman	r0856131
Robin Reynders	r0781864

2. Het project

De bovenvermelde partijen gaan een samenwerkingsverband aan voor een project dat gekenmerkt wordt door deze gegevens:

Titel project: Exhibitionisme in een Nederlandstalige steekproef

Hulpvraag: Breng de frequentie van exhibitionisme in een Nederlandstalige steekproef in kaart.

Eindproduct: Vragenlijst om exhibitionisme in kaart te brengen

Periode: 22.09.2021 – 21.09.2022

3. Wederzijdse verwachtingen

Thomas More
Campus Sanderus
Jozef De Bormstraat 11, 2018 ANTWERPEN, België
T + 32 (0)3 241 08 29 | E info.sanderus@thomasmore.be | W www.thomasmore.be

ASSOCIATIE
KU LEUVEN

Om een goede samenwerking tussen onze studenten en de partnerinstelling te bevorderen, lijsten we graag de wederzijdse verwachtingen, taken en afspraken op.

- **Thomas More – Toegepaste Psychologie staat in voor:**
 - De begeleiding van de Bachelorproef (promotor).
 - Het fungeren als contactpersoon binnen Thomas More (promotor).
- **Thomas More – Onderzoeksteam¹ staat in voor:**
 - Het uitvoeren van het onderzoek, conform de doelstellingen van het project en het opleidingsonderdeel Bachelorproef.
 - Het uitschrijven van de bevindingen onder de vorm van een onderzoeksverslag.
 - Het vormgeven aan een eindproduct, conform de doelstellingen van het project en het opleidingsonderdeel Bachelorproef.
 - Het toegang verlenen van het eindproduct aan de externe partner.
 - Het opstellen van een persbericht.
 - Het handelen overeenkomstig de deontologie van toepassing op het beroep waarvoor hij opgeleid wordt. De studenten waarborgen discretie ivm gegevens van personeel en cliënteel.
- **De Partnerinstelling staat in voor:**
 - Het deelnemen aan het intakegesprek met de studenten waarin de hulpvraag wordt gekaderd.
 - Aanleveren/rekruteren van deelnemers voor het onderzoek.
 - Het desgevallend signaleren van informatie als "Vertrouwelijke informatie" bij de mededeling ervan aan de studenten. Vertrouwelijke informatie mag door de studenten enkel gebruikt worden voor de uitvoering van deze overeenkomst. Vertrouwelijke informatie blijft de eigendom van de organisatie en wordt aan de organisatie teruggegeven bij beëindiging van deze overeenkomst.
 - Het fungeren als intern aanspreekpunt voor de studenten die het onderzoek uitvoeren en de promotor.
 - De beoordeling van de competenties: "Analyse van de hulpvraag", "Professioneel communiceren – Presenteren" en "Vertaling naar de praktijk" aan de hand van onderdelen van het onderzoeksverslag, het eindproduct en de probleemstelling en de wetenschapsbeurs (datum: 16 of 17 juni 2022)

4. Vergoedingen

- De studenten voeren deze opdracht uit als student van Thomas More en kunnen in geen enkel opzicht als werknemer in dienstverband van de partnerinstelling worden beschouwd.

¹ De medewerking aan dit project verloopt via een Bachelorproef, d.w.z. een onderwijsactiviteit. Het is dan ook mogelijk dat de betrokken studenten de vooropgestelde doelstelling niet op tijd behaalt of dat de kwaliteit van de resultaten, ondanks de geboden begeleiding, niet van het verwachte niveau is. Dit kan niet verhaald worden op Thomas More.

- Het onderzoek gebeurt onbezoldigd. Enkel onkosten gemaakt in de uitvoering van de overeenkomst en met akkoord van de partnerinstelling kunnen eventueel vergoed worden door de partnerinstelling na voorlegging van de nodige bewijsstukken.

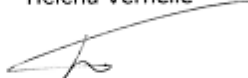
5. Eigendomsrechten en publicaties

- De bepalingen van het Onderwijs- en Examenreglement blijven integraal van toepassing, tenzij in deze overeenkomst expliciet anders werd overeengekomen tussen Thomas More en de Onderzoeksgroep.
- De verkregen resultaten van het onderzoek mogen door Thomas More gebruikt worden voor interne onderzoeks- of onderwijsdoeleinden (bv. op studentenbeurzen, in opleidingsonderdelen,...).
- Bij elke communicatie over de werkwijze, resultaten en conclusies voortvloeiend uit de Bachelorproef wordt gemeenschappelijk door de externe partner en Thomas More beslist op welke wijze dit wordt gecommuniceerd. Indien nodig wordt hiervoor een contract opgesteld.
- De partnerinstelling gaat er mee akkoord dat het persbericht *mogelijk* gepubliceerd wordt en dat het eindwerk integraal in de collectie van het leercentrum van de hogeschool wordt ondergebracht voor inzage door derden. Indien de partnerinstelling niet akkoord is met deze werkwijze, dient zij dit tijdig en uitdrukkelijk, schriftelijk te melden aan de hogeschool.

6. Handtekeningen (voor akkoord)

Partnerinstelling:

Expertisecel Toegepaste forensische psychologie
Helena Verhelle

Namens
Thomas More,
Promotor:

Cédric Vanmecke

Onderzoeksteam:

Emma Frateur
Sanne Klein
Annelien Willems
Marie Declerck
Fredérique Welleman
Robin Reynders